

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Σ.Σ.Ο.Β.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΧΡ. ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

Η ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Τέλος στη βία

Τέλος στη βία

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΣΤΑΜΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ 2006

Τ. Ε. Ι ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ: Σ. Σ. Ο. Ε

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΧΡ. ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
Η ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
ΩΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΣΤΑΜΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2006

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	1
1 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	3
Η ΒΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΟΛΠΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	3
1.1 Η ενδο-οικογενειακή βία ως κοινωνικό πρόβλημα	4
1.2 Μορφές καταχρηστικής συμπεριφοράς μέσα στην οικογένεια	7
1.2.1 Μορφές βίας που ασκήθηκαν από τους συντρόφους στο πλαίσιο της συμβίωσης:.....	7
1.2.2 Μορφές κακοποίησης που υφίστανται οι γυναίκες που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Γειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	9
1.3 Ερμηνευτικές προσεγγίσεις του φαινομένου	10
1.4 Η ανδροκρατούμενη κοινωνία και ο στερεότυπος ρόλος της γυναίκας	15
2 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	18
ΟΤΑΝ Η ΒΙΑ ΕΙΣΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ.....	18
2.1 Οι γυναίκες-θύματα βίας στην οικογένεια.....	19
2.1.1 Βία κατά των γυναικών	19
2.1.2 Σχέση του θύματος με το οικογενειακό του περιβάλλον	21
2.1.3 Κακοποίηση της γυναίκας στο παρελθόν από άλλο άτομο του οικογενειακού – κοινωνικού της περιβάλλοντος.....	22
2.1.4 Μύθοι και πραγματικότητα για το θύμα	23
2.1.5 Κακοποίηση της ψυχής.....	24
2.2 Αθέατη βία	27
2.2.1 Κυκλική θεωρία της βίας	27
2.2.2 Τα αίτια της ανοχής.....	33
2.3 Άνθρωποι διαφορετικοί και ενδο-οικογενειακή βία.....	37
2.4 Παρουσία και αντιδράσεις τρίτων κατά την εξέλιξη των επεισοδίων βίας.....	39

3 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	42
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΩΝ.....	42
3.1 Μύθοι σχετικά με τον άνδρα / θύτη.....	43
3.2 Χαρακτηριστικά του δράστη.....	45
3.3 Γενικά ενημερωτικά στοιχεία για τον δράστη.....	48
3.3.1 Μεθοδολογία έρευνας.....	48
3.3.2 Ηλικιακή κατανομή δραστών.....	49
3.3.3 Μορφωτικό επίπεδο δραστών.....	50
3.3.4 Εργασιακή κατάσταση δραστών.....	51
3.3.5 Κατάσταση υγείας δραστών.....	52
3.3.6 Χρήση ουσιών από τους δράστες(αλκοόλ, ναρκωτικά, ψυχοφάρμακα).....	53
3.4 Προφίλ του θύτη σύμφωνα με τη Γ. Γ. Ι.	54
4 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	55
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΠΕΦΤΟΥΝ ΘΥΜΑΤΑ ΒΙΑΣ.....	55
4.1 Μύθοι σχετικά με τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας.....	56
4.2 Χαρακτηριστικά της γυναίκας-θύματος.....	58
4.3 Γενικά ενημερωτικά στοιχεία για τις γυναίκες που πέφτουν θύματα ενδο- οικογενειακής βίας.....	60
4.3.1 Ποσοστό Ελληνίδων και αλλοδαπών γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	60
4.3.2 Χώρες προέλευσης των αλλοδαπών γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	61
4.3.3 Ηλικιακή κατανομή γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	63
4.3.4 Ηλικιακή κατανομή των Ελληνίδων γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	64

4.3.5 Ηλικιακή κατανομή των αλλοδαπών γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	65
4.3.6 Οικογενειακή κατάσταση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	66
4.3.7 Μορφωτικό επίπεδο γυναικών απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	67
4.3.8 Εργασιακή κατάσταση γυναικών απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	68
4.3.9 Οικονομική κατάσταση γυναικών απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	69
4.4 Προφίλ των κακοποιημένων γυναικών σύμφωνα με τη Γ. Γ. Ι.	70
5 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	72
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ.....	72
5.1 Πολιτικές και δράσεις των συμβουλευτικών κέντρων	73
5.1.1 Κέντρα υποστήριξης στην Ελλάδα.....	73
5.1.2 Μια μικρή ιστορική αναδρομή	76
5.1.3 Ρόλος και σκοπιμότητα των κέντρων υποστήριξης	78
5.1.4 Προσφορά των κέντρων απέναντι στις κακοποιημένες γυναίκες.....	81
5.2 Νομική αντιμετώπιση του προβλήματος	83
5.2.1 Νομοθεσία και πολιτεία.....	83
5.2.2 Ενδο-οικογενειακή βία ως ποινικό αδίκημα.....	84
5.2.3 Μια υπόθεση που μας αφορά όλους.....	87
5.2.4 Ρόλος των Μέσων ενημέρωσης στην αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας.....	87
5.3 Άξονες δράσης της Γενικής Γραμματείας Ισότητας	88
5.3.1 Η ανοχή είναι συννεοχή – δραστηριότητες της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.....	88
5.3.2 Καταπολέμηση του ελλείμματος ισότητας στην αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις στον ιδιωτικό τομέα.	89
5.3.3 Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας με θύματα τις γυναίκες.....	90

<i>5.3.4. Καταπολέμηση των στερεοτύπων αντιλήψεων για το ρόλο των δύο φύλων στον τομέα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.....</i>	<i>91</i>
<i>5.3.5 Ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων</i>	<i>92</i>
<i>5.3.6 Προώθηση της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας</i>	<i>92</i>
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	94

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ενδο-οικογενειακή βία, είναι το πιο αποσιωπημένο έγκλημα στον κόσμο και αφορά άντρες, γυναίκες, παιδιά ανεξαρτήτως περιβάλλοντος, κοινωνικής θέσης και ηλικίας.

Η εργασία αυτή, αναφέρεται κατά κύριο λόγο σε γυναίκες που έχουν υποστεί ενδο-οικογενειακή σωματική βία από τους συζύγους / συντρόφους τους και έχει σαν σκοπό να αναφέρει και να βγάλει στην επιφάνεια την μορφή αυτού του φρικτού εγκλήματος. Κύριος στόχος της εργασίας είναι η προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων των θυμάτων μέσα από την ευαισθητοποίηση του κοινού καθώς και τη ενεργοποίηση του κράτους.

Η ύλη της διακρίνεται σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο, που έχει ως τίτλο "Βία στους κόλπους της οικογένειας", γίνεται παρουσία εννοιολογικά, της ενδο-οικογενειακής βίας ως Κοινωνικό Πρόβλημα και παρατίθενται οι μορφές βίας που εκδηλώνονται μέσα στην οικογένεια. Έπειτα γίνεται αναφορά στις ερμηνευτικές προσεγγίσεις του φαινομένου καθώς και η θέση της γυναίκας και του άνδρα στην ελληνική κοινωνία παλαιότερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, εξετάζονται οι λόγοι θυματοποίησης της συζύγου / συντρόφου, η ψυχοσωματική της κατάσταση, τα κυμαινόμενα στάδια βίας που αντιμετωπίζει το ζευγάρι καθώς και η παρουσία των παιδιών κατά τη εξέλιξη των επεισοδίων βίας.

Στο τρίτο και στο τέταρτο κεφάλαιο, αναφέρεται μια έρευνα για τα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος και γίνεται η παρουσίαση μύθων, που επικρατούν μέχρι σήμερα, για το προφίλ του άνδρα και της γυναίκας. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά για τη δράση των σύγχρονων κοινωνικών κινημάτων και των αρμόδιων υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων. Επίσης εξετάζεται η προσπάθεια της Πολιτείας για την αντιμετώπιση του προβλήματος, με την παρουσίαση ενός καινούργιου νομοσχεδίου.

Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την εργασία αυτή, αντλήθηκαν από το Κέντρο Πληροφόρησης για Θέματα Ισότητας, από την Γενική Γραμματεία Ισότητας, από την βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου στην

Αθήνα και από το Internet.

Ολοκληρώνοντας, αισθανόμαστε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή του ΤΕΙ Μεσολογγίου κ. Χρήστο Τσουραμάνη, για τη συμβολή του στην ολοκλήρωση της εργασίας μας.

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η ΒΙΑ ΣΤΟΥΣ ΚΟΛΠΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

1.1 Η ενδο-οικογενειακή βία ως κοινωνικό πρόβλημα

Προκειμένου να ορίσει κανείς εννοιολογικά την ενδο-οικογενειακή βία θα πρέπει να προσδιορίσει τους όρους από τους οποίους συντίθεται. Έτσι ως βία νοείται η όποια σωματική, λεκτική και ψυχολογική ή συναισθηματική βία, ο εξαναγκασμός και η παραμέληση, ανεξάρτητα από το αν η χρήση της βίας είναι επαναλαμβανόμενη ή λαμβάνει χώρα μόνο μία φορά. Ο δε όρος "οικογένεια" αναφέρεται όχι μόνο στη πυρηνική οικογένεια¹, αλλά σε μια διευρυμένη οικογένεια, καθώς και οιονεί οικογένειες². Ενδο-οικογενειακή βία λοιπόν, ορίζεται ως η βία του άνδρα-συζύγου/συντρόφου εναντίον της γυναίκας-συζύγου/συντρόφου καθώς και η κακοποίηση ή η παραμέληση των παιδιών από τους γονείς τους.

Η ενδο-οικογενειακή βία και ιδιαίτερα κατά των γυναικών είναι ένα καθημερινό φαινόμενο που όπως έχει διαπιστωθεί από διάφορες έρευνες ο αριθμός των περιστατικών δεν είναι καθόλου αμελητέος. Ο πραγματικός αριθμός σπάνια αν όχι ποτέ γίνεται γνωστός, καθώς η ντροπή και ο φόβος εμποδίζουν τα θύματα να γνωστοποιήσουν το πρόβλημα και να αναζητήσουν βοήθεια. Έτσι η κακοποιημένη γυναίκα υποβάλλεται συστηματικά σε βίαιη συμπεριφορά (σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, λεκτική) από έναν άνδρα ο οποίος την εξαναγκάζει να κάνει ότι εκείνος θέλει, ανεξάρτητα από τις δικές της επιθυμίες, από τα δικαιώματα και τα συμφέροντα της.

¹ Ως πυρηνική οικογένεια, ορίζετε η οικογένεια που αποτελείται από το έγγαμο ζευγάρι και τα παιδιά τους ή από τον ένα γονέα με το /α παιδί /α του, που συνήθως ζουν κάτω από κοινή στέγη. Βλ. "Τσουραμάνης Χρ., (2003), Σύγχρονα Κοινωνικά Προβλήματα, Αθήνα, Παπαζήση, σελ.58".

² Βλέπε: [http://www.kyriakos.gr/](#) Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.7.

Κακοποίηση είναι η συστηματική προσπάθεια να υποτιμηθεί το άτομο, να δημιουργεί ατμόσφαιρα μόνιμης απειλής στο χώρο που ζει, ο εκφοβισμός ώστε ο αποδέκτης του να υποταχθεί στη θέληση του. Σε συντριπτική πλειοψηφία, η κακοποίηση αφορά γυναίκες³.

Η βία των γυναικας στην οικογένεια είναι μια από τις σοβαρότερες καταπατήσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων και θεωρείται κοινωνικό πρόβλημα, εφόσον έχει αντίκτυπο όχι μόνο στην οικογένεια αλλά και στην κοινωνία⁴.

Έχει αντίκτυπο στη οικογένεια αφού απειλεί καθημερινώς την συναισθηματική και σωματική υγεία των γυναικών καθώς και την οικονομική τους ασφάλεια υπονομεύοντας την αυτοεκτίμηση της. Προσβάλλει τις βασικές αξίες του θύματος, μειώνει την αυτοπεποίθησή της, αυξάνει την ανησυχία το άγχος και μειώνει το βιοτικό επίπεδο της. Εκτός ότι επηρεάζει αρνητικά την ζωή της γυναίκας επηρεάζει και την ανάπτυξη των παιδιών, οδηγώντας τα σε αδύναμους ανήλικες διαιωνίζοντας έτσι την βία από γενεά σε γενεά.

Η βία αποτελεί μεγάλο πρόβλημα και στη Δημόσια Υγεία τόσο που ξεπερνά τις μολυσματικές ασθένειες. Η βία προκαλεί πόνο και ταλαιπωρία, επιδρά αρνητικά στην παραγωγικότητα του ατόμου, στις σχέσεις του, καθώς και την ποιότητα της ζωή του. Ενδεικτικά αναφέρουμε μερικά προβλήματα που προκαλεί η βία:

- Τραύματα, κατάγματα και βλάβες εσωτερικών οργάνων καθώς και μετατραυματικό άγχος.

- Ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες.

³ Βλέπε: [http://www.yp.gov.gr](#)

⁴ Βλέπε: [http://www.yp.gov.gr](#) Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ 7-9.

- Χρόνιους πόνους.

- Κατάθλιψη, φόβο, ανησυχία και ανορεξία.

- Θανατηφόρα αποτελέσματα όπως αυτοκτονία, ανθρωποκτονία και μητρικό θάνατο⁵.

Η βία στην οικογένεια έχει αντίκτυπο και στην κοινωνία, εφόσον υποστηρίζεται ότι συνδέεται άμεσα με το ζήτημα της ανισότητας μεταξύ των δυο φύλων αφού η πατριαρχική οικογένεια μειώνει την γυναικεία υπόσταση και την υποτάσσει στην θέση που βρισκόταν παλαιότερα. Έτσι η ελευθερία και η ανθρώπινη αξιοπρέπεια χάνουν συνεχώς την αξία τους.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι η βία κατά των γυναικών αποδυναμώνει την κοινωνία και οικονομικά. Το οικονομικό κόστος είναι τεράστιο από πλευράς απώλειας εργατωρών, απώλειας εσόδων και ιατρικής δαπάνης. Το έμμεσο κόστος το οποίο θα προερχόταν από το ενεργητικό ρόλο της γυναίκας στην κοινωνία είναι ανυπολόγιστο, αλλά είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί λόγω «αντιλήψεων» του καταπιεστή – άνδρα⁶.

Είναι καιρός λοιπόν να προβληματιστούμε και να δράσουμε ουσιαστικά, διότι το φαινόμενο ενδο-οικογενειακή βία έχει πάρει διαστάσεις που θέτει σε κίνδυνο όχι μόνο την ζωή και την ελευθερία της γυναίκας, αλλά και την ίδια την κοινωνία.

⁵ Βλέπε [ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ](#)

⁶ Βλέπε [ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ](#)

1.2 Μορφές καταχρηστικής συμπεριφοράς μέσα στην οικογένεια

1.2.1 Μορφές βίας που ασκήθηκαν από τους συντρόφους στο πλαίσιο της συμβίωσης:

Σε σχετικό δημοσίευμα της Αγγελικής Μπουμπούκα «Σ' αγαπάω, με αγαπάς, σε πονάω, με πονάς», (Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 11 Δεκεμβρίου 2005, σελ.59) με θέμα μορφές βίας που ασκήθηκαν από τους συντρόφους στο πλαίσιο της συμβίωσης αναφέρθηκαν τα παρακάτω:

- Μου στερεί την προσωπική μου ζωή (Γ. χ «Δε πρόκειται να πάς πουθενά χωρίς εμένα κ.λ.π »
- Μου γκρινιάζει, παραπονιέται (Γ. χ για τα οικονομικά μου)
- Με κατηγορεί, μου αποδίδει ευθύνες, ενοχές (Γ. χ για λάθη, παραλείψεις, λογαριασμούς κ. λ. π)
- Με απειλεί για διάλυση της σχέσης, για απιστία (Γ. χ «Αν δεν είσαι όπως σε θέλω θα σε χωρίσω, θα πάω με άλλον / άλλη για να μάθεις» κ. λ. π)
- Με απειλεί ότι θα κάνει χρήση φυσικής ή συναισθηματικής βίας (Γ. χ «Θα σου δείξω εγώ», απειλητικό βλέμμα, εύκολη απώλεια της ψυχραιμίας του κ. λ. π)
- Με επικρίνει για τις αγορές, τον τρόπο που ξοδεύω τα χρήματά μου (Γ. χ «Ό,τι και αν αγοράζω το θεωρεί σπατάλη κ. λ. π)
- Στο σπίτι σπάει διάφορα αντικείμενα
- Χρησιμοποιεί τη σιωπή ως όπλο
- Χρησιμοποιεί επιθετικό χιούμορ (Γ. χ «Μας πως είσαι έτσι, ίδια η μάνα σου είσαι» κ. λ. π)
- Ελέγχει την εμφάνιση μου
- Ελέγχει τις πράξεις μου, συναντήσεις, συναναστροφές και συζητήσεις μου (Γ. χ «Που ήσουν τι έκανες; γιατί άργησες; » κ. λ. π)
- Με έχει αρπάξει, με έχει τσιμπήσει, ταρακουνήσει και γρατσουνήσει
- Μου έχει τραβήξει τα μαλλιά, με έχει χτυπήσει, δαγκώσει κ. λ. π
- Μου έχει στερήσει τη σεξουαλική μου ικανοποίηση
- Έχει διακόψει τον ύπνο μου επειδή ήθελε να κάνουμε σεξ
- Με έχει υποχρεώσει να κάνουμε σεξ»

Η βία στη οικογένεια είναι ένα φαινόμενο που εκδηλώνεται κάθε φορά, με πολλές και διαφορετικής βαρύτητας εγκληματικής πράξης. Η πιο φανερή και ασφαλώς η πιο επικίνδυνη μορφή βίας είναι η σωματική. Πριν όμως από αυτήν τη μορφή βίας, συνήθως ο άνδρας/θύτης περιορίζεται σε άλλες μορφές βίας όπως είναι η ψυχολογική, η λεκτική, η οικονομική και η σεξουαλική όπου αν δεν γίνει καταγγελία δεν γνωστοποιείται ποτέ⁷. Η ψυχολογική και η οικονομική βέβαια, δεν καταλήγουν πάντοτε σε σωματική.

⁷ Βλέπε: [https://www.elpis.gr/](#)

Οι μορφές βίας που εκδηλώνονται μέσα στην οικογένεια, αναλυτικότερα είναι οι εξής:

➤ **Σωματική βία:** προσδιορίζεται από τις διακυμάνσεις ενός χαστουκιού στο πρόσωπο έως τη σοβαρή σωματική βλάβη, η οποία καταλήγει ακόμα και σε εκ προθέσεως ανθρωποκτονία. Οι τραυματισμοί προέρχονται συνήθως από καψίματα με τσιγάρο, ξύλο με το χέρι ή με επικίνδυνα αντικείμενα. Σε ελάχιστες περιπτώσεις έχει σημειωθεί φυλάκιση της γυναίκας καθώς και έντονα βασανιστήρια. Ο φόνος συνήθως διαπράττεται με τη χρήση όπλου ή στραγγαλισμό.

➤ **Ψυχολογική βία:** έχει οριστεί ως κάθε συμπεριφορά που μειώνει την αυτοεκτίμηση και το αίσθημα ασφάλειας ή αυτοελέγχου ενός συντρόφου. Η ψυχολογική βία κυμαίνεται από ταπείνωση, έως σοβαρή ψυχολογική βλάβη και έκπτωση του θύματος στη κοινωνική του λειτουργικότητα.

➤ **Λεκτική βία:** η οποία είναι συνδεδεμένη άμεσα με την ψυχολογική βία, εμπεριέχει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών που κινούνται από φωνές και εξευρίσκεις, έως λεκτικό εξευτελισμό, απειλές και λεκτική τρομοκράτηση του θύματος⁸.

➤ **Σεξουαλική βία:** ο εξαναγκασμός του θύματος να έρθει σε σεξουαλική πράξη με το δράστη παρά τη θέληση του, ενώ η παραμέληση αφορά στη στέρηση βασικών και θεμελιωδών δικαιωμάτων του θύματος (στέρηση ελευθερίας, οικονομική στέρηση και εξάρτηση, έλλειψη φροντίδας για τις συναισθηματικές ανάγκες του θύματος, αποστέρηση ιατρικής φροντίδας).

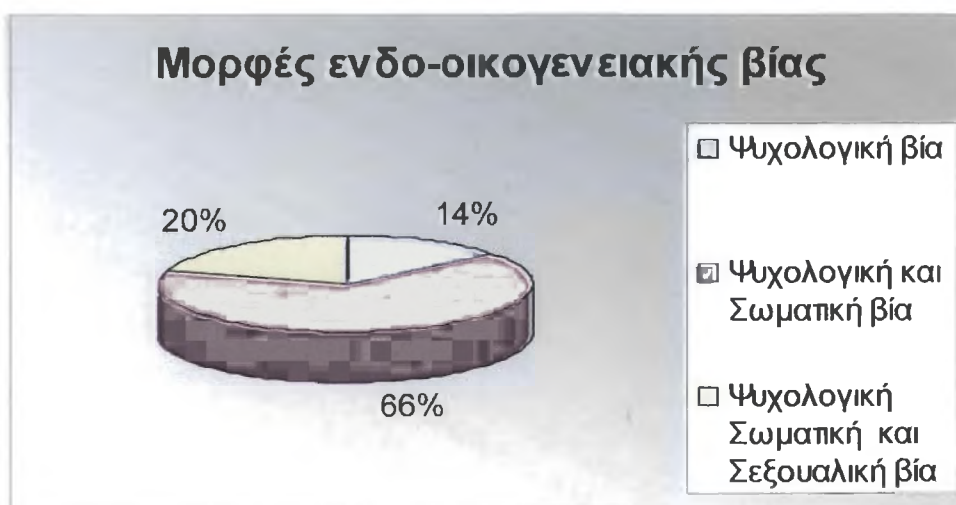
⁸ Βλέπε [http://www.ips.gov.gr](#) Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, δημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.7.

➤ **Οικονομική βία:** ορίζεται ως η οικονομική εκμετάλλευση του θύματος και η προώθηση του σε πορνεία.

1.2.2 Μορφές κακοποίησης που υφίστανται οι γυναίκες που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας

Σημειώνεται ότι το δείγμα επεξεργασίας αποτελείται αποκλειστικά από γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση από τους συντρόφους/συζύγους τους (1113 περιστατικά) και απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα Αθήνας-Πειραιά της Γενικής Γραμματείας Ισότητας κατά το χρονικό διάστημα 01/01/2004 έως 31/10/2004.

Μορφές ενδο-οικογενειακής βίας			
Σύνολο	Ψυχολογική βία	Ψυχολογική και Σωματική βία	Ψυχολογική Σωματική και Σεξουαλική βία
923	132	602	189
100%	14%	65%	21%

Όπως προκύπτει από το παραπάνω πίνακα, το μεγαλύτερο μέρος των γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα Αθήνας-Πειραιά της Γενικής Γραμματείας Ισότητας κατά το χρονικό διάστημα 01/01/2004 έως 31/10/2004 υπέστη, σε ποσοστό 65%, ψυχολογική και σωματική βία⁹.

1.3 Ερμηνευτικές προσεγγίσεις του φαινομένου

Οι ερμηνείες που προτείνονται αναφορικά με την αιτιολόγηση του φαινομένου της ενδο-οικογενειακής βίας, είναι δυνατόν να συνοψιστούν ως εξής:

1. Ψυχιατρικές θεωρίες: η πρωταρχική πηγή της κακοποίησης εντοπίζεται στα παθολογικά χαρακτηριστικά της δομής της προσωπικότητας του δράστη ή /και του θύματος, τα οποία είναι απόρροια της ελλιπούς ψυχονοητικής ανάπτυξης του ατόμου στην (πρώιμη) παιδική ηλικία. Παράλληλα υποστηρίζεται ότι υπάρχουν υψηλά ποσοστά ψυχοπαθολογίας στα άτομα που παρουσιάζουν καταχρηστική συμπεριφορά¹⁰.

2. Συμπεριφοριστικές θεωρίες: η καταχρηστική συμπεριφορά (κακοποίηση) είναι αποτέλεσμα επιβράβευσης ή τιμωρίας του δράστη, σε περίπτωση άσκησης ή αποφυγής της αντίστοιχα. Η επιβράβευση μπορεί να είναι συμπεριφοριστική (ενδοτικότητα στις επιθυμίες του ατόμου με βίαιη συμπεριφορά), συναισθηματική (σαδιστική ευχαρίστηση) ή κοινωνική (επιβεβαίωση της δύναμης και της εξουσίας).

⁹ Βλέπε: Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία-Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας, 2004, σελ.25.

¹⁰ Ως καταχρηστική συμπεριφορά, ορίζετε ως η συμπεριφορά που ενέχει υπερβολή, καταχρηστικός-ή-ό, επίθετο: που ενέχει υπερβολή ή εξαίρεση "Τεγόπουλος – Φυτράκης, (1993), Ελληνικό Λεξικό, Αθήνα, Αρμονία Α. Ε"

3. Γνωστικές θεωρίες: η κακοποίηση είναι απόρροια εκδραμάτισης από του δράστη φαντασιωσικών σκηνών, ή αν ο τελευταίος προσπαθεί να επιλύσει τυχόν γνωστικές ασυμφωνίες σχετικά με την εικόνα εαυτού του. Ειδικότερα, οι φαντασιώσεις σεξουαλικής επικυριαρχίας και σωματικής επιθετικότητας θεωρούνται ως πρόδρομοι της σεξουαλικής και της σωματικής κακοποίησης. Οι εικόνες σεξουαλικής και σωματικής βίας που προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης σε μεγάλο βαθμό ενθαρρύνουν τις συγκεκριμένες φαντασιώσεις.

4. Θεωρία της υποκουλτούρας της βίας: η καταχρηστική συμπεριφορά επισυμβαίνει τακτικά και είναι αποδεκτή, τόσο από τους δράστες, όσο και από τα θύματα, εντός ενός συγκεκριμένου περιβάλλοντος υποκουλτούρας. Συγκεκριμένα, υποστηρίζεται ότι κάποιες κοινωνικές ομάδες έχουν διαφορετικά επίπεδα βίας, καθώς κινούνται σε συνθήκες και χώρους διαβίωσης, στους οποίους οι υπάρχουσες νόρμες και αξίες ενθαρρύνουν τη βίαιη συμπεριφορά. Η θεωρία αυτή ενδυναμώνεται από το γεγονός ότι τα βίαια επεισόδια φαίνεται να συμβαίνουν κυρίως σε περιορισμένες γεωγραφικές περιοχές.

5. Φεμινιστικές προσεγγίσεις: Η κοινωνία με πατριαρχικές δομές ενθαρρύνει τη βία από τους άνδρες προς τις γυναίκες. Σε αυτές τις κοινωνίες, οι γυναίκες υφίστανται κακοποίηση επειδή θεωρούνται υποδεέστερες από τους άνδρες. Σε αυτήν την προσέγγιση, κρίνεται ουσιώδες να κατανοηθεί η ιστορική υποτέλεια των γυναικών στους άνδρες. Η φεμινιστική θεωρία τίθεται υπέρ μιας ερμηνείας της κοινωνικής δομής, η οποία έχει σχεδιαστεί ώστε να παραβλέπει, ή να ενθαρρύνει και να δικαιώνει την επικυριαρχία των ανδρών στις γυναίκες.

¹¹ Βλέπε: www.kathimerini.gr : Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, δημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ. 9.

6. Θεωρία της κοινωνικοποίησης των ρόλων των φύλων: στα πλαίσια της κοινωνικοποίησης των δύο φύλων, οι άνδρες ενθαρρύνονται να είναι περισσότερο επιθετικοί από τις γυναίκες, ενώ η σεξουαλική επιθετικότητα τους αυξάνει την αίσθηση ανδρισμού και αρρενωπότητας. Καθώς δεν ενθαρρύνονται να μιλούν για τα συναισθήματά τους, όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες, είναι δυνατόν να καταφύγουν στη σεξουαλική δραστηριότητα ή στη βία, προκειμένου να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που προκύπτουν. Όταν οι άνδρες υφίστανται βία, αυτό συμβαίνει γιατί έχουν θηλυπρεπή ρόλο στην κοινωνία.

7. Θεωρία της κοινωνικής μάθησης: ο δράστης έχει μάθει να φέρεται βίαια, καθώς έχει υπάρξει είτε μάρτυρας σκηνών βίας, είτε θύμα βίαιης συμπεριφοράς, κυρίως στην οικογένεια προέλευσης. Παράλληλα, η (βίαιη) συμπεριφορά του έχει ενισχυθεί μέσω επιβράβευσης από το περιβάλλον του, από το οποίο το άτομο δεν μαθαίνει μόνο να είναι βίαιο, αλλά μαθαίνει να δικαιολογεί ηθικά και κοινωνικά την καταχρηστική του συμπεριφορά. Η θεωρία αυτή ερμηνεύει επαρκώς το γεγονός ότι σε κάποιες οικογένειες είναι δυνατόν να υπάρξουν πολλαπλοί δράστες σωματικής ή/και σεξουαλικής βίας.

8. Θεωρία των πόρων. Η συγκεκριμένη θεωρία υποστηρίζει ότι όλα τα κοινωνικά συστήματα στρέφονται γύρω από τις απειλές ή τη χρήση βίας. Οι δράστες κακοποίησης διαθέτουν περισσότερους πόρους / μέσα (κοινωνικά, οικονομικά, ψυχολογικά), με αποτέλεσμα να υποτιμούν τα θύματα και να είναι σε θέση να επιβάλλουν τη θέλησή τους στα τελευταία. Ακόμα και η έλλειψη πόρων, αρκετές φορές, είναι δυνατόν να οδηγήσει σε βίαιη συμπεριφορά με σκοπό την επιβολή και τη διατήρηση της εξουσίας¹².

9. Θεωρία της κοινωνικής συναλλαγής: Η συγκεκριμένη θεωρία επικεντρώνεται σε ένα σύστημα επιβραβεύσεων και αρνητικών κυρώσεων στις διαπροσωπικές σχέσεις: τα άτομα θα εμπλακούν σε συμπεριφορές που

¹² Στο ίδιο σελ. 10

είναι πιθανόν να τους αποφέρουν επιβράβευση, ενώ θα αποφύγουν συμπεριφορές που ενδεχομένως να επιφέρουν κυρώσεις. Οι δράστες κακοποίησης έχουν την εξουσία και τη δυνατότητα να εκμεταλλεύονται τα θύματα, ενώ τα τελευταία ελλείπουν της απαραίτητης ικανότητας να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά την κακοποίηση και διαθέτουν ανεπαρκή μέσα να προσφέρουν εναλλακτικούς τρόπους επιβράβευσης στο δράστη.

10. Θεωρία των οικογενειακών συστημάτων: Η αιτία της κακοποίησης εντοπίζεται στην ανισορροπία των δυναμικών και των σχέσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας. Επισημαίνεται ότι τα αίτια της ενεό-οικογενειακής βίας έχουν πολλαπλές ρίζες, όπως οι ρυθμιστικές δομές, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των μελών της οικογένειας, οι ματαιώσεις που τυχόν δέχονται τα τελευταία, ή ακόμα και οι συγκρούσεις που προκύπτουν στους κόλπους της οικογένειας. Συνήθως, στην οικογένεια υπάρχει περισσότερη καταχρηστική συμπεριφορά από ό,τι αναφέρεται ή καταγγέλλεται. Τις περισσότερες δε φορές, η βία στην οικογένεια είτε γίνεται αντικείμενο άρνησης, είτε παραβλέπεται .

11. Θεωρία των συναισθηματικών δεσμών: Η συγκεκριμένη θεωρία ενσωματώνει τόσο τις ψυχολογικές, όσο και τις κοινωνιολογικές παραμέτρους στην ερμηνεία της ενεό-οικογενειακής βίας. Η κακοποίηση οφείλεται σε ανεπαρκείς και ακατάλληλες σχέσεις με τους γονείς, γεγονός που παρεμποδίζει την ανάπτυξη ενός δεσμού αγάπης μεταξύ της γονεϊκής φιγούρας και του παιδιού. Τα προβλήματα συναισθηματικών δεσμών που προκύπτουν κατά την παιδική ηλικία, δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για δυσκολίες στις στενές διαπροσωπικές σχέσεις κατά την ενήλικη ζωή¹³ .

12. Θεωρία της ανακολουθίας της κοινωνικής τάξης: η καταχρηστική συμπεριφορά οφείλεται στην έλλειψη πόρων και στη συνεπαγόμενη ασυμφωνία και άγχος που βιώνει το άτομο από την ασύμμετρη κατανομή των πόρων αυτών. Κατά συνέπεια, η ανακολουθία της κοινωνικής τάξης απειλεί τα πατριαρχικά μοντέλα εξουσίας και τα συστήματα αξιών.

¹³ Στο ίδιο σελ.10

Εντούτοις, καμιά από τις παραπάνω θεωρίες δεν είναι επαρκής *per se* να ερμηνεύσει την ενδο-οικογενειακή βία, καθώς θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ένα πολύ - παραγοντικό μοντέλο για την προσέγγιση ενός φαινομένου που διατρέχει την κοινωνία, τόσο σε μικρό -, όσο και σε μακρό-επίπεδο· ειδάλλως, ελλοχεύει ο κίνδυνος να διαιωνιστούν, αναλόγως της θεωρίας που κάθε φορά χρησιμοποιείται, στερεοτυπικές συμπεριφορές και στάσεις που δυσχεραίνουν την αποτελεσματική αντιμετώπιση της βίας στους κόλπους της οικογένειας.

Ένα φαινόμενο με προεκτάσεις πολιτικές, κοινωνικές, πολιτισμικές, ακόμα και οικονομικές, θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με γνώμονα κατά το δυνατόν όλες τις ενδογενείς και εξωγενείς μεταβλητές που το χαρακτηρίζουν και το απαρτίζουν. Κατά συνέπεια, η ερμηνεία της ενδο-οικογενειακής βίας θα πρέπει να βασιστεί στη διερεύνηση τόσο της προσωπικότητας του δράστη και του θύματος, ώστε να αντιμετωπιστεί (και να προληφθεί) η καταχρηστική ή η θυματοποιημένη συμπεριφορά σε ατομικό επίπεδο, όσο και των εξωγενών παραμέτρων που συνεπικουρούν στην εμφάνισή της: των ιδιαίτερων δομικών χαρακτηριστικών που διέπουν το θεσμό του γάμου, των ρόλων που αναλαμβάνουν τα δύο φύλα εντός και εκτός του τελευταίου, των πολιτισμικών δομών που χαρακτηρίζουν στο διηνεκές την κοινωνία, της μάθησης συμπεριφορών και ρόλων σύμφωνα με το φύλο από την οικογένεια καταγωγής, των σχέσεων εξουσίας που αναπτύσσονται και λειτουργούν ρυθμιστικά σε οποιοδήποτε δι-ατομικό ή δι-ομαδικό επίπεδο αλληλεπίδρασης, κλπ¹⁴.

¹⁴ Στο ίδιο σελ.11

1.4 Η ανδροκρατούμενη κοινωνία και ο στερεότυπος ρόλος της γυναίκας

«Ο δράστης είναι ένας άνδρας που επιζητεί με την κακοποίηση να εδραιώσει το γόητρο του με τον μόνο τρόπο, που του διατίθεται με την κυριαρχία στη γυναίκα και στο παιδί»

(Σωτήρης Δημητρίου, 2003, Μορφές Βίας, Αθήνα, Σαββάλας,σελ.199.)

Η ενδο-οικογενειακή βία είναι ένα φαινόμενο το οποίο έχει παρουσιαστεί και έχει προκαλέσει ενδιαφέρον από πολύ παλιά. Στην «ανδροκρατούμενη κοινωνία»¹⁵, άνδρας ήταν αυτός που είχε δικαιώματα στα γράμματα, στη δουλεία και στις υλικές απολαύσεις. Η γυναίκα από την άλλη υποταγμένη στον πατέρα της ή στον σύζυγο, είχε ως μοναδική αρμοδιότητα την ευχαρίστηση του βασανιστή της, όντας καλή νοικοκυρά, και την ανατροφή των παιδιών.

Η πατριαρχική κοινωνία¹⁶, ανέκαθεν έδινε δικαιώματα εξουσίας και ιδιοκτησίας στα αρσενικά μέλη της οικογενείας, έναντι των θηλυκών και των ανήλικων και «νομιμοποιούσε»το δικαίωμα του συζύγου και του κάθε αρσενικού μέλους της οικογενείας, να νουθετεί και να τιμωρεί τα θηλυκά και τα ανήλικα της μέλη σε περιπτώσεις παρεκτροπών από τους θεσμοθετημένους κανόνες.

Η κακοποίηση και σωματική βλάβη αποτελούσε έκφραση της κατοχής και της εξουσίας πάνω στα αδύναμα μέλη της οικογενείας. Βέβαια σημειώνεται ότι στην ενδο-οικογενειακή βία δεν περιλαμβάνονταν όλες οι μορφές κακοποίησης, όπως στα σημερινά χρόνια.

¹⁵ Ανδροκρατούμενη κοινωνία, ορίζεται ως η κοινωνία όπου έχει κυρίαρχη θέση ο άνδρας, "Τεγόπουλος – Φυτράκης, (1993), Ελληνικό Λεξικό, Αθήνα, Αρμονία Α. Ε"

¹⁶ Πατριαρχική κοινωνία, ορίζεται ως η κοινωνία στην οποία επικεφαλής και αυτός που ασκεί εξουσία σε αυτή, είναι ο πατέρας. Βλ. " Τσουραμάνης Χρ., (2003), Σύγχρονα Κοινωνικά Προβλήματα, Αθήνα, Παπαζήση, σελ.58".

Συνήθως χρησιμοποιούσαν την σωματική και την ψυχολογική βία ενώ σπάνια εκδηλωνόταν η οικονομική βία. Στις Άνδεις, αναφέρεται ότι το ξυλοκόπημα της γυναίκας δήλωνε τη δύναμη του συζύγου – προστάτη, στην Κολομβία την κοινωνική του θέση και στο Ούρ της αρχαίας Μεσοποταμίας γινόταν ανθρωποθυσία της χήρας στον τάφο του συζύγου¹⁷.

Οι κυριότερες νομοθετικές προσπάθειες ελέγχου και αντιμετώπισης του φαινομένου της ενδο -οικογενειακής βίας άργησαν να εμφανιστούν εφόσον μέχρι και το 18^ο αιώνα η οικογένεια συνιστούσε ένα θεσμό ιδιωτικής φύσεως, που βρισκόταν πέρα από τα όρια εφαρμογής του νόμου.

Κατά τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, η σύνδεση της οικογενειακής βίας με την εμφάνιση άλλων μορφών εγκληματικότητας αποτέλεσε έναν από τους παράγοντες που συνέλαβαν στη σοβαρότερη νομοθετική αντιμετώπιση του φαινομένου. Επιπλέον, δημιουργήθηκαν αξιόλογες φεμινιστικές οργανώσεις οι οποίες σε συνδυασμό με την προαναφερόμενη εξέλιξη είχε ως συνέπεια την αύξηση της επιβολής μέτρων προστασίας των κακοποιημένων γυναικών .

Ωστόσο, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η αντίληψη της οικογενειακής βίας ως σοβαρού εγκλήματος αρχίζει σταδιακά να φθίνει όπως και η ποινική αντιμετώπιση του. Οι εξελίξεις είναι συνέπεια της θέσπισης του οικογενειακού δικαστηρίου και της προσπάθειας επανένταξης του δράστη, που αποτελεί μια τάση προσέγγισης του εγκληματικού φαινομένου. Ο συνηθέστερος τρόπος αντιμετώπισης των περιστατικών ενδο -οικογενειακής βίας συνοψιζόταν στο συμβιβασμό και στην μεσολάβηση.

Η κατάσταση αρχίζει να διαφοροποιείται κατά τη δεκαετία του '70 και η βία ασκείται στους κόλπους της οικογενείας αντιμετωπίζεται ως εγκληματική συμπεριφορά¹⁸. Εκείνη τη δεκαετία στην Ελλάδα οργανώθηκαν αυτόνομες γυναικείες ομάδες με φεμινιστικά αιτήματα. Το 1986 Γενική Γραμματεία Ισότητας έθιξε για πρώτη φορά σε κυβερνητικό επίπεδο το θέμα αυτό και από ομάδα γυναικών επιστημών, μια μελέτη προσέγγισης του προβλήματος από γυναικεία σκοπιά και προτάσεις για κρατική παρέμβαση.

¹⁷ Βλ. "Δημητρίου Σωτ.(2003), Μορφές Βίας, Αθήνα, Σαββάλας, σελ.198".

¹⁸ Βλ. "Δρ. Βλάχου Βασι.(2005), Η αντιμετώπιση της Σωματικής Βίας κατά των Γυναικών από το Σύστημα Απονομής της Ποινικής Δικαιοσύνης, Αθήνα, Ελλην, σελ. 56-58".

Επίσης την ίδια εποχή, δημιούργησε το Κέντρα Υποδοχής Κακοποιημένων Γυναικών στην Αθήνα και το 1993 σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων, δημιουργήθηκε Ξενώνας για τις κακοποιημένες γυναίκες και τα παιδιά του

Από τότε μέχρι σήμερα αρκετά από τα αιτήματα του γυναικείου κινήματος έχουν κατακτηθεί και σε άλλα έχει αλλάξει ο τρόπος διεκδίκησης τους. Όμως η «αθέατη βία» όπως ονομάζεται βία μέσα στο σπίτι εξακολουθεί να αποτελεί μια σιωπηλή πτυχή της καθημερινής ζωής πολλών γυναικών¹⁹.

¹⁹ Βλέπε: [\[αποκρύβεται\]](#)

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΟΤΑΝ Η ΒΙΑ ΕΙΣΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

2.1 Οι γυναίκες-θύματα βίας στην οικογένεια

2.1.1 Βία κατά των γυναικών

«Η βία κατά των γυναικών είναι ίσως η πιο επαίσχυντη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεν κάνει διαχωρισμό μεταξύ συνόρων, πολιτισμού ή πλούτου. Όσο συνεχίζεται, δεν μπορούμε να ισχυριζόμαστε ότι κάνουμε ουσιαστική πρόοδο προς την ισότητα, την ανάπτυξη και την ειρήνη.»

(Κόφι Ανάν, Γενικός Γραμματέας ΟΗΕ .Βλέπε: [https://www.un.org/ga/doc/1999/1999-01-19-1999-01-20.htm](#))

Οι βιασμοί και οι δολοφονίες γυναικών αποτελούν ακραία επίδειξη του «δικαιώματος» κυριαρχίας που θεωρούν ότι έχουν οι άνδρες πάνω στο γυναικείο κορμί. Η ομολογία του νεαρού σπλίτη, που χτύπησε μέχρι θανάτου την άτυχη 22χρονη στην Κόρινθο, είναι αποκαλυπτική: **«δεν μπορούσα να δεχτώ ότι ένα άτομο 45 κιλών τα έβαλε με ένα άτομο 99 κιλών»²⁰.**

Η βία κατά των γυναικών αποτελεί μορφή καταπάτησης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και νευραλγικό μηχανισμό κοινωνικού ελέγχου²¹, που συντηρεί την ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Η κακοποίηση των γυναικών είναι ένα καθημερινό φαινόμενο που όμως παραμένει από τα πιο καλά φυλαγμένα μυστικά. Η ανοχή της βίας και της κακοποίησης από τις τοπικές κοινωνίες καθώς και η ντροπή και οι ενοχές των θυμάτων εμποδίζουν τις γυναίκες – θύματα βίας να αναζητήσουν βοήθεια²².

²⁰ Βλέπε: [https://www.un.org/ga/doc/1999/1999-01-19-1999-01-20.htm](#)

²¹ Νευραλγικό μηχανισμό κοινωνικού ελέγχου ορίζεται ως η αδυναμία της τοπικής αυτοδιοίκησης, νευραλγικός, -ή, -ο: επί. ευαίσθητος, ευπαθής "Τεγόπουλος – Φυτράκης, (1993), Ελληνικό Λεξικό, Αθήνα, Αρμονία Α. Ε"

²² Η γυναίκα να δημοσιοποιήσει την κακοποίηση την οποία υφίστανται λόγω φόβου, ντροπής, κοινωνικής θέσης, ανέχειας κ.α. Βλέπε: [https://www.un.org/ga/doc/1999/1999-01-19-1999-01-20.htm](#)

Ακόμη όμως και στο ποσοστό που κάποιες από αυτές τολμούν να κοινοποιήσουν το πρόβλημα τους, βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα περιορισμένο δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών, φορέων και ειδικών επαγγελματιών αλλά και με ένα μεροληπτικό- τις περισσότερες φορές – σύνολο κοινωνικών αντιλήψεων και στερεοτύπων που κάθε άλλο παρά βοηθητικά είναι απέναντι στο πρόβλημα.

Η βία κατά των γυναικών είναι το αποτέλεσμα της ιστορικά άνισης κατανομής της εξουσίας μεταξύ των δύο φύλων, της διαχρονικής υποτίμησης και του αποκλεισμού του θηλυκού γένους των ανθρώπων – μέχρι σχεδόν τις αρχές του εικοστού αιώνα – από την εκπαίδευση, τις επιστήμες, τις τέχνες, καθώς και από την οικονομική και πολιτική ζωή. Είναι επίσης το αποτέλεσμα της ταύτισης της αρρενωπότητας με τη δύναμη, την επιβολή, την σκληρότητα, την άρνηση των συναισθημάτων και την αγιοποίηση της χρήσης βίας²³.

Η κακοποίηση των γυναικών στους κόλπους της οικογένειας αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες μάχες που το γυναικείο κίνημα και οι οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων καλούνται να δώσουν σήμερα. Στο δυτικό κόσμο τα περισσότερα κρούσματα ενδο-οικογενειακής βίας καταγράφονται στις ΗΠΑ στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης, στη Ρωσία και Τουρκία. Το συμβούλιο της Ευρώπης προειδοποιεί ότι αυτή η μορφή βίας αποτελεί τη βασική αιτία θανάτου και αναπηρίας γυναικών από 16-44 ετών και ευθύνεται για περισσότερους θανάτους και προβλήματα υγείας από ότι ο καρκίνος και τα αυτοκινητιστικά δυστυχήματα²⁴.

Η βία κατά των γυναικών ,όπως αυτή εκδηλώνεται σε όλες τις μορφές της ,αποτελεί μια σύγχρονη κοινωνική παθογένεια με παγκόσμια διάσταση. Αποτελεί παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους και οφείλεται κυρίως στη διάκριση που υφίστανται οι γυναίκες λόγω των στερεοτύπων αντιλήψεων για το ρόλο τους στη κοινωνία.

²³ Η χρήση βίας καθίσταται από τα αρσενικά μέλη της κοινωνίας, ως ιερή αποδεκτή πράξη. Καραμάνου Α. "Καμία ανοχή στη βία κατά γυναικών", ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ, 31 Αυγούστου 2003. Βλέπε: [http://www.kyriakatiki.gr](#)

²⁴ Βλέπε: [http://www.kyriakatiki.gr](#)

2.1.2 Σχέση του θύματος με το οικογενειακό του περιβάλλον

Η σωματική βία φτάνει -όχι σπάνια – μέχρι το βιασμό και τη σεξουαλική κακοποίηση και σε ορισμένες περιπτώσεις και το φόνο. Μία στις δύο γυναίκες που δολοφονούνται κάθε χρόνο είναι θύματα τωρινού ή πρώην συντρόφου τους²⁵.

Η πιθανότητα βίαιης συμπεριφοράς στην έγγαμη ζωή, αυξάνεται δραματικά, αν κανείς υπάρξει τόσο μάρτυρας σκηνών βίας όσο και θύμα σωματικής κακοποίησης. Η διαμόρφωση της ενδο-οικογενειακής βίας, δεν ορίζεται από το φύλο, αλλά από τους ρόλους των ατόμων, καθώς είτε η γυναίκα, είτε ο άντρας, μπορούν να εξελιχθούν είτε σε δράστες, είτε σε θύματα στην ενήλικη ζωή. Συγκεκριμένα, οι γυναίκες με ιστορικό παιδικής κακοποίησης, φαίνεται να έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες κακοποίησης, ως ενήλικες από τον υπόλοιπο πληθυσμό²⁶.

Η σύνδεση μεταξύ της παιδικής κακοποίησης και της αυξημένης ευπάθειας σε κακοποίηση κατά την ενήλικη ζωή, ελέγχθηκε από αρκετές έρευνες, συγκεκριμένα αναφέρθηκε ότι: η επαναθυματοποίηση²⁷ μπορεί να επισυμβεί, υπό την μορφή σεξουαλικής επίθεσης, ψυχολογικής κακομεταχείρισης ή σωματικής κακοποίησης. οι παράγοντες που είναι δυνατόν να αυξήσουν την ευπάθεια στην επαναθυματοποίηση, μπορεί να είναι οι μαθημένες δυσπροσαρμοστικές συμπεριφορές, πεπαιθώσεις και στάσεις. Τα παραπάνω, με τη σειρά τους, μπορεί να οδηγήσουν σε ακατάλληλη σεξουαλική συμπεριφορά στην ενήλικη ζωή, αποδοχή των μύθων περί βιασμού και των στερεοτύπων των ρόλων των δύο φύλων.

²⁵ Βλέπε: [αποκλεισμένο]

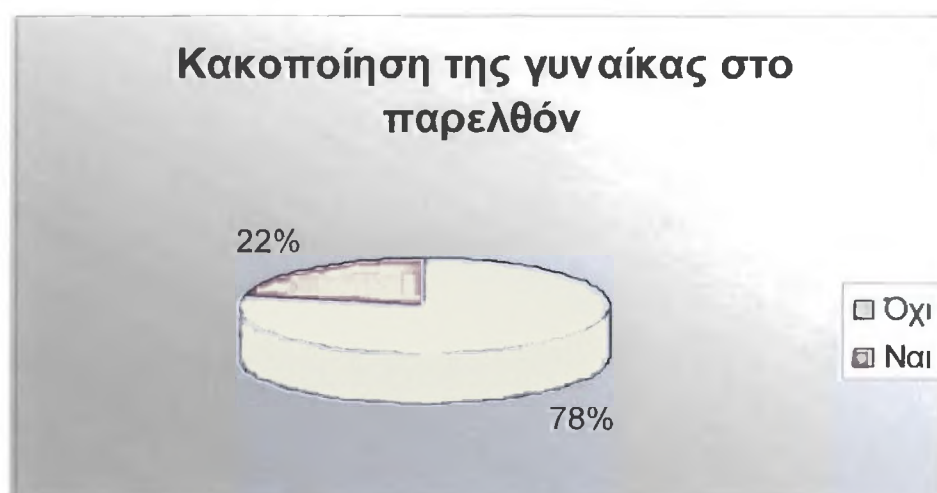
²⁶ Βλέπε: [αποκλεισμένο]: Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, δημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.20

²⁷ Επαναθυματοποίηση ορίζεται ως το κακοποιημένο άτομο που έχει δεχτεί καταχρηστική βία και στο παρελθόν. Στο ίδιο σελ.20.

Επίσης, διάφορες ακόμη έρευνες που έγιναν σε ενήλικες, οι οποίες είχαν υποστεί κακοποίηση στην παιδική τους ηλικία, καταδεικνύουν ότι, αυτά τα άτομα, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες από τον υπόλοιπο πληθυσμό να δεχτούν σεξουαλική επίθεση ή να βιαστούν ως ενήλικες.

2.1.3 Κακοποίηση της γυναίκας στο παρελθόν από άλλο άτομο του οικογενειακού – κοινωνικού της περιβάλλοντος.

Κακοποίηση της γυναίκας στο παρελθόν		
Σύνολο	Όχι	Ναι
827	649	178
100%	78%	22%

Σε δείγμα 827 γυναικών που προσήλθαν στα συμβουλευτικά Κέντρα Αθήνας και Πειραιά, μόλις το 22% δήλωσε ότι έχει υποστεί κακοποίηση στο παρελθόν από άλλο άτομο(πατέρα, μητέρα, αδελφό), ενώ το υπόλοιπο 78% δήλωσε ότι δεν υπήρξε θύμα κακοποίησης στο παρελθόν ²⁸.

2.1.4 Μύθοι και πραγματικότητα για το θύμα

Η κακοποίηση των γυναικών στην οικογένεια περιβάλλεται από μύθους, που συντηρούν την κατάσταση και ενοχοποιούν την γυναίκα – θύμα, όπως :

- Η κακοποίηση οφείλεται στην φτώχεια, την ανεργία και στην ελλιπή μόρφωση.
- Οι γυναίκες φταίνε, προκαλούν δηλαδή οι ίδιες τη βία και φτάνουν σε σημείο να την απολαμβάνουν και γι' αυτό δεν φεύγουν.
- Η άσκηση βίας δεν θα ξανά επαναληφθεί²⁹.

Στην πραγματικότητα, όμως, οι κακοποιημένες γυναίκες προέρχονται από όλες τις οικονομικές τάξεις, από όλους τους πολιτισμικούς χώρους, από όλες τις θρησκείες και τις φυλές. Είναι γυναίκες που κυκλοφορούν ανάμεσά μας, γυναίκες που έχουν κακοποιηθεί από το σύζυγο τους είτε με τα λόγια είτε με τις πράξεις. Οι κακοποιημένες γυναίκες είναι αυτές που υποβάλλονται συστηματικά σε βίαιη συμπεριφορά (σωματική, σεξουαλική ή και ψυχολογική) από έναν άντρα ο οποίος τους εξαναγκάζει να κάνουν ότι εκείνος θέλει, ανεξάρτητα από τις δικές τους επιθυμίες, τα δικαιώματά τους ή τα συμφέροντά τους.

²⁸ Βλέπε: Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία- Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας, 2004, σελ. 19.

²⁹ Βλέπε:

Οι κακοποιημένες γυναίκες δεν φεύγουν για πολλούς και διάφορους λόγους, ακόμα και όταν νιώθουν να κινδυνεύουν. Μπορεί να φοβούνται την εκδίκηση σε βάρος τους ή σε βάρος των παιδιών τους, ή να μην έχουν δουλειά την οποία δύσκολα μπορούν να ψάξουν αν ο δράστης τους το απαγορεύει ή τους έχει απαγορεύσει και τις κοινωνικές σχέσεις, ακόμα και με την οικογένεια τους.

Οι κακοποιημένες γυναίκες, πιστεύουν πως ότι γίνεται τώρα, δηλαδή η βία που δέχονται από το σύζυγό τους είναι περιστασιακή και ότι δεν πρόκειται να ξανασυμβεί τίποτα. Η γυναίκα δεν συνειδητοποιεί ότι ο σύντροφος της συμβαίνει να εκνευρίζεται και με άλλους ανθρώπους, αλλά να μην τους κακοποιεί³⁰.

2.1.5 Κακοποίηση της ψυχής

«Όταν ο σύντροφός σου σε ελέγχει ή κατακρίνει τις σχέσεις σου με άλλους ανθρώπους. Όταν σε απομονώνει κοινωνικά από φίλους και συγγενείς. Όταν σου στερεί την ελευθερία επιδιώκοντας να ελέγχει τις κινήσεις σου. Όταν σε υποτιμά συστηματικά, σε ταπεινώνει, σου τσακίζει την αξιοπρέπεια, σε απειλεί με σωματική βία, σε εκβιάζει, σε εξευτελίζει. Όταν απειλεί ότι θα σου πάρει τα παιδιά. Όταν σε διαβεβαιώνει πως δεν μπορείς να τα βγάλεις πέρα μόνη σου, πως είσαι ανίκανη». Αυτό είναι βία...» φωνάζει η Γενική Γραμματεία Ισότητας³¹.

Η βία κατά των γυναικών δεν είναι μόνο σωματική, η προσβολή, η ύβρις, η σεξουαλική παρενόχληση, κάθε πράξη που στοχεύει στην «επιβολή ελέγχου» και η οποία καταρρακώνει τη ψυχική υγεία της γυναίκας συνιστά βία.

Αρχικά τα επεισόδια βίας ξεκινούν συνήθως με λεκτικές αντιπαραθέσεις που βασίζονται σε διαφωνίες σχετικά με τρέχοντα ζητήματα της καθημερινότητας του ζεύγους. Τα τρία κυριότερα θέματα που αναφέρονται από τις γυναίκες είναι: η ζήλια, η οικονομική διαχείριση και οι διαφορετικές προσδοκίες, όσον αφορά, στις οικογενειακές υποχρεώσεις των γυναικών.

³⁰ ΒΛΕΠΤΕ:

³¹ ΒΛΕΠΤΕ: ΣΤΟ ΙΔΙΟ

Η αντιπαράθεση για τα παραπάνω ζητήματα συνήθως ξεκινά από το σύζυγο –σύντροφο. Η αντίδραση της γυναίκας στις λεκτικές αντιπαραθέσεις εστιάζεται στην προσπάθειά της είτε να πείσει με λογικά επιχειρήματα το σύζυγο, είτε να διευθετήσει με εναλλακτικούς τρόπους τη διαφωνία, χωρίς να επέλθει σύγκρουση. Ανεξάρτητα ωστόσο από τη διαφωνία της γυναίκας το ξέσπασμα του βίαιου επεισοδίου είναι αναπόφευκτο.

Η κακοποιημένη γυναίκα «συνήθως» υποτιμάει τον εαυτό της ,έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση και βασίζει το συναίσθημα της αυτοαξίας στην ικανότητα να είναι καλή σύζυγος και νοικοκυρά. Η κακοποιημένη γυναίκα πιστεύει ότι είναι υπεύθυνη για τη βίαιη συμπεριφορά του συζύγου της ,κατά συνέπεια να υποφέρει από έντονες τύψεις. Νιώθει ενοχή επειδή οι συγκρούσεις φέρνουν τη βία και την αποτυχία του ζευγαριού. Παγιδευμένη έτσι στην ενοχή και στη βία, εκδηλώνοντας έτσι έντονη άρνηση για την οργή και τους φόβους της, καταφέρνει να ζει τη ζωή της. Επίσης η κακοποιημένη γυναίκα εκδηλώνει παθητικότητα, στην πραγματικότητα όμως είναι πολύ δυνατή γιατί φτάνει σε σημείο να ελέγχει σε μεγάλο βαθμό το έμψυχο και άψυχο περιβάλλον της, με αποτέλεσμα να μπορεί να αποφύγει την ακραία βίαιη συμπεριφορά. Αυτό που έχει ανάγκη η κακοποιημένη γυναίκα, είναι να ονοματίσει και να ξεκαθαρίσει στο μυαλό της αυτά που έχουν γίνει, ώστε μετά να αποφασίσει η ίδια αν έχουν βάση και αν είναι πραγματικά η μόνη υπεύθυνη για όλα.

Όσο και αν ακούγεται παράδοξο, ο μεγαλύτερος εχθρός μιας γυναίκας που κακοποιείται με οποιονδήποτε τρόπο δεν είναι ο σύντροφός της, ούτε καν το ξύλο, τα εργαλεία και τα άλλα αντικείμενα που πολλοί μεταχειρίζονται για να την «υποτάξουν». Αδίσταχτοι εχθροί της είναι η ντροπή και ο φόβος για τις αντιδράσεις του κοινωνικού περίγυρου. Αυτό που περισσότερο τις ντροπιάζει είναι η αδυναμία τους να βάλουν τέλος στην κατάσταση της βίας και το ότι, έχουν παραμείνει σε μια τέτοια κατάσταση παθητικές και αποσυρμένες. Μερικές καταστάσεις είναι πιο ταπεινωτικές για αυτές από άλλες: π. χ. οι σεξουαλικές επιθέσεις ή οι δημόσιοι εξευτελισμοί³².

³² Βλ. "Walker Lenore E., Terrifying Love (1989), Όταν η αγάπη σκοτώνει, μτφρ. Μοσχοπούλου Π., Αθήνα, Φυτράκη, 1997, σελ.143".

Πολλές γυναίκες επίσης, κάτω από την πίεση και το φόβο, αναγκάστηκαν να κάνουν πράξεις για τις οποίες ντρέπονται (πορνεία, ερωτικά συμπλέγματα, κ. λ. π.) αυτό που πρέπει να συνειδητοποιήσει όμως η γυναίκα είναι ότι η ντροπή χρησιμεύει στον άνδρα για να την ελέγχει περισσότερο, να αυξάνει τη βία και να βαθαίνει τη σιωπή της.

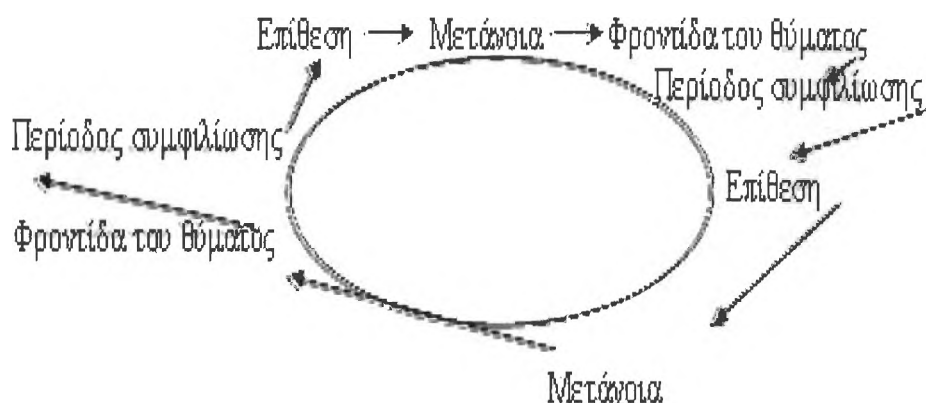
Κατά τη διάρκεια της βίαιης κακοποίησης της η γυναίκα, παγιδεύεται στη σιωπή που καλύπτει τη βία μέσα στην οικογένεια και κατά συνέπεια κάνει κακό στον ίδιο της τον εαυτό. Παρουσιάζουν συχνά έντονες και σοβαρές ψυχικές διαταραχές όπως μελαγχολία, κατάθλιψη και κυριεύονται από μόνιμο στρες. Πολλές φορές, επίσης, η χρόνια ψυχολογική βία που ασκείται σε αυτές από τους συζύγους τους, οδηγεί σε βαρύτερες ασθένειες, όπως ο καρκίνος.

Οι κακοποιημένες γυναίκες κυριεύονται και από το έντονο συναίσθημα του θυμού³³. Για κάποιες γυναίκες ο θυμός αποτελεί κίνδυνο: τον νιώθουν τόσο δυνατό, που φοβούνται ότι θα χάσουν κάθε έλεγχο και θα σκοτώσουν. Η θλίψη, άλλωστε, μπορεί να κρύβει τους θυμούς της γυναίκας, που δεν έχει μάθει ούτε να αναγνωρίζει ούτε και να τους ταυτοποιεί άφοβα. Επίσης, φτάνουν σε σημείο να απομονώνονται, επειδή αποφεύγουν τις περισσότερες φορές να αποκαλύψουν στους άλλους το τρομερό μυστικό της απρόβλεπτης βίαιης συμπεριφοράς του συζύγου τους, κυριεύονται από το αίσθημα της ντροπής και ισχυρίζονται ότι κανένας δεν μπορεί να αλλάξει την κατάσταση αυτή εκτός από τις ίδιες. Οι γυναίκες, οι οποίες κακοποιούνται από το σύζυγό τους, από το πρώτο κιόλας σημάδι βίας κάνουν πολλές προσπάθειες για να σταματήσουν να είναι θύματα βίας.

³³ Συναίσθημα απαγορευμένο στις γυναίκες γιατί κατά κύριο λόγο ο θυμός συνδέεται με την επίθεση και με συμπεριφορές αρσενικές. Βλ. "Walker Lenore E., Terrifying Love (1989), Όταν η αγάπη σκοτώνει, μτφρ. Μοσχοπούλου Π., Αθήνα, Φυτράκη, 1997, σελ.76-77".

2.2 Αθέατη βία

2.2.1 Κυκλική θεωρία της βίας

Υπάρχουν αρκετά στάδια βίας τα οποία ξεκινούν και τελειώνουν ακριβώς με τον ίδιο τρόπο. Τα στάδια κύκλου αυτής της βίας είναι:

- Επίθεση
- Μετάνοια
- Συγγνώμη
- Φροντίδα για το θύμα
- Υποσχέσεις πως δεν θα ξανασυμβεί
- Περίοδος συμφιλίωσης και εξιλέωσης
- Επίθεση³⁴

Η κυκλική θεωρία της βίας χωρίζεται σε τρεις φάσεις: αύξηση της έντασης, οξύ περιστατικό κακοποίησης και ήρεμη, στοργική (ή τουλάχιστον μη βίαιη) φάση.

³⁴ Βλέπε: [http://www.anti-violence.gr](#)

Στη φάση αύξησης της έντασης συμβαίνουν μικροεπεισόδια βίας: χαστούκια, τσιμπιές, ελεγχόμενο χυδαίο λεξιλόγιο και ψυχολογικός πόλεμος. Οι απόπειρες της γυναίκας να ηρεμήσει το βασανιστή της, μπορούν να κυμαίνονται από εκδήλωση ευγενικής συμπεριφοράς και φροντίδας μέχρι την πλήρη αποχώρηση της από το δρόμο του. Στη πραγματικότητα, η γυναίκα επιτρέπει στον εαυτό της να κακοποιηθεί με τρόπους που κατά την άποψή της είναι ηπιότεροι. Πάνω από όλα θέλει να εμποδίσει την περαιτέρω αύξηση της βίας. Η επιθυμία αυτή αποδεικνύεται ως «δίκωπο μαχαίρι» επειδή η ήπια συμπεριφορά της νομιμοποιεί τη δική του πεποίθηση ότι έχει το δικαίωμα να την κακοποιεί.

Στην πρώτη φάση, οποιαδήποτε απρόσμενη κατάσταση μπορεί να ενεργήσει καταλυτικά στην κλιμάκωση της βίας και να προκαλέσει έκρηξη. Οι κακοποιημένες γυναίκες κάνουν, λοιπόν, οτιδήποτε προκειμένου να την αποτρέψουν, φτάνοντας μάλιστα στα άκρα για να χειραγωγήσουν και να ελέγξουν όσο το δυνατόν περισσότερους παράγοντες του περιβάλλοντος, καθώς και ανθρώπους. Μπορεί ακόμα και να «καλύπτουν» τον βασανιστή τους, σε μία προσπάθεια να κερδίσουν την εύνοιά του - να επινοούν προφάσεις για την κακή του συμπεριφορά και γενικά, να απομονώνονται από άλλα άτομα που ίσως την βοηθούσαν. Η ολοένα αυξανόμενη απομόνωση είναι κοινή σε όλες τις κακοποιημένες γυναίκες – κάτι που επιδεινώνει δραστικά τον ήδη υπάρχοντα ψυχολογικό τρόπο.

Όσο εξελίσσεται ο κύκλος της βίας, τόσο πιο αναποτελεσματικοί γίνονται οι κατευναστικοί μηχανισμοί εκ μέρους της κακοποιημένης γυναίκας. Κάθε σύντροφος χωριστά αισθάνεται την επικείμενη απώλεια ελέγχου και απελπίζεται ολοένα και περισσότερο, ενώ, παράλληλα, η αμοιβαία απελπισία αυξάνει τη ένταση. Πολλές κακοποιημένες γυναίκες υποστηρίζουν ότι η χειρότερη πλευρά αυτής της φάσης είναι η ψυχική αγωνία. (Μερικές γυναίκες μάλιστα προκαλούν οι ίδιες οξύ επεισόδιο για να «ξεμπερδέψουν» και, με ³⁵

³⁵ Βλ. "Walker Lenore E., Terrifying Love (1989), Όταν η αγάπη σκοτώνει, μφρ. Μοσχοπούλου Π., Αθήνα, Φυτράκη, 1997,σελ.72-77".

τίμημα κάποια σοβαρή σωματική βλάβη, να σωθούν από την παραφροσύνη ή το θάνατο.).Εξουθενωμένες όμως από το ανελέητο άγχος, οι κακοποιημένες γυναίκες αποσύρονται συναισθηματικά. Οργισμένος με αυτή τη συναισθηματική αδυναμία³⁶ και λιγότερο διατεθειμένος για συμβιβασμό, εξαιτίας της, ο βασανιστής τότε, γίνεται πιο καταπιεστικός και βάνουσος. Σε κάποιο σημείο - και συχνά με τρόπο απρόβλεπτο – η κατάσταση γίνεται ανεξέλεγκτη και προκαλείται οξύ περιστατικό κακοποίησης.

Στη δεύτερη φάση - εκτός από τα ήδη γνωστά μικροεπεισόδια³⁷ – η βία εξελίσσεται σε μένος, βαναυσότητα' προκαλεί σωματικές βλάβες και καμία φορά θάνατο. Παρόλο που η κακοποιημένη γυναίκα το θεωρεί απρόβλεπτο, νιώθει ότι το οξύ επεισόδιο είναι κατά κάποιο τρόπο αναπόφευκτο. Στη φάση αυτή δεν έχει κανένα έλεγχο, μόνο ο βασανιστής μπορεί να βάλει τέλος στην αγωνία της. Η φύση της βίας που ασκείται μπορεί να είναι εξίσου απρόβλεπτη με το χρόνο της έκρηξης, το ίδιο και οι λόγοι για τους οποίους θα διακοπεί. Συνήθως, η κακοποιημένη γυναίκα συνειδητοποιεί ότι δεν μπορεί να συζητήσει λογικά μαζί του, ότι η αντίσταση το μόνο που θα επιτύχει είναι να χειροτερέψει την κατάσταση. Έχει την αίσθηση ότι αποστασιοποιείται από την επίθεση και τον τρομερό πόνο, παρ' ότι αργότερα ίσως θυμηθεί τα πάντα με κάθε λεπτομέρεια. Εκείνο που πιθανότατα θα νιώσει εκείνη τη στιγμή είναι ότι έχει παγιδευτεί συναισθηματικά. Πολλές κακοποιημένες γυναίκες δεν ζητούν βοήθεια στην διάρκεια της δεύτερης φάσης. Συχνά, περιμένουν επίσης πολλές ημέρες προτού ζητήσουν έστω ιατρική βοήθεια.

Υπάρχουν ισχυροί και λογικοί αποχρώντες λόγοι πίσω από την επιφανειακή παθητικότητα της κακοποιημένης γυναίκας που αντιμετωπίζει οξύ επεισόδιο βίας. Σχεδόν πάντοτε ο βασανιστής της υπερέχει σωματικά. Επίσης, εκείνη γνωρίζει από προηγούμενες επώδυνες εμπειρίες ότι είναι μάταιο να τον μάχεται.

³⁶ Ο δράστης την ταπεινώνει για την κούραση της, τα παράπονα ή την ατολμία της, που ο ίδιος προκαλεί. Βλέπε:

³⁷ Μικροεπεισόδια:χαστούκια, τσιμπιές, χυδαίο λεξιλόγιο και γενικότερα ψυχολογικός πόλεμος. Βλέπε: "Walker Lenore E., Terrifying Love (1989), Όταν η αγάπη σκοτώνει, μφρ. Μοσχοπούλου Π., Αθήνα, Φυτράκη,1997, σελ.72".

Στη συνέχεια αρχίζει η τρίτη και τελική φάση του κύκλου της βίας. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η ένταση και η βία υποχωρούν, κάτι που και τα δύο μέλη της σχέσης δέχονται με βαθύτατη ανακούφιση. Πρόκειται για μια περίοδο ηρεμίας, κατά τη διάρκεια της οποίας ο βασανιστής μπορεί να εκδηλώσει ζεστασιά, φροντίδα και στοργή για τη σύζυγό του. Ξέρει ότι φέρθηκε «άσχημα» και προσπαθεί να εξιλεωθεί³⁸ υπόσχεται να μην το ξανακάνει ποτέ και εκλιπαρεί τη συγγνώμη της.

Στη διάρκεια της τρίτης φάσης, η κακοποιημένη γυναίκα ίσως επιχειρήσει να διατηρήσει την ατμόσφαιρα της γαλήνης. Πείθει επίσης τον εαυτό της ότι ο σύντροφός της δεν θα την κακοποιήσει ξανά και ότι μπορεί να αλλάξει συμπεριφορά. Ο «καλός» αυτός άνθρωπος που είναι τώρα ευαίσθητος και ευγενικός και στοργικός μαζί της, είναι ο «αληθινός», ο άντρας που παντρεύτηκε, ο άντρας που αγαπάει. Πολλές κακοποιημένες γυναίκες πιστεύουν ότι οι ίδιες αποτελούν το μοναδικό στήριγμα του συζύγου τους, ότι είναι υπεύθυνες κατά κάποιον τρόπο για την συναισθηματική του σταθερότητα και πνευματική υγεία, ότι είναι ο μοναδικός σύνδεσμος του συζύγου τους με τον έξω κόσμο. Κάθε γυναίκα που βιώνει μια τέτοια σχέση νιώθει την απομόνωση και την απελπισία του βασανιστή της, και αισθάνεται υπόλογη³⁸ για την ευεξία του. Η αλήθεια είναι, όμως, ότι οι πιθανότητες να αλλάξει ο βασανιστής, να επιδιώξει και να λάβει επαγγελματική βοήθεια θεωρούνται μηδαμινές – ιδιαίτερα αν η γυναίκα επιλέξει να μείνει μαζί του. Συνήθως, εκείνος ζητάει βοήθεια μόνο όταν τον εγκαταλείψει – και αυτό, τις περισσότερες φορές, λειτουργεί απλώς ως μέσο για να την ξαναφέρει πίσω.

Στη φάση της τρυφερής μεταμέλειας, η κακοποιημένη γυναίκα γίνεται πλέον ψυχολογικό θύμα³⁹. Η ψευδαίσθηση της απόλυτης αλληλεξάρτησης ενδυναμώνεται μέσα της, επειδή η κακοποιημένη γυναίκα και ο βασανιστής της εξαρτώνται πλέον πραγματικά ο ένας από τον άλλο σε συναισθηματικό επίπεδο—αυτή για τη στοργική συμπεριφορά του, εκείνος για τη συγγνώμη της.

³⁸ Οι γυναίκες έχουν τόσο συνηθίσει να φυλάγονται που ρίχνουν φταίξιμο στον εαυτό τους συχνά για το ότι τον νευρίασαν, χωρίς να συνειδητοποιούν πως αυτό συμβαίνει και με άλλους ανθρώπους. Βλέπε : [https://www.psychologytoday.com/pt/2017/07/10-ways-women-blame-themselves-for-their-abuse](#)

³⁹ Βλ. "Walker Lenore E., *Terrifying Love* (1989), 'Όταν η αγάπη σκοτώνει, μτφρ. Μοσχοπούλου Π., Αθήνα, Φυτράκη, 1997, σελ.72-77".

Στις δίνες του θλιβερού κύκλου έντασης, βίας και συγγνώμης που κάνουν στα αλήθεια τρομακτική την αγάπη τους, κάθε σύντροφος μπορεί να πιστέψει ότι ο θάνατος είναι προτιμότερος από τον χωρισμό. Κανένας από τους δύο δεν αισθάνεται ότι το άλλο μέλος της σχέσης είναι ανεξάρτητο άτομο, ικανό να λειτουργήσει αυτόνομα.

Υπάρχουν βέβαια και περιπτώσεις γυναικών, οι οποίες δεν αντέχουν την βίαιη συμπεριφορά του συζύγου τους και φτάνουν σε σημείο να σκοτώνουν τους βασανιστές τους προκειμένου να δώσουν ένα τέλος στη δική τους ζωή. Η αυτοκτονία φαίνεται να είναι ο μόνος τρόπος για να «σπάσει» ο έλεγχος του βασανιστή επάνω τους και να αποφύγουν περαιτέρω κακοποίηση. Με κάποιο τρόπο, όμως, αυτές οι γυναίκες παθαίνουν κάτι σαν «ενόραση»: συνειδητοποιούν ξαφνικά ότι ένας άντρας που τις δέρνει, δεν μπορεί να τις αγαπάει αληθινά, ότι μοιάζει σαν να ζουν ήδη χωρισμένοι και ότι η άσκηση βίας εκ μέρους του θα σταματήσει μόνο αν αποχωρήσουν ή τον σκοτώσουν. Η «ενόραση» αυτή είναι πιθανό να δώσει στην κακοποιημένη γυναίκα τον έσχατο έλεγχο ως προς τι θα της συμβεί.

Όταν δεν επέμβει κάποιος ειδικός για να βοηθήσει, η βίαιη σχέση μπορεί να κλιμακωθεί μέχρι το σημείο της αυτοκτονίας ή της ανθρωποκτονίας. Είναι πάντως γεγονός, ότι ο αριθμός των γυναικών που πεθαίνουν κάθε χρόνο στα χέρια των βασανιστών – συζυγών τους είναι πολύ μεγάλος και ξεπερνάει ακόμα και τους θανάτους που προέρχονται από φυσιολογικά αίτια.

Γενικότερα, όμως, όσο και αν το θέλουν και οι δύο σύντροφοι, η ανισότητα που ενέχεται στη σχέση και ο βάνουσος καταμερισμός της δύναμης αντιστέκονται στην αλλαγή. Σε αυτές τις περιπτώσεις η βία μοιάζει σχεδόν ριζωμένη, αν και καμιά φορά είναι πιθανό να υποχωρεί σε συχνότητα και σε σοβαρότητα. Για ένα διάστημα μάλιστα, η άσκηση σωματικής βίας μπορεί να διακοπεί για λίγο, αλλά τότε, αυξάνεται συνήθως η άσκηση ψυχολογικής βίας, ενώ η πρώτη επανέρχεται έτσι και αλλιώς, λίγο αργότερα⁴⁰. Η μόνη ελπίδα να σταματήσει αυτό το φαύλο κύκλο η κακοποιημένη γυναίκα είναι να βάλει οριστικό τέλος στη σχέση.

⁴⁰ Στο ίδιο σελ.72-77

Για να είμαστε ειλικρινείς, δεν υπάρχει τρόπος να αλλάξει η κακοποιημένη γυναίκα – σε μόνιμη βάση – τη συμπεριφορά του βασανιστή - συζύγου της⁴¹, αλλάζοντας τη δική της. Οι βασανιστές είναι βίαιοι για τους δικούς τους προσωπικούς λόγους και όχι επειδή κάνουν ή δεν κάνουν κάτι σωστά οι γυναίκες τους. Κατ' επέκταση, είναι λογικό γιατί μια γυναίκα, αβοήθητη στην αντιμετώπιση κάποιου σωματικά ισχυρότερου, ψυχολογικά εξουθενωμένη από τον αέναο κύκλο της βίας, συναισθηματικά συντριμμένη από το αδιάκοπο άγχος, τον εγκλωβισμό και την τρομερή απομόνωση, μπορεί, σε μια στιγμή κρίσης, να επιχειρήσει να ανακόψει το κύμα των αφόρητων γεγονότων που συμβαίνουν στη ζωή της, και αφού δεν την αφήνει να αποχωρήσει ή δεν δέχεται να απευθυνθούν σε κάποιο ειδικό, μπορεί η ίδια ή να δώσει τέλος στη ζωή της ή παίρνοντας στα χέρια της ένα από τα όπλα του βασανιστή της και χρησιμοποιώντας το για να προστατέψει τον εαυτό της.

Οι γυναίκες καταβάλουν πολλές προσπάθειες για να ξεφύγουν από τον κλοιό της βίας και να ξανακερδίσουν τον εαυτό τους. Πολλές από αυτές, όμως, δεν το πετυχαίνουν, χρειάζονται βοήθεια, διότι κυριεύονται από αισθήματα ντροπής, φόβου, ανασφάλειας. Κλείνονται στον εαυτό τους σωπαίνουν και απομονώνονται. Επιχειρούν να προσαρμόσουν τη συμπεριφορά τους για να αποφύγουν την κακοποίηση. Όταν παρ' όλα, διαπιστώσουν ότι η προσαρμογή τους δεν έχει κανένα αποτέλεσμα, νιώθουν πως βρίσκονται σε αδιέξοδο και χάνουν το κουράγιο τους. Ζουν καθημερινά τον τρόμο και είναι σε διαρκή επιφυλακή. Κάποιες απελπίζονται ολοκληρωτικά και αυτοκτονούν⁴².

⁴¹ Μόνοι η παρέμβαση του νόμου, π. χ η σύλληψη έστω και για ένα βράδυ, από την αστυνομία, καθώς και η σταθερή στάση του περιβάλλοντος δείχνει να κάνουν τους δράστες να αντιλαμβάνονται ότι σφάλλουν με αποτέλεσμα να αλλάζουν την συμπεριφορά τους. Βλέπε [ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ](#).

⁴² Βλ. "Walker Lenore E., Terrifying Love (1989), Όταν η αγάπη σκοτώνει, μτφρ. Μοσχοπούλου Π., Αθήνα, Φυτράκη, 1997, σελ.77-78".

2.2.2 Τα αίτια της ανοχής

Οι γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση νιώθουν αδύναμες, φοβούνται ότι αν μιλήσουν για όλα αυτά που τους συμβαίνουν θα χάσουν τα πάντα και περισσότερο από όλα θα χάσουν το μοναδικό άνθρωπο που αγάπησαν πραγματικά. Νομίζουν ότι αν τα παρατήσουν όλα δεν θα τα καταφέρουν μόνες τους, ότι θα είναι αδύνατο για αυτές να σταθούν στα πόδια τους. Πρέπει να καταλάβουν όμως, πως αυτό που νιώθουν για αυτόν τον άνθρωπο δεν είναι αγάπη, αλλά φόβος. *«Πρέπει να καταλάβουν ότι η αγάπη είναι κάτι όμορφο, γλυκό, δημιουργικό και όπως το ανθρώπινο σώμα αποτελείται από περίπου 80% νερό, έτσι και της αγάπης το μεγαλύτερο μέρος είναι σεβασμός και τιμή. Δεν αγαπάς έναν άνθρωπο που πληγώνει επανειλημμένως την ψυχή και το σώμα σου»⁴³.*

Αρκετές είναι οι γυναίκες, οι οποίες φοβούνται να μιλήσουν για την κακοποίηση που δέχονται γιατί το θεωρούν κάτι το φυσικό, πίστευαν και πιστεύουν πως δεν υπάρχει δικαιολογία για την ενδο-οικογενειακή βία και πως με το να τις χτυπούν, οι σύζυγοι τους δικαιώνονταν. Οι γυναίκες δυσκολεύονται να καταγγείλουν την κακοποίησή τους, γιατί υπάρχει ακόμα και στις μέρες μας η προκατάληψη της γυναίκας που συνειδητά υφίσταται την κακοποίηση (συχνά ακούγεται η φράση «τα θέλει και τα παθαίνει!», σαν η βία να αποτελεί είδος απόλαυσης)⁴⁴. Κυριευμένες έτσι από τα αισθήματα της ντροπής και του φόβου, παγιδεύονται στη σιωπή τους και συνεχίζουν να ανέχονται τη βίαιη συμπεριφορά του συζύγου τους.

Οι γυναίκες, οι οποίες υφίστανται καταχρηστική συμπεριφορά χαρακτηρίζονται από ελλιπή αυτό-εκτίμηση, η οποία απορρέει από την αποδοχή και ενσωμάτωση των αποδομένων σε αυτές (από το περιβάλλον) χαρακτηριστικών της ανεπάρκειας και της ανικανότητας. Εμφανίζονται να μην έχουν επαρκώς ανεπτυγμένη την ικανότητα να ασκήσουν έλεγχο στη ζωή τους και να πάρουν δραστικά μέτρα για να τη βελτιώσουν.

⁴³ Βλέπε: [http://www.loveisrespect.org](#)

⁴⁴ Βλέπε: [http://www.loveisrespect.org](#)

Οι γυναίκες αυτές έχουν ανεπτυγμένο το αίσθημα της ντροπής, με αποτέλεσμα να αποκρύπτουν τόσο τα σωματικά, όσο και τα ψυχολογικά τους τραύματα και να αποκλείονται κοινωνικά ή και να αποσύρονται συναισθηματικά. Νιώθουν ντροπή και φόβο για τον κοινωνικό τους περίγυρο. Φοβούνται ότι αν πουν όλα αυτά που έχουν θα κλονίσουν την «εικόνα» που έχει διαμορφώσει για την οικογένεια το εξωτερικό περιβάλλον (φίλοι, συγγενείς, συνάδελφοι κ. λ. π.) και να σημάνει την εμφάνιση αισθημάτων ντροπής από την πλευρά των θυμάτων. Συνήθως, αυτό συμβαίνει περισσότερο στις εύπορες γυναίκες, στις οποίες, υπάρχουν κοινωνικοί φραγμοί όπως ο φόβος ότι δεν θα τις πιστεύουν, το αξιοπρεπές επάγγελμα του συζύγου που θα πάθει ζημιά, η απομόνωση από την οικογένεια που παίρνει τη θέση του θύτη, ειδικά αν έχει χρήματα και κοινωνικό κύρος και ψάχνει για φταίξιμο στη γυναίκα, η στάση των μεγαλύτερων γυναικών που ισχυρίζονται ότι έτσι είναι όλοι οι άνδρες, η έλλειψη χρημάτων σε ρευστό, ακόμα και όταν υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία πολλά.

Έτσι «κρατώντας το στόμα τους κλειστό» βάζουν και αυτές το λιθαράκι τους στην προσπάθεια προστασίας της έγγαμης ή της οικογενειακής σχέσης, στην αποφυγή ενδεχομένου ψυχικού «τραυματισμού» των παιδιών και στην αποφυγή του διασυρμού.

Επίσης ένας ακόμη παράγοντας για τον οποίο αποφεύγουν να μιλήσουν οι κακοποιημένες γυναίκες είναι η ύπαρξη παιδιών. Οι κακοποιημένες γυναίκες διστάζουν να αναφέρουν τη βία, διότι θεωρούν αναγκαία τη συνύπαρξη και των δύο γονέων κατά την ανατροφή των παιδιών. Ταυτόχρονα φοβούνται την πιθανότητα εκδήλωσης σωματικής βίας και εναντίον των παιδιών, ως συνέπεια της καταγγελίας του περιστατικού. Με άλλα λόγια, η αποφυγή διατάραξης των οικογενειακών σχέσεων ή διάλυσης της οικογένειας και η ανάγκη προστασίας της ενότητας της αποκτά βαρύνουσα σημασία⁴⁵.

⁴⁵ Βλ. "Δρ. Βλάχου Βασι.(2005), Η αντιμετώπιση της Σωματικής Βίας κατά των Γυναικών από το Σύστημα Απονομής της Ποινικής Δικαιοσύνης, Αθήνα, Ελλην, σελ.85.

Σαφώς, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί ότι μεγάλη μερίδα κακοποιημένων γυναικών δεν προσφεύγουν στη δικαιοσύνη και γενικότερα στην αναφορά των βίαιων συμβάντων που δέχονται, γιατί υπάρχει μεγάλη πιθανότητα οικονομικής εξάρτησης της γυναίκας-θύματος από το δράστη, πράγμα που τους δυσκολεύει περισσότερο να καταγγείλουν τη βία του συζύγου ή συντρόφου τους εξαιτίας της σκληρότητας του συστήματος δικαιοσύνης, αλλά και της μεγάλης διάρκειας της ποινικής διαδικασίας και της ανεπαρκούς υποδομής για τη βοήθεια των θυμάτων. Οι κακοποιημένες γυναίκες νιώθουν κάποιο αδιέξοδο, νιώθουν απόγνωση και αγωνία λόγω της έλλειψης επαρκούς νομοθεσίας ποινικοποίησης της ενδο-οικογενειακής βίας, λόγω της ελλιπούς εκπαίδευσης των ειδικών που εμπλέκονται στο πρόβλημα αυτό και λόγω της ανεπαρκούς υποδομής. Αν ακόμα, η γυναίκα είναι μητέρα ανηλίκων –κάτι που συμβαίνει πολύ συχνά –και θέλει να καταθέσει μήνυση, είναι προφανές να αναρωτηθεί, πως είναι δυνατόν να επιβαρυνθεί με τα έξοδα της δίκης χωρίς καμία βοήθεια από την πλευρά του Κράτους, να αντιμετωπίσει συγχρόνως τα έξοδα διαβίωσης της οικογένειας της και επιπλέον να διασφαλίσει την προστασία των παιδιών της και του εαυτού της, όταν ο δράστης της βίας βγει από τη φυλακή⁴⁶.

Μετά από όλα αυτά και από ένα συνεχή βομβαρδισμό όλων αυτών των συναισθημάτων που την κυρίευαν, κατά τη διάρκεια όλης αυτής της βίαιης κακοποίησής της, η γυναίκα συνεχίζει και φοβάται. Έχει το φόβο για τυχόν επανάληψη της βίας, αλλά πλέον όχι μόνο στο σπίτι, φοβάται και τον έξω κόσμο, το πώς θα την αντιμετωπίσει, αν την βοηθήσουν ή αν θα γελάνε μαζί της. Όλα αυτά την βάζουν σε σκέψεις, σκέψεις με τις οποίες το μόνο που καταφέρνει είναι να κλειστεί στον εαυτό της και να πάθει κατάθλιψη. Η κατάθλιψη, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες παγίδες που προκαλείται σε ένα σημαντικό ποσοστό κακοποιημένων γυναικών. Η διαρκής ταπείνωση, ο φόβος και η βία καθαυτή αποδυναμώνουν τη γυναίκα, που καταλήγει να πιστεύουν ότι δεν αξίζει διαφορετική αντιμετώπιση. Η κατάθλιψη την οδηγεί στην παθητικότητα και στην πεποίθηση ότι τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει, τροφοδοτώντας έτσι τον κύκλο της βίας.

⁴⁶ Βλέπε <http://www.kyriakos.com>

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα γυναικών, τα οποία είναι πραγματικές ιστορίες γυναικών που φοβόντουσαν την απόρριψη και ντρεπόντουσαν να μιλήσουν για την κακοποίηση που δεχόντουσαν από το σύζυγό τους, αλλά στο τέλος φάνηκαν δυνατές και αντιστάθηκαν. Ένα από αυτά τα παραδείγματα είναι και το παρακάτω: η Ζουλιέτ (δεν είναι το πραγματικό της όνομα) δεν τολμούσε να πει στους φίλους και στην οικογένεια της, ότι ο σύντροφός της τη χτυπούσε. «Νιώθεις βρώμικη...τον υπερασπίζεσαι, τον λυπάσαι...Φοβόμουν την απόρριψη και ντρεπόμουν, και έτσι απομονώθηκα από τους πάντες γύρω μου. Είπα στον γιατρό μου ότι μου είχαν επιτεθεί στο δρόμο».

«Γνωριστήκαμε τον Οκτώβριο του 2000. Ήταν πολύ ζηλιάρης και με παγίδευε πολύ στο τηλέφωνο και όταν είμαστε μαζί ήθελε να μάθει που ήμουν, με ποιόν ήμουν κ. λ. π...Το Μάρτιο του 2001 άρχισε η σωματική βία. Στο τέλος του Νοεμβρίου, ήταν απάισια, με είχε χτυπήσει ξανά, ένιωθα πολύ άσχημα... Έφυγα από το σπίτι μου και οδηγούσα προς το αστυνομικό τμήμα με εκείνον να με ακολουθεί». Η Ζουλιέτ παραπέμφθηκε σε ένα καταφύγιο για κακοποιημένες γυναίκες, όπου υπέβαλε επίσημη καταγγελία εναντίον του συντρόφου της. Περίπου δυο μήνες μετά, εκείνος πήγε στο σπίτι ζητώντας συμφιλίωση και η Ζουλιέτ κάλεσε ξανά την αστυνομία. «Αρχικά, ήμουν επιφυλακτική να κάνω μήνυση γιατί φοβόμουν την αντεκδίκηση», λέει η Ζουλιέτ. «Αλλά τώρα αναρωτιέμαι τι γίνεται, έκανα καταγγελία δυο φορές. Η αστυνομία έχει το φάκελο μου, θα γίνει δίκη και πότε;»

Η Ζουλιέτ τελικά βρήκε κατανόηση και υποστήριξη από το γιατρό της και στο χώρο της δουλειάς της. «Γενικά όμως, όταν ο κόσμος βλέπει μια γυναίκα με μελανιές στο πρόσωπο, λέει αμέσως αστειευόμενος. **Σε χτύπησε ο φίλος σου**, πιστεύω ότι αυτό είναι απαράδεκτο. Δεν θα έπρεπε να υπάρχει ανοχή για τέτοια υποτιθέμενα αστεία».

Η σκληρότητα που βίωσε η Ζουλιέτ είναι μέρος ενός κύκλου βίας. «Ο σύντροφός μου και δράστης είχε υποστεί τρομερή βία όταν ήταν μικρός. Αυτό τον αγχώνει. Η μητέρα του υποβαλλόταν επίσης σε ξυλοδαρμό από τον πατέρα της και ο άντρας της αδελφής του τη χτυπάει»⁴⁷.

⁴⁷ Βλέπε [ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ](#)

2.3 Άνθρωποι διαφορετικοί και ενδο-οικογενειακή βία

Η κατηγορία κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες ή ομάδες με ιδιαιτερότητες σε σχέση με την κυρίαρχη, περιέχει ένα πλούτο ποικιλίας. Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσαν να ανήκουν ομάδες που ορίζονται ως μη κυρίαρχες και που μοιράζονται το γεγονός ότι δεν ανήκουν σε ένα πολιτισμό που οδηγείται με βάση τα πιστεύω και τις πρακτικές της υπεροχής. Οι κύριες διαφορές των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων και των κυρίαρχων ομάδων στην περίπτωση της ενδο-οικογενειακής βίας είναι στην αναζήτηση βοήθειας.

Ο ρατσισμός δύναται να επιδεινώνει την εμπειρία της γυναίκας στην ενδο-οικογενειακή βία με πολλούς τρόπους. Για παράδειγμα αν μια γυναίκα έχει εμπειρία ρατσιστικών σχολίων ή ενεργειών εναντίον της στη κοινότητα που ζει, μάλλον δε νιώθει ευπρόσδεκτη στο να ζητήσει βοήθεια από κάποιον τοπικό σταθμό στήριξης. Αν και επιθυμεί βοήθεια είναι μάλλον απρόθυμη να εμπλέξει το σύζυγό της στο νομικό σύστημα της χώρας από τη στιγμή που και η ίδια ξέρει ότι το νομικό σύστημα είναι άδικο στην αντιμετώπιση των μειονοτήτων. Και ίσως αισθάνεται ότι πιέζεται και από την ίδια την κοινότητα μεταναστών όπου ανήκει, ώστε να μη δηλώσει το περιστατικό γιατί με αυτό τον τρόπο στιγματίζεται ακόμα περισσότερο η κοινότητα τους η οποία παλεύει να κερδίσει την αποδοχή της κυρίαρχης ομάδας.

Έτσι, ακόμα και οι γυναίκες μετανάστριες νιώθουν φόβο να εξωτερικεύσουν όλα αυτά που τους συμβαίνουν, φόβο όχι τόσο για το ότι θα μείνουνε μόνες τους αλλά για το πώς θα τις αντιμετωπίσει η κοινωνία⁴⁸. Οι γυναίκες, οι οποίες έχουν μεταναστεύσει από τη χώρα τους, έρχονται αντιμέτωπες με ένα τρίπτυχο διακρίσεων: μισογυνισμός, ρατσισμός και ξενοφοβία, με όλα δηλαδή όσα μπορούν να συμβάλουν στην απομόνωση τους και τη παγίδευσή τους σε σχέση βίας, που δρουν ανασταλτικά στο να δραπτετεύσουν από την κακοποίηση⁴⁹.

⁴⁸ Το 16% των γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα κατά την περίοδο 01/01/2002 έως 31/10/2004 είναι αλλοδαπές. Βλέπε: [\[αποκλεισμένο\]](#)

⁴⁹ Βλέπε: [\[αποκλεισμένο\]](#)

Ένας ακόμη λόγος για τον οποίο οι γυναίκες μετανάστριες αποφεύγουν να μιλήσουν για την κακοποίηση που δέχονται από το σύζυγό τους, είναι γιατί εκτιμούν την κληρονομιά και την παράδοσή τους. Οι δράστες της ενδο-οικογενειακής βίας εναντίον μεταναστριών μπορούν να χρησιμοποιούν τις πολιτισμικές διαφορές για να προκαλούν ντροπή και σύγχυση στις συντρόφους τους με απώτερο σκοπό την αποδοχή της θυματοποίησης τους⁵⁰.

Μια άλλη μέθοδος ελέγχου της συντρόφου και η οποία αποτελεί «προνόμιο» της κατάστασης των μεταναστριών, είναι ο αντρικός έλεγχος στο καθεστώς της παραμονής σε ξένη χώρα, που εύστοχα έχει χαρακτηριστεί ως όργανο βασανιστηρίου. Οι άντρες είναι τις περισσότερες φορές οι νομικοί κάτοικοι (από τη στιγμή που πολλές φορές αυτοί εργάζονται νόμιμα) και έτσι του δίνεται ο έλεγχος στη δυνατότητα των γυναικών να παραμένουν στη χώρα υποδοχής. Σε κάποιες χώρες οι δράστες της ενδο-οικογενειακής βίας μεταναστριών απειλούνται με απέλαση και αποχωρισμό από τα παιδιά τους. Οι δράστες όμως μπορεί να εμποδίζουν τις γυναίκες από το να μαθαίνουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής διατηρώντας το σχεδόν απόλυτο έλεγχο πάνω στις πληροφορίες που θα μπορούσε να πάρει η γυναίκα σχετικά με τα δικαιώματα της και τις πηγές βοήθειας, και σε κάθε περίπτωση υποχρεώνοντάς τις με αυτό τον τρόπο να παραμένουν σε σχέσεις βίας⁵¹.

⁵⁰ Τα θύματα τείνουν να εσωτερικεύουν το μήνυμα ότι ευθύνονται για την κακοποίηση που υφίστανται, κάτι το οποίο οδηγεί σε ψυχολογική χειραγώγηση, μιας και οι κατέχοντες τη δύναμη δράστες τα πείθουν ότι προβοκάρουν και αξίζουν αυτή τη συμπεριφορά. Βλ:

[https://www.researchgate.net/publication/326111117](#)

⁵¹ Στο ίδιο

2.4 Παρουσία και αντιδράσεις τρίτων κατά την εξέλιξη των επεισοδίων βίας

«Τα παιδιά σε όλο τον κόσμο είναι αθώα, ευάλωτα και δεν μπορούν να επιβιώσουν μόνα τους. Είναι επίσης περίεργα, ενεργητικά και ελπίζουν. Ο χρόνος τους θα πρέπει να είναι γεμάτος χαρά και ειρήνη, παιχνίδι, μάθηση και ανάπτυξη. Το μέλλον τους θα πρέπει να κτίζεται μέσα σε πνεύμα αρμονίας και συνεργασίας. Η ζωή τους θα ωριμάζει καθώς διευρύνονται οι προοπτικές τους και θα κερδίζουν εμπειρίες⁵²».

Κατά την εξέλιξη των επεισοδίων βίας μέσα στην οικογένεια, τυχάνει να είναι παρόντες κατά ένα μεγάλο ποσοστό τα παιδιά και κατά ένα μικρότερο ποσοστό συγγενείς και φίλοι του ζευγαριού.

Το παιδί μέσα στην οικογένεια χαρακτηρίζεται ως το «αλεξικέραυνο» που μαζεύει πάνω του όλη την ένταση, την πίεση, το άγχος και την ανασφάλεια των μεγάλων. Φορτίο βαρύ για ένα παιδί και ασήκωτο. Το παιδί βρίσκεται αντιμέτωπο με επώδυνες καταστάσεις, πολύ σκληρές, που αν είσαι παρόν σε τέτοιες καταστάσεις βίας σε κάνουν να αγανακτείς και να πικραίνεσαι. Υπάρχουν πολλοί που λένε ότι ένας άνθρωπος που έχει κακοποιηθεί στην παιδική του ηλικία, είναι άτομο υψηλού κινδύνου – είναι πολύ πιθανό να επαναλάβει τη βία και κατά την ενήλικη ζωή του. Είναι αδιανόητο όμως, πως ένας άνθρωπος που κακοποιείται κατά την παιδική του ηλικία ή είναι μάρτυρας σκηνών βίας και έχει υποφέρει επανειλημμένες φορές, επιθυμεί να κακοποιήσει και κατά την ενήλικη ζωή του. Είναι όμως η πεποίθηση του παιδιού έτσι διαμορφωμένη, που έχει μάθει από τη μικρή του κιόλας ηλικία να λύνει τις οποιεσδήποτε διαφορές του με βιαιότητα και προσωπική αντιδικία. Και έχει εθιστεί σε αυτού του είδους τη σύγκρουση μεταξύ των μεγάλων και πιστεύει ότι ο μόνος τρόπος για να ελέγξεις κάποιες καταστάσεις είναι, η άσκηση βίας⁵³.

⁵² Βλέπε: [https://www.unicef.org/greece/press-releases/2015/11/15/151115_greece_unicef_press_release_01](#)

⁵³ Βλ.: Ζάππα Του. "Όχι άλλα κακοποιημένα παιδιά", Marie Claire, Νοέμβριος 2005, σελ. 131-134

Τα παιδιά που είναι μάρτυρες ενδο-οικογενειακής, φτάνουν σε σημείο να υποφέρουν περισσότερο από όλους. Πολλές φορές όμως η αντίδραση τους εξαρτάται και από την ηλικία των παιδιών. Σε μικρή ηλικία συνήθως δεν αντιδρούν, απλά είναι φοβισμένα και συγχυσμένα, ως προς το τι συμβαίνει. Σε μεγαλύτερη ηλικία όμως, παρεμβαίνουν και αντιδρούν βίαια προς τον άνδρα ή του επιτίθενται λεκτικά. Τα παιδιά που είναι μάρτυρες αυτής της βίας, κλείνονται στον εαυτό τους, δεν μπορούν να γίνουν κοινωνικά και τις περισσότερες φορές δεν ξέρουν γιατί και πως ξεχωρίζουν έτσι από τους άλλους και αναρωτιούνται γιατί δεν μπορούν να βρουν φίλους. Ουσιαστικά, η βία στο σπίτι είναι αυτή που τα κάνει απόμακρα.

Οι σκηνές κακοποίησης λόγω βίας μέσα στην οικογένεια, είναι δυνατόν να προκαλέσουν σοβαρές διαταραχές στα παιδιά. Γενικά όταν τα παιδιά βλέπουν, καταλαβαίνουν ή αισθάνονται μια τέτοια κατάσταση, πληγώνονται ψυχικά και τους δημιουργούνται καταστάσεις έντονου στρες και αγωνίας. Οι ψυχικοί τραυματισμοί που προκύπτουν στα παιδιά, από τη βία στην οικογένεια, προκαλούν κινδύνους για όλη τη ζωή των παιδιών και που πιθανόν να επηρεάσουν το σώμα τους, τον ψυχικό τους κόσμο και τη συμπεριφορά τους προς τους άλλους και στην κοινωνία.

Τα παιδιά που ήταν μάρτυρες κακοποίησης στο σπίτι ή που και τα ίδια ήταν θύματα βίας στην οικογένεια, πιθανόν να συμπεριφερθούν με ανάλογο τρόπο όταν ενηλικιωθούν ή ακόμη να έχουν τάσεις αυτοκαταστροφής ή και να αναπτύξουν εγκληματική συμπεριφορά.

Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό, οι γονείς να αποφεύγουν με κάθε δυνατό τρόπο να εξασκούν ο ένας πάνω στον άλλο σωματική βία ενώπιον των παιδιών τους. Τέλος, πρέπει να αποφεύγεται η υπερβολική τιμωρία των παιδιών, είτε με σωματική είτε με ψυχολογική βία, διότι συμβάλει στη δημιουργία ενηλίκων που θα συμπεριφερθούν με τον ίδιο τρόπο, εξασκώντας βία πάνω στους άλλους, διαιωνίζοντας έτσι το πρόβλημα της βίας στην οικογένεια⁵⁴.

⁵⁴ Βλέπε: [https://www.kathimerini.gr/](#)

Σε αντίθεση, το ελάχιστο ποσοστό συγγενών και φίλων που βρίσκονται ενώπιον σε καταστάσεις βίας, οι αντιδράσεις τους ήταν συγκεκριμένες: είτε δεν αντιδρούσαν καθόλου, απλά ήταν παρόντες στο συμβάν, είτε απλά προέτρεπαν το σύζυγο – σύντροφο να σταματήσει. Οι λόγοι για τους οποίους, οι συγγενείς και οι φίλοι δεν αντιδρούν στην βίαιη αυτή κατάσταση είναι γιατί πιστεύουν ότι αυτά είναι πράγματα «οικογενειακά» και δεν μπορούν να εμπλέκονται στις σχέσεις των άλλων, και γιατί νιώθουν φόβο⁵⁵. Φοβούνται ότι θα τους κατηγορήσουν και αυτούς για οποιαδήποτε πράξη έχει συμβεί και πιστεύουν ότι δεν είναι αυτοί αρμόδιοι για να σταματήσουν μια τέτοια κατάσταση βίας αλλά, οι μόνοι αρμόδιοι για να σταματήσουν αυτή την κατάσταση είναι το ίδιο το ζευγάρι.

⁵⁵ Εδώ και χρόνια διαιωνίζεται ο μύθος, ότι: η κακοποίηση αποτελεί ιδιωτική, οικογενειακή υπόθεση. Βλ. : Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.31

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΡΡΕΝΩΝ ΔΡΑΣΤΩΝ

3.1 Μύθοι σχετικά με τον άνδρα / θύτη

«Είναι κακός άνθρωπος. Μισεί το θύμα!

“Έχει δίκιο κατά βάθος η γυναίκα του είναι ανυπόφορη!

Δε θα το ξανακάνει!»⁵⁶

Καθημερινά, σε συζητήσεις απλών πολιτών σε σχέση με την ενδο-οικογενειακή βία υποστηρίζονται απόψεις όπως οι παραπάνω. Η δημιουργία αυτών των αντιλήψεων οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχει αναγνωριστεί η σοβαρότητα του φαινομένου και δεν έχει δοθεί η απαραίτητη βαρύτητα από την κοινωνία. Έτσι αυτοί οι παράγοντες συνέβαλαν στη δημιουργία και την διαίωνιση στερεοτύπων, με αποτέλεσμα να επικρατεί σύγχυση σχετικά με τη φύση και τα χαρακτηριστικά της κακοποίησης. Στο κείμενο που ακολουθεί, θα προσπαθήσουμε να αναφέρουμε τις μυθολογίες που επικρατούν μέχρι σήμερα.

- **Όλοι οι δράστες της κακοποίησης έχουν κοινά χαρακτηριστικά.** Η συγκεκριμένη άποψη μπορεί να θεωρηθεί υπεραπλουστευμένη διαπίστωση, καθώς η προτεινόμενη τυπολογία των δραστών στις σχετικές έρευνες βασίζεται τόσο στα ξεχωριστά χαρακτηριστικά προσωπικότητας των τελευταίων, όσο και στο οικογενειακό τους ιστορικό, το ποινικό μητρώο, κλπ⁵⁷.

- **Η κατάχρηση αλκοόλ ή / και ναρκωτικών ουσιών ευθύνεται για την εμφάνιση καταχρηστικής συμπεριφοράς.** Η κατάχρηση ουσιών αποτελεί βασικό δείκτη επιθετικής συμπεριφοράς του άνδρα έναντι της συζύγου/συντρόφου του. Οι γυναίκες όμως δεν κακοποιούνται μόνο από άνδρες που είναι χρήστες ουσιών ούτε βέβαια, όλοι οι άνδρες που είναι χρήστες κακοποιούν τις συντρόφους τους.

⁵⁶ Βλέπε: <http://www.enow.gr>

⁵⁷ Βλέπε: <http://www.kefi.gr/>: Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.23

Απλά, η κατάχρηση ουσιών στις περισσότερες περιπτώσεις προσφέρει ένα καλό άλλοθι για να απαλλαγούν από την ευθύνη τους⁵⁸.

- **Όσοι προβαίνουν σε κακοποίηση, δεν είναι σε θέση να ελέγξουν το θυμό τους.** Στην πραγματικότητα, αναφέρονται ελάχιστες περιπτώσεις, όπου ο δράστης δεν είχε τον απόλυτο έλεγχο των πράξεών του (για παράδειγμα, κρίσεις επιληψίας). Συνήθως, η βίαιη συμπεριφορά είναι εκούσια και μπορεί να αποφευχθεί, αν το άτομο το θελήσει.

- **Η καταχρηστική συμπεριφορά συχνά παύει να επισυμβαίνει από μόνη της.** Αρκετοί άνδρες είναι δυνατόν να μειώσουν το επίπεδο της βίαιης συμπεριφοράς με το πέρασμα του χρόνου, ωστόσο ελάχιστοι από αυτούς παύουν να κακοποιούν εντελώς. Ακόμα και αν σταματήσει η σωματική κακοποίηση, η ψυχολογική και η λεκτική κακοποίηση συνεχίζουν να υπάρχουν, ώστε να διατηρηθεί ο έλεγχος και η κυριαρχία του άνδρα στη γυναίκα

- **Η ψυχοθεραπεία αποτελεί αποτελεσματικότερη «θεραπεία» από ό,τι η φυλακή.** Η ψυχοθεραπεία επιλέγεται από το σύστημα απονομής ποινικής δικαιοσύνης ώστε ο δράστης να μην εκτίσει τη ποινή του. Εντούτοις, τα ερευνητικά δεδομένα δεν συνηγορούν υπέρ της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων θεραπείας των δραστών και θεωρείται πολύ δύσκολο να επιτευχθεί η αναχαίτιση της βίας και ακόμη δυσκολότερη η ολοσχερής διακοπή της ψυχολογικής κακοποίησης μέσω των προγραμμάτων αυτών.

- **Η κακοποίηση αποτελεί ιδιωτική, οικογενειακή υπόθεση.** Η στέρηση των βασικών δικαιωμάτων της γυναίκας, η κατάχρηση της εξουσίας, η διαιώνιση της βίας από γενιά σε γενιά σε καμιά περίπτωση δεν καθιστούν την κακοποίηση ιδιωτική υπόθεση. Αντίθετα, αφορά όλο το κοινωνικό σύνολο⁵⁹

⁵⁸ Βλέπε: [αποκλεισμένο]

⁵⁹ Βλέπε: [αποκλεισμένο]: Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.24.

- **Η καταχρηστική συμπεριφορά εμφανίζεται μόνο σε δυσλειτουργικές οικογένειες.** Η δυσλειτουργία στην οικογένεια, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό που είναι δυνατόν να εμφανίζεται παράλληλα με τη βίαιη συμπεριφορά, αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί καθαυτός αιτιολογικός παράγοντας.

- **Η καταχρηστική συμπεριφορά επισυμβαίνει σε ψυχικά ασθενή άτομα.** Τα δεδομένα των ερευνών καταδεικνύουν ότι λιγότερο από το 10% των περιστατικών ενδο-οικογενειακής βίας συνδέεται με κάποια ψυχική νόσο του δράστη⁶⁰.

3.2 Χαρακτηριστικά του δράστη

Οι θύτες είναι άτομα πολύ ποικίλα, με διαφορετικές προσωπικότητες και με κοινό χαρακτηριστικό μόνο ότι δε διαχειρίζονται σωστά τον εκνευρισμό τους. Ο θύτης μπορεί να είναι εμφανώς σκληρός ή αντίθετα να δείχνει πολύ καλός, εργατικός, με χιούμορ και ταλέντα, να θεωρείται καλός πατέρας και σύζυγος γιατί είναι ήπιων τόνων, δεν χαρτοπαίζει και δεν έχει εξωσυζυγικές σχέσεις. Είναι συχνά 'παλαιών αρχών' και παραδοσιακών αντιλήψεων σε σχέση με τους ρόλους των δυο φύλων. Προσπαθεί να πείσει τους πάντες πως η οργή του είναι σπάνια και δικαιολογημένη, ακόμα κι αν είναι καθημερινή.

Ο δράστης θεωρεί ότι αγαπάει το θύμα και προσπαθεί να τη 'διορθώσει', και καθώς δουλεύει σκληρά οι απαιτήσεις του είναι λογικές(σύμφωνα με αυτόν) και η βία που ασκεί οφείλεται όχι στην ανικανότητα να αυτοελεγχθεί αλλά στο θύμα που όφειλε να κάνει κάτι διαφορετικό⁶¹.

⁶⁰ Σύμφωνα με τα περιστατικά που σημειώθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα, η υγεία του 67% των δραστών είναι καλή. Βλέπε: [http://www.ips.gr/](#) Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία- Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας,2004, σελ.31.

⁶¹ Βλέπε: [http://www.ips.gr/](#)

Επιπρόσθετα, έχει υποστηριχτεί ότι οι άνδρες που εργάζονται σε διαρθρωτικά βίαια περιβάλλοντα εργασίας, είναι πιθανόν αμφιθυμικοί σχετικά με την αποδοχή ή την απόρριψη της ιεραρχίας και του ελέγχου. Οι ίδιοι υφίστανται τον έλεγχο και την εξουσία του περιβάλλοντος και παράλληλα – εντασσόμενοι σε ένα τέτοιο πλαίσιο και προσαρμοζόμενοι σε αυτό - το αναπαράγουν στην οικογένειά τους.

Οι άνδρες που χρησιμοποιούν βία εναντίον των γυναικών τους, αν δε συμβεί κάτι καταλυτικό, όπως μια σύλληψη ή να του θυμώσει ένας άντρας που υπολογίζει σίγουρα θα επαναληφθεί σκηνικό βίας⁶⁴. Έχει παρατηρηθεί ότι όταν στείλει τη γυναίκα του κάποιος στο νοσοκομείο τότε βγαίνουν κάποιοι από την αδράνεια και τον εγκαλούν, κι είναι η ώρα της μετάνοιας, των υποσχέσεων και των συγνώμη. Μόνο που μετά επαναλαμβάνεται το ίδιο μοτίβο με το θύμα ακόμα περισσότερο φοβισμένο και παγιδευμένο.

⁶⁴ Τους άνδρες κατά τον καθηγητή Λέμπερτ της οργάνωσης 'Άνδρες κατά της ανδρικής βίας', στη Γερμανία, μπορεί να τους αλλάξουν μόνοι άλλοι άνδρες που τους συμπαραστέκονται για να βελτιωθούν, όπως και τις γυναίκες άλλες γυναίκες που λειτουργούν σαν μοντέλα εναλλακτικών στάσεων ζωής. Βλ. [http://www.womenhelp.org](#)

3.3 Γενικά ενημερωτικά στοιχεία για τον δράστη

3.3.1 Μεθοδολογία έρευνας

Το δείγμα επεξεργασίας αποτελείται αποκλειστικά από γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση από τους συντρόφους /συζύγους τους (1113 περιστατικά) και απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα Αθήνας-Πειραιά της Γενικής Γραμματείας Ισότητας κατά το χρονικό διάστημα 01/01/2004 έως 31/10/2004.

Για την διεξαγωγή της μελέτης ακολουθήθηκε η εξής μεθοδολογία :

- Σύνταξη ερωτηματολογίου με κατάλληλα ερωτήματα που απευθύνονται σε γυναίκες που έχουν υποστεί ενδο-οικογενειακή βία.
- Μετατροπή του ερωτηματολογίου σε κατάλληλη ψηφιακή μορφή ως βάση επεξεργασίας.
- Συμπλήρωση ερωτηματολογίου από τους συμβούλους των Συμβουλευτικών Κέντρων για την Βία κατά των Γυναικών (κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους, νομικούς) κατά τη διάρκεια προγραμματισμένων ραντεβού με γυναίκες που απευθύνονται στις δομές της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.
- Εισαγωγή στοιχείων ερωματολογίου στη βάση δεδομένων.
- Ηλεκτρονική επεξεργασία δεδομένων με τη βοήθεια λογισμικών προγραμμάτων Microsoft Excel και Access. Επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων.
- Εξαγωγή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων σε αριθμητική μορφή γραφικών αναπαραστάσεων⁶⁵.

⁶⁵ Βλέπε: [http://www.kivim.gr](#) Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία-Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας,2004, σελ. 1-33.

3.3.2 Ηλικιακή κατανομή δραστών

Ηλικιακές ομάδες δραστών							
Συνολο	έως 20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71 και άνω
950	4	68	262	310	203	70	33
100%	0,4%	7,2%	27,6%	32,6%	21,4%	7,4%	3,5%

Σχετικά με τη ηλικιακή κατανομή των δραστών, παρατηρούμε ότι 6 στους 10 είναι ηλικίας 31 έως 50 ετών⁶⁶.

⁶⁶ 60,2%: άθροισμα ποσοστών των ηλικιακών ομάδων "31-40" και "41-50". Στο ίδιο σελ.28.

3.3.3 Μορφωτικό επίπεδο δραστών

Μορφωτικό επίπεδο δραστών				
Σύνολο	ΥΕ	ΔΕ	ΤΕ	ΠΕ
765	321	233	81	130
100%	42%	30%	11%	17%

Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο των δραστών, το 58%⁶⁷ είναι Δευτεροβάθμιας, Τεχνολογικής, ή Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης. Αυτή η διαπίστωση ανατρέπει την αντίληψη που περιπλανάται στο κοινωνικό σύνολο ότι μια από τις βασικές αιτίες εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς είναι το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του δράστη⁶⁸. Για ακόμα μία φορά λοιπόν, διαφαίνεται ότι είναι άντρες όλων των κοινωνικών στρωμάτων.

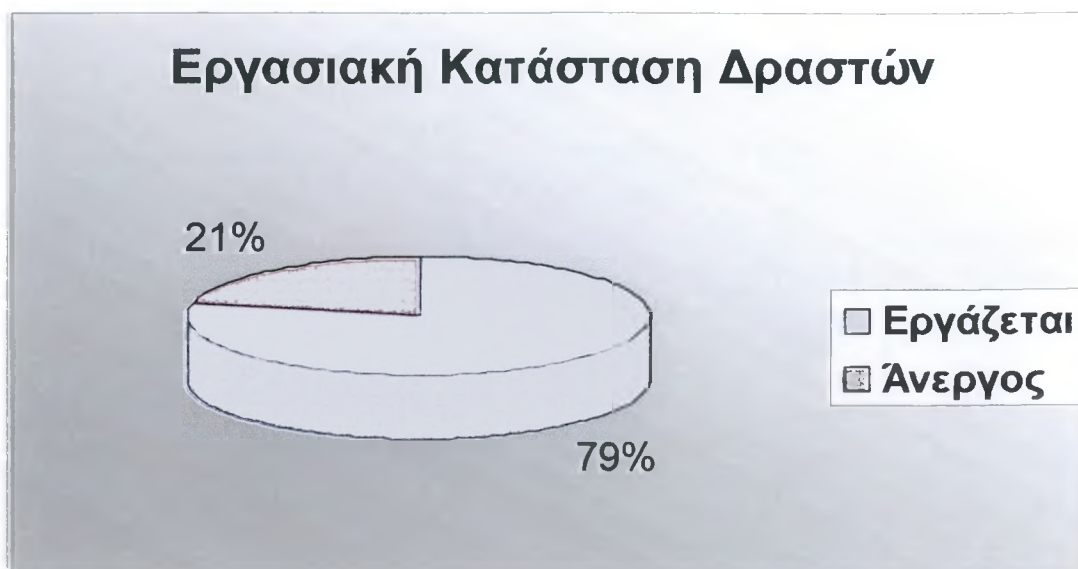
⁶⁷ 58%: άθροισμα ποσοστού κατηγοριών, ΔΕ, ΤΕ, ΠΕ. Στο ίδιο σελ. 29

⁶⁸ οι άνδρες που κακοποιούν τις γυναίκες τους ανήκουν σε όλα τα κοινωνικά στρώματα.

Βλ. <http://www.physiatric.gr>

3.3.4 Εργασιακή κατάσταση δραστών

Εργασιακή κατάσταση δραστών		
Σύνολο	Εργάζεται	Άνεργος
1001	787	214
21%	79%	21%

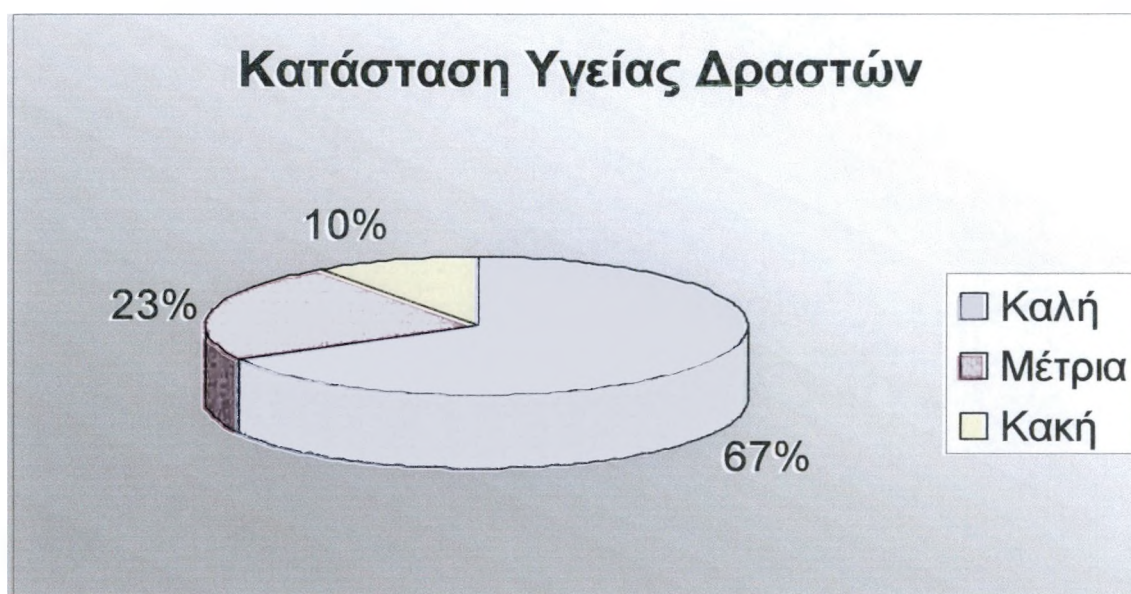

Αναφορικά με την εργασιακή κατάσταση των δραστών, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, διαφαίνεται πως 8 στους 10 δράστες ενδο-οικογενειακής βίας εργάζονται. Αυτή η διαπίστωση καταρρίπτει τον μύθο που έχει δημιουργηθεί εδώ και χρόνια, ότι ένας από τους κυρίαρχους παράγοντες εκδήλωσης βίαιης συμπεριφοράς είναι η ανεργία⁶⁹.

⁶⁹ Στο ίδιο σελ.30

3.3.5 Κατάσταση υγείας δραστών

Κατάσταση υγείας δραστών			
Σύνολο	Καλή	Μέτρια	Κακή
840	563	194	83
100%	67%	23%	10%

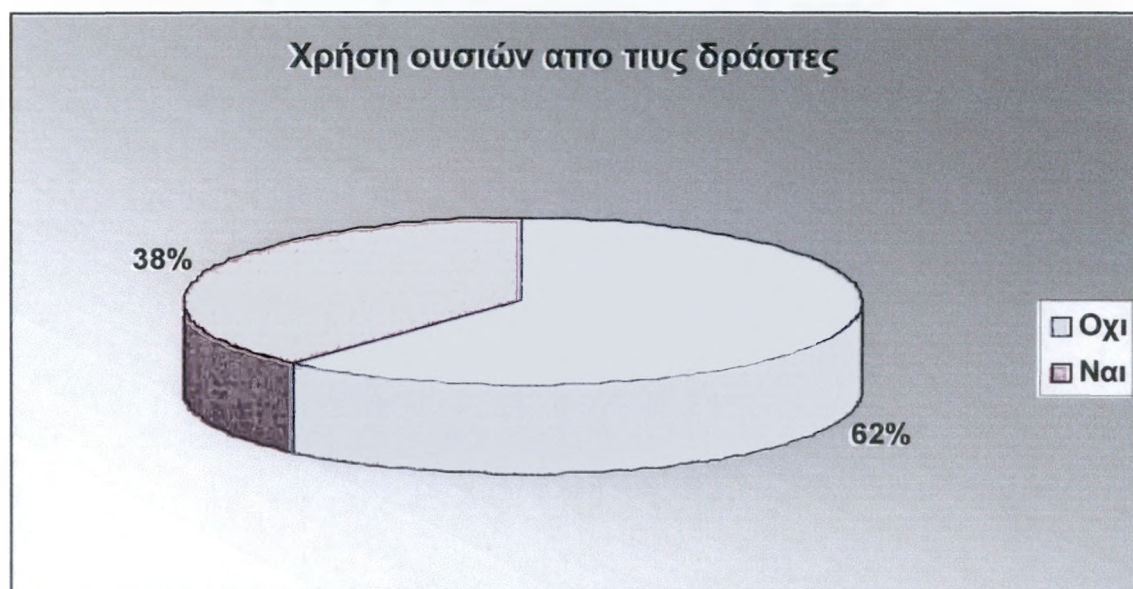

Σύμφωνα με τα περιστατικά που σημειώθηκαν, η υγεία του 67% των δραστών είναι καλή, του 23% μέτρια, ενώ του 10% κακή. Άρα η βίαιη συμπεριφορά δεν εμφανίζεται αποκλειστικά από άνδρες με ψυχοσωματικά προβλήματα⁷⁰.

⁷⁰ Εδώ και χρόνια κυριαρχεί ο μύθος, ότι η καταχρηστική συμπεριφορά επισυμβαίνει σε ψυχικά ασθενή άτομα. Βλέπε: <http://www.kehl.gr>: Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.31

3.3.6 Χρήση ουσιών από τους δράστες(αλκοόλ, ναρκωτικά, ψυχοφάρμακα)

Χρήση ουσιων από τους δράστες		
Σύνολο	Όχι	Ναι
823	510	313
100%	62%	38%

Αναφορικά με την χρήση ουσιών από τους δράστες, το 62% δεν κάνει χρήση, ενώ το 38% κάνει χρήση⁷¹.

⁷¹ Η κακοποίηση δεν οφείλεται στο ποτό: απλώς το ποτό είναι ένα καλό άλλοθι για να απαλλαγούν από την ευθύνη τους. Βλ <http://www.epsw.gr>

3.4 Προφίλ του θύτη σύμφωνα με τη Γ. Γ. Ι.

Στην Ελλάδα τα περιστατικά της ενδο-οικογενειακής βίας δεν δημοσιοποιούνται στις αρμόδιες αρχές με συνέπεια την ύπαρξη του σκοτεινού αριθμού βίας κατά των γυναικών⁷², ως συνέπεια να είναι αρκετά δύσκολο να σκιαγραφήσουμε το προφίλ του θύτη. Παρακολουθώντας κάποιος τα ειδησιογραφικά δελτία των Μέσων, θα διαπιστώσει ότι παρουσιάζεται ασυνείδητα μια παραπλανητική εικόνα για το θύμα και το δράστη του εγκλήματος. Η Γ.Γ.Ι με δείγμα πραγματικές μαρτυρίες κακοποιημένων γυναικών, έγινε προσπάθεια να σκιαγραφήσει το προφίλ ανδρών-δραστών⁷³.

Οι άνδρες της ενδο-οικογενειακής βίας είναι άνδρες 31 έως 50 ετών από τους οποίους το μεγαλύτερο ποσοστό εργάζεται. Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο, το 72%⁷⁴ είναι Δευτεροβάθμιας ή Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης. Το φαινόμενο λοιπόν της βίας είναι διαταξικό. Ο θύτης δεν είναι απαραίτητο να είναι άνεργος και αμόρφωτος. Δράστες μπορεί να υπάρξουν άντρες όλων των κοινωνικών τάξεων και κάθε μορφωτικού επιπέδου⁷⁵.

Η κατανάλωση ή η χρήση τοξικών ουσιών σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί την κύρια αιτία εκδήλωσης βίας. Ωστόσο μπορεί σε κάποιες περιπτώσεις να επιδρά έμμεσα στην εκδήλωση της. Σύμφωνα με την δειγματολογική στατιστική αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν την κακοποίηση, το 62% δεν κάνουν χρήση ουσιών.

⁷² Βλέπε:

⁷³ Βλέπε

⁷⁴ 72%: άθροισμα ποσοστού ΔΕ και ΥΕ εκπαίδευσης.

⁷⁵ Βλέπε:

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΠΕΦΤΟΥΝ
ΘΥΜΑΤΑ ΒΙΑΣ

4.1 Μύθοι σχετικά με τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας

*«Είναι μόνο φτωχές κι αμόρφωτες γυναίκες, χωρίς επάγγελμα.
Δεν φεύγουν από κοντά του γιατί κατά βάθος απολαμβάνουν τη βία.
Φταίνε για τη βία που υφίστανται»⁷⁶*

Η κακοποίηση των γυναικών στην οικογένεια περιβάλλεται από μύθους που συντηρούν την κατάσταση και ενοχοποιούν τη γυναίκα θύμα. Οι συγκεκριμένοι μύθοι απαλλάσσουν τον σύζυγο από το έγκλημα, που πράττει καθημερινώς, και ενισχύουν τις πράξεις και τα λόγια του ώστε να τα επαναλαμβάνει. Παρακάτω παραθέτουμε μερικούς μύθους που έχουν διαιωμιστεί για το προφίλ της γυναίκας.

- **Δεν κακοποιούν μόνο οι άνδρες, αλλά και οι γυναίκες.** Αν και σε έρευνες που διεξάγονται αναφορικά με την κακοποίηση, παρουσιάζεται ένα ποσοστό γυναικών που ασκούν βία κατά του συζύγου/συντρόφου τους, ωστόσο παραγνωρίζεται το γεγονός ότι τις περισσότερες φορές οι γυναίκες εμφανίζουν βίαιη συμπεριφορά σε κατάσταση άμυνας και σε καμιά περίπτωση η χρήση βίας δεν έχει την έκταση, και τις επιπτώσεις που έχει η βίαιη συμπεριφορά ενός άνδρα. Σε αυτό συνηγορεί η σωματική διάπλαση του άνδρα, όσο και η κοινωνικοποίησή του, η οποία τού επιτρέπει να είναι επιθετικός, καθώς η επιθετικότητα στους άνδρες αποτελεί σφραγίδα του ανδρισμού τους⁷⁷.

⁷⁶ Βλέπε: [\[αποκλεισμένο\]](#)

⁷⁷ Βλέπε: [\[αποκλεισμένο\]](#): Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.31

- **Οι κακοποιημένες γυναίκες μεγαλοποιούν τα συμβάντα καταχρηστικής συμπεριφοράς.** παρατηρείται αρκετές φορές δυσλειτουργία της γυναίκας σε επαγγελματικό, και κοινωνικό επίπεδο σε καμιά όμως περίπτωση δεν υπάρχει διάθεση υπερβολής εκ μέρους της γυναίκας.

- **Οι κακοποιημένες γυναίκες προκαλούν την καταχρηστική συμπεριφορά.** Η βίαιη συμπεριφορά λαμβάνει χώρα, ανεξάρτητα από τις πράξεις ή τα λεγόμενα της γυναίκας. Ακόμα και αν δεχτεί κανείς ότι κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά της γυναίκας, πυροδότησε τη βίαιη αντίδραση του συζύγου/ συντρόφου της, η τελευταία με κανέναν τρόπο δεν δικαιολογείται.

- **Οι γυναίκες που παραμένουν σε μια σχέση κακοποίησης, είναι είτε παράφρονες, είτε μαζοχίστριες.** Κατ'αρχήν θα πρέπει να επισημανθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό γυναικών που κακοποιούνται, εγκαταλείπουν τους συζύγους/συντρόφους τους στα δύο πρώτα χρόνια της εμφάνισης της καταχρηστικής συμπεριφοράς. Οι λόγοι για τους οποίους κάποιες γυναίκες δεν διαφεύγουν την σχέση κακοποίησης, είναι πολύ σημαντικοί και τους αναφέραμε παραπάνω⁷⁸.

- **Οι κακοποιημένες γυναίκες μπορούν να σταματήσουν τη βία του συζύγου/συντρόφου τους, αν αλλάξουν τη συμπεριφορά τους.** Η κακοποίηση δεν παρουσιάζεται ως αποτέλεσμα λανθασμένης συμπεριφοράς της γυναίκας. Στην πραγματικότητα, η τελευταία είναι η δικαιολογία-άλλοθι που χρησιμοποιούν αφενός οι άνδρες για να νομιμοποιήσουν τη βία εναντίον των συζύγων/συντρόφων τους και αφετέρου οι γυναίκες που έχουν έντονο το αίσθημα της ενοχής για όσα υφίστανται⁷⁹.

⁷⁸ Βασικοί παράγοντες θυματοποίησης τους: φόβος, ντροπή, ενοχή, αδυναμία, οικονομική κατάσταση και ύπαρξη παιδιών. Βλέπε: [https://www.researchgate.net/publication/327222227](#)

⁷⁹ Βλέπε: [https://www.researchgate.net/publication/327222227](#): Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ.32

4.2 Χαρακτηριστικά της γυναίκας-θύματος

Οι γυναίκες – θύματα, στην πραγματικότητα είναι γυναίκες όλων των κοινωνικών τάξεων, κάθε μορφωτικού επιπέδου. Είναι γυναίκες λιγότερο ή περισσότερο δυνατές αλλά εξαντλημένες από την καθημερινή προσπάθεια επιβίωσης, σε βάρος της υγείας και της προσωπικής τους ανάπτυξης⁸⁰.

Οι γυναίκες που υφίστανται καταχρηστική συμπεριφορά, χαρακτηρίζονται από ελλιπή αυτο-εκτίμηση, εφόσον υπάρχει σε ένα περιβάλλον που τη θεωρούν ανίκανη. Εμφανίζονται να μην έχουν επαρκώς ανεπτυγμένη την ικανότητα να ασκήσουν έλεγχο στη ζωή τους και να πάρουν δραστικά μέτρα για να τη βελτιώσουν. Επιπρόσθετα, έχουν υποστεί οι ίδιες κακοποίηση ή έχουν υπάρξει μάρτυρες κακοποίησης της μητέρας τους κατά την παιδική τους ηλικία, γεγονός που τις οδηγεί στην αποδοχή του ρόλου του θύματος⁸¹.

Μεταξύ των άλλων, έχουν ανεπτυγμένο το αίσθημα της ντροπής, με αποτέλεσμα να αποκρύπτουν τόσο τα σωματικά, όσο και τα ψυχολογικά τους τραύματα και να αποκλείονται κοινωνικά ή/και να αποσύρονται συναισθηματικά.

Οι κακοποιημένες γυναίκες συνήθως, δεν έχουν στη διάθεσή τους τα κατάλληλα εκπαιδευτικά, οικονομικά, ή ακόμα και ψυχολογικά εφόδια που θα τις επέτρεπαν να ξεφύγουν από αυτήν την κατάσταση, στην οποία βρίσκονται. Επίσης, είναι πλήρως εξαρτημένες από το σύζυγο/σύντροφο και παρουσιάζονται πρόθυμες να υποστούν οποιαδήποτε σοβαρή προσβολή ή σωματική βλάβη, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους.

Τέλος, έχουν εσωτερικεύσει στερεοτυπικούς ρόλους των φύλων, με συνέπεια να αισθάνονται ένοχες αν προσπαθήσουν να αμφισβητήσουν και να εναντιωθούν στο τύπο της πατριαρχικής οικογενείας.

⁸⁰ Βλέπε: <http://www.enow.gr>

⁸¹ Το 22% που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας δήλωσαν ότι είχαν υποστεί κακοποίηση στο παρελθόν από άτομο της οικογενείας. Βλέπε: www.enow.gr Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας,2004, σελ.19.

Οι γυναίκες, δυστυχώς, εκπαιδεύονται από νωρίς – εξαιτίας των υπαρχουσών κοινωνικών αντιλήψεων – να είναι καλές σύζυγοι και καλές μητέρες, καθώς η σημαντικότητα και η βαρύτητα του γάμου τονίζεται και διαιωνίζεται (διαφορετικά για το κάθε φύλο) μέσω της πολιτισμικής κληρονομιάς της κάθε κοινωνίας. Βάσει αυτού του προτύπου, οι γυναίκες οφείλουν να «υπηρετούν» τους άνδρες, να καλύπτουν τις ανάγκες τους και να διαχειρίζονται την κατοικία τους, ενώ οι άνδρες έχουν ως καθήκον να είναι «εργατικοί» και να προσκομίζουν στην οικογένεια τα απαραίτητα προς το ζην. Έτσι, αν δεν ανταποκριθούν στα κοινωνικά στερεοτυπικά πρότυπα, οι ίδιες νιώθουν ενοχές και σε ένα μεγάλο ποσοστό υπεύθυνες για τις βίαιες αντιδράσεις του άνδρα-συζύγου/συντρόφου τους, από τον οποίο δεν προσδοκούν πλέον την επιβράβευση, αλλά την τιμωρία, εφόσον δεν εκτέλεσαν σωστά το καθήκον τους⁸².

Σημαντική, επίσης, κρίνεται η αδυναμία τους να διαχωρίσουν τη σεξουαλική πράξη από τον έρωτα και την αγάπη, με αποτέλεσμα να θεωρούν ότι τα παραπάνω συναισθήματα εκφράζονται και εκδηλώνονται μόνο μέσω έντονων σεξουαλικών σχέσεων.

Η κακοποίηση προκαλεί στις γυναίκες-θύματα ενδο-οικογενειακής βίας, φόβο, θυμό και απογοήτευση. Στις κακοποιημένες γυναίκες το αίσθημα ανικανότητας καταγράφεται ως «επίκτητη αδυναμία», ενώ ο Geow ορίζει την τελευταία ως “μια συνθήκη, στην οποία το υποκείμενο δεν επιχειρεί να ξεφύγει από μια οδυνηρή ή επιβλαβή κατάσταση, αφού έχει μάθει από μια παρόμοια κατάσταση στο παρελθόν ότι η διαφυγή είναι αδύνατη”. Η επίκτητη αδυναμία εντοπίζεται σε τρεις κυρίως συνιστώσες: α) στα αισθήματα απογοήτευσης, κατάθλιψης και αδυναμίας, β) στην άμβλυση της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων της καθημερινότητας και γ) στη σταδιακή μείωση επαρκούς αντίδρασης, η οποία οδηγεί σε παθητικότητα της γυναίκας⁸³.

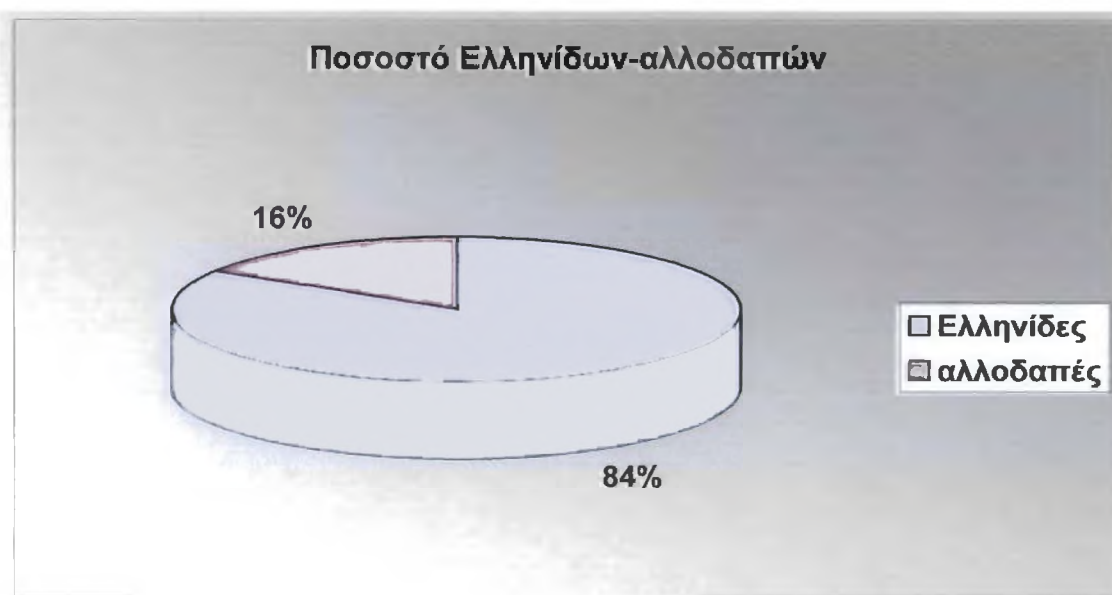
⁸² Βλέπε :

⁸³ Βλέπε: : Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πρώτη πανελλαδική επιδημιολογική έρευνα, δημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για θέματα Ισότητας, 2003, σελ 29.

4.3 Γενικά ενημερωτικά στοιχεία για τις γυναίκες που πέφτουν θύματα ενδο-οικογενειακής βίας

4.3.1 Ποσοστό Ελληνίδων και αλλοδαπών γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Ποσοστό Ελληνίδων - αλλοδαπών γυναικών		
Σύνολο	Ελληνίδες	αλλοδαπές
1113	935	178
100%	84%	16%

Σε σύνολο 1113 γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας το 84% είναι Ελληνίδες, ενώ το 16% είναι αλλοδαπές-θύματα ενδο-οικογενειακής βίας⁸⁴.

⁸⁴ Βλέπε: [http://www.iggi.gov.gr/](#) Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας,2004, σελ.9.

4.3.2 Χώρες προέλευσης των αλλοδαπών γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας

ΑΣΙΑ	ΑΡΜΕΝΙΑ	4	2,3%
	ΓΕΩΡΓΙΑ	6	3,4%
	ΙΡΑΚ	3	1,7%
	ΙΡΑΝ	2	1,1%
	ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ	2	1,1%
	ΟΥΖΜΠΕΚΙΣΤΑΝ	2	1,1%
	ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ	1	0,6%
	ΣΥΡΙΑ	2	1,1%
	ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ	2	1,1%
ΑΦΡΙΚΗ	ΑΓΚΟΛΑ	1	0,6%
	ΓΚΑΝΑ	1	0,6%
	ΜΑΡΟΚΟ	1	0,6%
	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	1	0,6%
	ΤΥΝΗΣΙΑ	1	0,6%
Β.ΑΜΕΡΙΚΗ	ΑΓΙΟΣ ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ	1	0,6%
	Η.Π.Α	1	0,6%
	ΜΕΞΙΚΟ	1	0,6%
ΒΑΛΚΑΝΙΑ	ΦΥΡΟΜ	1	0,6%
	ΑΛΒΑΝΙΑ	36	20,6%
	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	14	8%
	ΚΡΟΑΤΙΑ	1	0,6%
	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	10	5,7%
	ΣΕΡΒΙΑ/ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	5	2,9%
	ΤΟΥΡΚΙΑ	1	0,6%
	ΑΥΣΤΡΙΑ	1	0,6%
	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6	3,4%
	ΕΛΒΕΤΙΑ	1	0,6%

Η ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΕΥΡΩΠΗ (εκτός Βαλκανίων)	ΙΤΑΛΙΑ	1	0,6%
	ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ	3	1,7%
	ΜΟΛΔΑΒΙΑ	7	4,0%
	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	1	0,6%
	ΟΥΚΡΑΝΙΑ	12	6,9%
	ΠΟΛΩΝΙΑ	19	10,9%
	ΡΩΣΙΑ	12	6,9%
	ΤΣΕΧΙΑ	1	0,6%
	ΦΙΛΑΝΔΙΑ	1	0,6%
Ν. ΑΜΕΡΙΚΗ	ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	1	0,6%
	ΒΡΑΖΙΛΙΑ	2	1,1%
	ΚΟΛΟΜΒΙΑ	2	1,1%
	ΠΕΡΟΥ	5	2,9%
Σύνολο		175⁸⁵	100,0%

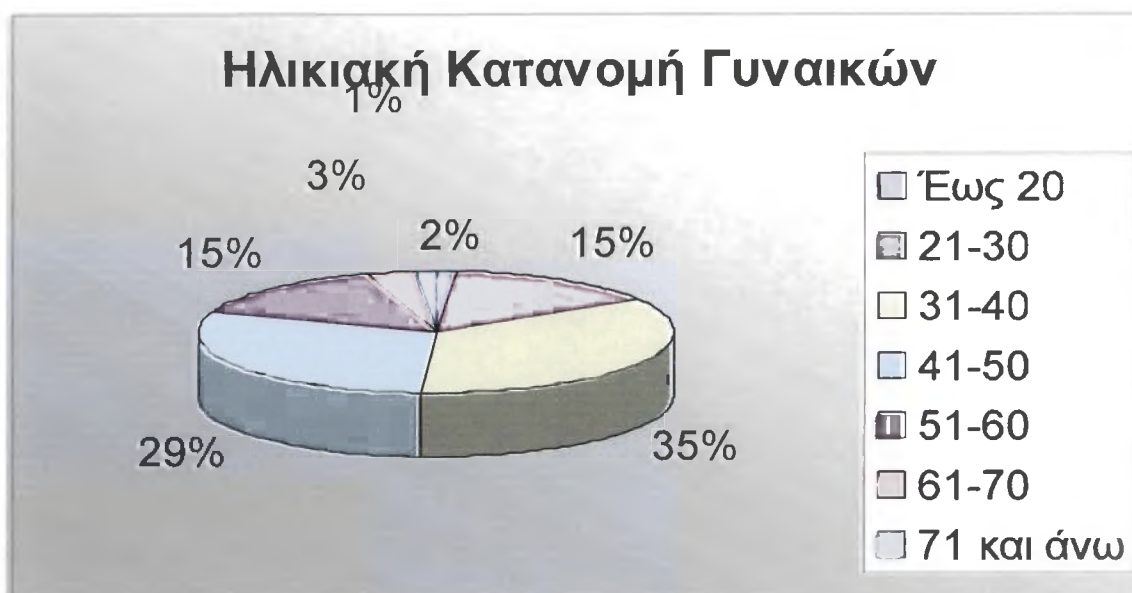
Όπως παρατηρείται από τον παραπάνω πίνακα το 38,9%⁸⁶ των αλλοδαπών γυναικών που προσήλθαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας προέρχονται από τα Βαλκάνια

⁸⁵ Από τις 178 αλλοδαπές – θύματα ενδο-οικογενειακής βίας, οι τρεις δεν δήλωσαν χώρα προέλευσης. Στο ίδιο σελ. 10-11

⁸⁶ 38,9%: άθροισμα των ποσοστών από τις χώρες των Βαλκανίων.

4.3.3 Ηλικιακή κατανομή γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Ηλικιακή κατανομή γυναικών							
Συνολο	Έως 20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71 και άνω
991	15	144	348	292	145	34	13
100%	2%	15%	35%	29%	15%	3%	1%

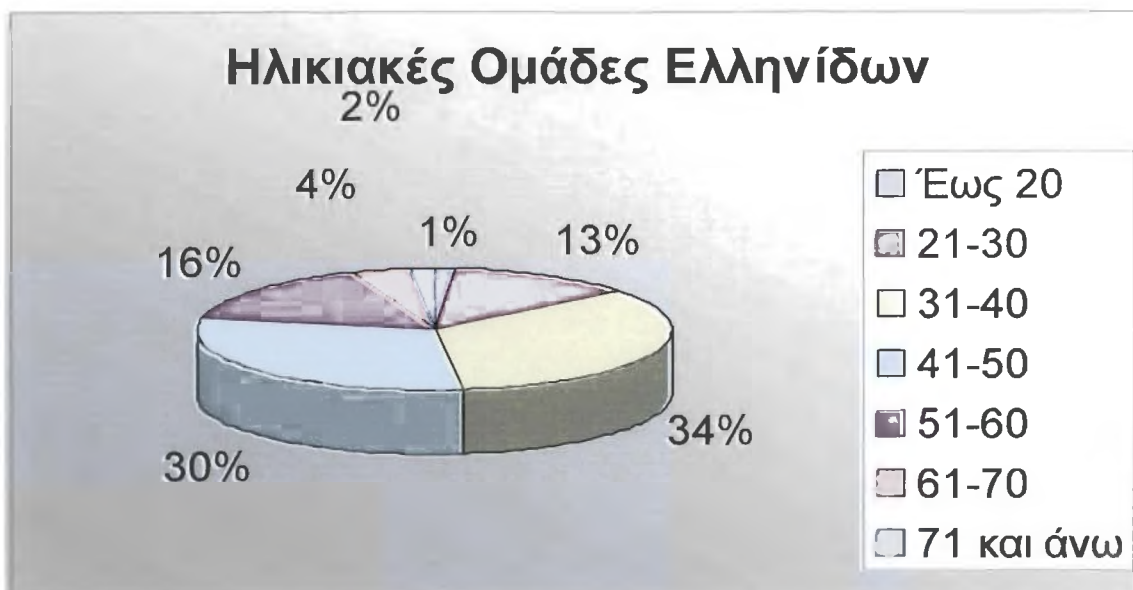

Σχετικά με την ηλικιακή κατανομή των γυναικών που απευθύνθηκαν τα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας κατά την περίοδο 01/01/2002 έως 31/10/2004 από τις 991 γυναίκες, οι 640⁸⁷ ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 31 έως 50 ετών.

⁸⁷ 640: σύνολο ηλικιακών ομάδων 31-40 και 41-50.

4.3.4 Ηλικιακή κατανομή των Ελληνίδων γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Ηλικιακές ομάδες Ελληνίδων							
Σύνολο	Έως 20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71 και άνω
834	12	107	281	250	137	34	13
100%	1%	13%	34%	30%	16%	4%	2%

Από τις Ελληνίδες που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα για την Βία κατά των γυναικών στην οικογένεια, το 64% είναι ηλικίας 31 έως 50 ετών⁸⁸.

⁸⁸ 64%: άθροισμα ποσοστών ηλικιακών ομάδων 31-40 και 41-50

4.3.5 Ηλικιακή κατανομή των αλλοδαπών γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Ηλικιακές ομάδες αλλοδαπων γυναικων							
Σύνολο	Έως 20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71 και άνω
159	3	37	67	43	9	0	0
100%	2%	23%	42%	27%	6%	0%	0%

Όπως βλέπουμε παραπάνω, το 65%⁸⁹ των αλλοδαπών γυναικών που απευθύνθηκαν τα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας είναι ηλικίας 21 έως 40 ετών, σε αντίθεση με τις Ελληνίδες(βλ. σχ. πίνακα 4.3.3) όπου το 64% είναι 31 έως 50 ετών.

⁸⁹ 65%: άθροισμα ποσοστών ηλικιακών ομάδων 21-30 και 31-40

4.3.6 Οικογενειακή κατάσταση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Οικογενειακή κατάσταση γυναικών					
Σύνολο	Άγαμη	Έγγαμη	Διαζευγμένη	Σε διάσταση	Χήρα
1030	112	689	70	146	13
100%	11%	67%	7%	14%	1%

Σε σύνολο 1030 γυναικών που προσήλθαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) και αναζήτησαν βοήθεια, το 67% είναι έγγαμες, ενώ το 14% βρίσκονται σε διάσταση με το δράστη⁹⁰.

⁹⁰ Βλέπε: <http://www.kefhi.gr/> Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας,2004, σελ. 15

4.3.7 Μορφωτικό επίπεδο γυναικών απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Μορφωτικό επίπεδο γυναικών				
Σύνολο	ΥΕ	ΔΕ	ΤΕ	ΠΕ
1048	339	416	143	150
100%	32%	40%	14%	14%

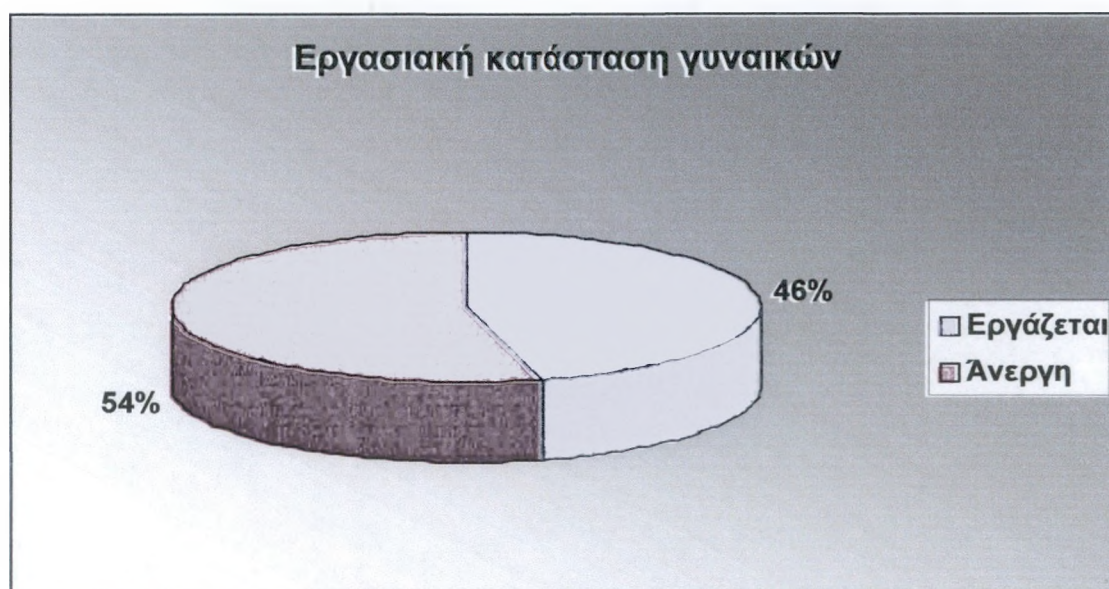

Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών που απευθύνθηκαν τα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας ότι κατά προσέγγιση 7 στις 10 γυναίκες⁹¹ είναι Δευτεροβάθμιας, Τεχνολογικής ή Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης.

⁹¹ 68% άθροισμα ποσοστού ΔΕ, ΤΕ, ΠΕ.

4.3.8 Εργασιακή κατάσταση γυναικών απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Εργασιακή κατάσταση γυναικών		
Σύνολο	Εργάζεται	Άνεργη
1051	482	569
100%	46%	54%

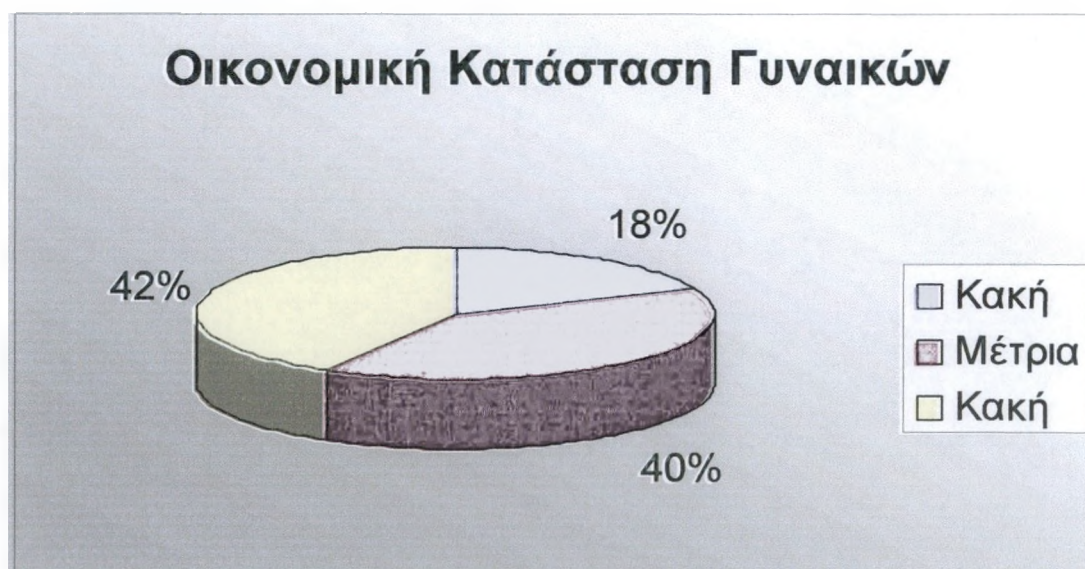

Σε δείγμα 1051 γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα Ισότητας, το χρονικό διάστημα 01/01/2002 έως 31/10/2004, το 54%-δηλαδή περισσότερες από τις μισές –είναι άνεργες, ενώ το 46% εργάζονται⁹².

⁹² Βλέπε: <http://www.kathi.gr/> Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία Δειγματολογική Στατιστική Αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στην κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα(Αθήνας- Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης σε θέματα Ισότητας,2004, σελ.17

4.3.9 Οικονομική κατάσταση γυναικών απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας.

Οικονομική κατάσταση γυναικών			
Σύνολο	Κακή	Μέτρια	Κακή
904	167	361	376
100%	18%	40%	42%

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι κατά προσέγγιση 6 στις 10 γυναίκες⁹³ που έχουν υποστεί κακοποίηση και προσήλθαν Συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας ανέφεραν ότι βρίσκονται σε μέτρια ή καλή οικονομική κατάσταση.

⁹³ 58%: άθροισμα ποσοστών κακής και μέτριας οικονομικής κατάστασης.

4.4 Προφίλ των κακοποιημένων γυναικών σύμφωνα με τη Γ. Γ. Ι.

Η ενδο-οικογενειακή βία στην Ελλάδα δεν έχει μελετηθεί συστηματικά και με επάρκεια από την επιστημονική κοινότητα. Οι όποιες προσπάθειες που έχουν πραγματοποιηθεί, στον κύριο όγκο τους αποτελούν επισκόπηση ερευνών που έχουν διεξαχθεί στο εξωτερικό και δεν συμπεριλαμβάνουν εμπειρικά δεδομένα αναφορικά με την ελληνική πραγματικότητα.

Ωστόσο η Γ.Γ.Ι με δείγματα από τα Συμβουλευτικά Κέντρα του Πειραιά και της Αθήνας, έκανε μία αξιοσημείωτη προσπάθεια έρευνας. Συγκεκριμένα στα κέντρα έγιναν 2302 κλήσεις από κακοποιημένες γυναίκες όλων των κοινωνικών τάξεων. Από αυτές οι 728 έκλεισαν και ραντεβού με τους ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και νομικούς των Κέντρων ώστε να τις συμβουλευσουν πως θα διαχειριστούν το φαινόμενο που συμβαίνει πίσω από τις κλειστές πόρτες των σπιτιών τους⁹⁴.

Αναλυτικότερα από την έρευνα προέκυψε ότι το 16% των γυναικών-θύματων ενδο-οικογενειακής βίας που απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα, είναι αλλοδαπές, παντρεμένες ή σύντροφοι Ελλήνων. Από αυτές, άξιο είναι να επισημάνουμε 4 από τις 10 αλλοδαπές προέρχονται από χώρες των Βαλκανίων εκ των οποίων οι περισσότερες είναι 21 έως 41 ετών σε αντίθεση με τις Ελληνίδες όπου τα θύματα είναι ηλικίας από 31 έως 50 ετών. Στη πλειονότητα τους είναι νόμιμες και εργάζονται στη χώρα μας, γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα και από τη δημοσιότητα του θέματος, αλλά και στην παρατηρητικότητα τους ξέρουν σε ποιους φορείς θα απευθυνθούν για να ζητήσουν βοήθεια.

Το 64% των γυναικών που υπέστησαν κακοποίηση και απευθύνθηκαν στα Συμβουλευτικά Κέντρα είναι έγγαμες, οι υπόλοιπες με 14% είναι σε διάσταση, με 11% είναι άγαμες, με 7% διαζευγμένες και με 1% χήρες. Σε αυτό το σημείο αποδεικνύεται ο ισχυρισμός ότι οι γυναίκες που υφίστανται καταχρηστική συμπεριφορά παραμένουν με τον σύντροφο τους.

⁹⁴ Βλέπε:

Το 72%⁹⁵ των θυμάτων σημειώνεται ότι είναι Δευτεροβάθμιας ή Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης ενώ το 28% είναι Τεχνολογικής ή Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης. Το ποσοστό αυτό αντικρούει το μύθο ότι το θύμα είναι χαμηλού μορφωτικού επιπέδου.

Μια γυναίκα καθίσταται θύμα κακοποίησης, ανεξάρτητα της οικονομικής κατάστασης που βρίσκεται. Αναφορικά με την έρευνα προκύπτει ότι το 58% είναι σε μέτρια ή καλή οικονομική κατάσταση. Τέλος το 54% είναι άνεργές ενώ το 46% εργάζεται.

⁹⁵ 72% άθροισμα ποσοστού ΔΕ, ΠΕ

5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

5.1 Πολιτικές και δράσεις των συμβουλευτικών κέντρων

5.1.1 Κέντρα υποστήριξης στην Ελλάδα

Παγκόσμια ημέρα της γυναίκας η 8^η Μαρτίου και χιλιάδες γυναίκες θα γεμίσουν την αγκαλιά τους με ανθοδέσμες, θα δεχτούν εκδηλώσεις αγάπης και θα υψώσουν τη φωνή τους, θυμίζοντας ότι «γιορτάζουν κάθε μέρα». Και την ώρα που από τα χείλη τους θα βγαίνουν δυνατές νότες αισιοδοξίας για το μέλλον, από τα χείλη κάποιων άλλων γυναικών θα βγαίνουν κραυγές πόνου, απελπισίας και μια αγωνιώδης έκκληση για βοήθεια. Γιατί εκείνες δεν γιορτάζουν, γιατί για εκατομμύρια γυναίκες σε κάθε γωνιά του πλανήτη η σημερινή ημέρα είναι μία ακόμα ημέρα διακρίσεων, βίας, σεξουαλικής κακοποίησης, βασανιστριών και δυστυχίας.

Επί σειρά ετών κράτη, κυβερνήσεις, αστυνομικές αρχές και πολίτες παραμένουν θεατές των γεγονότων που οδηγούν στην εξαθλίωση εκατομμυρίων γυναικών. Μόλις τη δεκαετία του '80 – στον απόηχο της υπογραφής από τα 165 κράτη – μέλη του ΟΗΕ της σύμβασης για την εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των γυναικών, το Δεκέμβριο του 1979 – άρχισαν να γίνονται παγκοσμίως γνωστές οι τρομακτικές διαστάσεις που έχει λάβει η κακοποίηση κατά των γυναικών⁹⁶.

Στην Ελλάδα έχουν δημιουργηθεί αρκετά συμβουλευτικά κέντρα ενάντια στην κακοποίηση κατά των γυναικών. Η Γενική Γραμματεία Ισότητας (Γ. Γ. Ι) λειτουργεί δύο Κέντρα Κακοποιημένων Γυναικών στην Αθήνα και στον Πειραιά και έναν ξενώνα – καταφύγιο κακοποιημένων γυναικών στην Αθήνα, σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων.

⁹⁶ Βλέπε: [\[link\]](#)

Τα παραρτήματα του Κέντρου Ερευνών για θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) σε πέντε μεγάλες πόλεις της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Βόλος) είναι στελεχωμένα με ειδικό προσωπικό που ασχολείται με τη στήριξη και την προστασία γυναικών θυμάτων βίας.

Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) (πρώην ΕΚΑΚΒ), είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος κρατικός φορέας για την υποστήριξη και φιλοξενία θυμάτων κακοποίησης, ο οποίος λειτουργεί 4 ξενώνες φιλοξενίας, 9 Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και την Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197, η οποία λειτουργεί 24 ώρες και παρέχει ψυχολογική υποστήριξη, συμβουλευτική πληροφόρηση και ενημέρωση για θέματα πρόνοιας.

Το φθινόπωρο του 2004 είχαμε τη δημιουργία Κέντρου Υποστήριξης και φιλοξενίας για θύματα σωματεμπορίας από το Υπουργείο Μακεδονίας – Θράκης στη Βόρεια Ελλάδα. Σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη οι «Γιατροί του Κόσμου» λειτουργούν ξενώνα για γυναίκες θύματα σωματεμπορίας και στην πόλη των Ιωαννίνων οι γυναικείες οργανώσεις λειτουργούν μονάδα υποδοχής γυναικών θυμάτων βίας. Στήριξη σε γυναίκες που υφίστανται βία προσφέρει το Κέντρο Γυναικών Καρδίτσας, σε μια προσπάθεια να απαλύνει τον πόνο των ατόμων αυτών που δεν έχουν την δυνατότητα να ξεφύγουν από την καθημερινότητα που τις ταλαιπωρεί.

Ο «Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της Γυναίκας» επί σειρά ετών παρέχει δωρεάν νομικές συμβουλές για τη βία στην οικογένεια και έχει δραστηριοποιηθεί στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης του προβλήματος της σωματεμπορίας.

Το «Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης» λειτουργεί τη γραμμή ΣΟΣ «δίπλα σου» για θύματα οικογενειακής βίας και γραμμή ΣΟΣ για θύματα σωματεμπορίας⁹⁷.

⁹⁷ Βλέπε:

Επίσης, λειτουργεί καταφύγιο για θύματα ενδο-οικογενειακής βίας και σωματεμπορίας.

Στην Αθήνα από το 1987 λειτουργεί η «Γυναικεία Ομάδα Αυτοάμυνας» με εβδομαδιαίες προπονήσεις και λεκτική αυτοάμυνα. Διοργανώνει ανοιχτά σεμινάρια αυτοάμυνας στην περιοχή της πρωτεύουσας και στην επαρχία. Ακόμα, έχει διαμορφώσει ειδική κατάσταση συμβούλων αυτοάμυνας που διακινεί δωρεάν μαθήματα στις γυναίκες.

Σε επίπεδο ηλεκτρονικής ενημέρωσης είναι σημαντική η δράση του Φεμινιστικού Δικτύου και του ηλεκτρονικού περιοδικού Infofemina. Κινώντας την πληροφόρηση και τις καμπάνιες ασκούν πίεση τόσο προς την ελληνική όσο και προς ξένες κυβερνήσεις για την καταπολέμηση του προβλήματος της βίας κατά των γυναικών και συμβάλλουν στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.

Στις 31 Μαΐου 2003 συστάθηκε το Εθνικό Παρατηρητήριο για τη βία κατά των γυναικών, με βασικούς φορείς το «Ευρωπαϊκό Λόμπυ Γυναικών» και το «Δίκτυο για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας κατά των γυναικών» από την πλευρά των μη κυβερνητικών οργανώσεων και τη «Γενική Γραμματεία Ισότητας» από την πλευρά των κυβερνητικών οργανώσεων.

Το φεμινιστικό και γυναικείο κίνημα ενεργοποιείται, επίσης, στην κατεύθυνση της δημοσιοποίησης του προβλήματος και της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, της συμπαράστασης σε γυναίκες θύματα βίας, σε δικαστήρια και φορείς, συμβάλλοντας έτσι στην παραδειγματική τιμωρία των δραστών.

Τέλος, στήριξη και βοήθεια παρέχεται και από άλλες υπηρεσίες, κυβερνητικών φορέων, όπως οι ιατροδικαστικές υπηρεσίες, τα νοσοκομεία, η αστυνομία και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι και μη Κυβερνητικών φορέων, όπως οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής αρωγής, το «Κέντρο Στήριξης Οικογένειας» της «Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών», συνδικαλιστικά σωματεία κ. λ. π⁹⁸.

⁹⁸ Στο ίδιο

Που μπορούν να απευθυνθούν τα θύματα

- **Γραμμή SOS «Δίπλα σου»:** 800-11-88881(από σταθερό τηλέφωνο χωρίς χρέωση), 210-7786800(από κινητό τηλέφωνο με χρέωση)
- **Κέντρα υποδοχής Κακοποιημένων Γυναικών:** Αθήνα: 210-5235318,5235250 – Πειραιάς: 210-4112091,4129101
- **Δίκτυο για την Καταπολέμηση της Ανδρικής Βίας κατά των Γυναικών:** 210-3828126 (Δευτέρα – Παρασκευή 16.00 – 20.00)
- **Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας – Βοήθεια για τη βία μέσα στην οικογένεια:** 210-3616232 (Τετάρτη 18.00 – 20.00)
- **Γυναικεία Ομάδα Αυτοάμυνας:** 210-5221101, 5316467
- **Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αθήνας:** 210- 3613340 (Ακαδημίας 60)
- **Ιατροδικαστική Υπηρεσία Πειραιά:** 210-4177,876 (Γούναρη 31)
- **Πληροφορίες: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (Κ. Ε. Θ. Ι)**
Αθήνα: 210- 3212690, Θεσσαλονίκη: 2310517959,523511, Πάτρα: 2610- 620059, Ηράκλειο: 2810-341387,343778, Βόλος: 24210-78218, 78219⁹⁹.

5.1.2 Μια μικρή ιστορική αναδρομή

Η στήριξη όμως, και η βοήθεια αυτού του προβλήματος, δεν επήλθε τα τελευταία χρόνια από τα συμβουλευτικά κέντρα που ιδρύθηκαν, είναι σημαντικό να αναφέρουμε και τις αξιόλογες δράσεις και πρωτοβουλίες που αναπτύχθηκαν στο παρελθόν. Το «Σπίτι των Γυναικών», το «Βιβλιοπωλείο των Γυναικών» καθώς και αυτόνομες φεμινιστικές ομάδες και κινήσεις ανέπτυξαν πλούσιο προβληματισμό και δράσεις ενάντια στη σεξιστική βία τις δεκαετίες του '70 και του '80. Διοργάνωσαν πλήθος κινητοποιήσεων ενάντια στο βιασμό και διαδηλώσεις για την ελεύθερη κυκλοφορία γυναικών τη νύχτα¹⁰⁰.

⁹⁹ Βλέπε: [...](#)

¹⁰⁰ Βλέπε: [...](#)

Διαμαρτυρήθηκαν και κατήγγειλαν τη βία κατά των γυναικών και το ρόλο των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Οι γυναικείες οργανώσεις όπως, ο «Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της Γυναίκας», η «Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών», η «Ένωση Γυναικών Ελλάδας» κ.λ.π. συνέβαλαν στη διαμόρφωση του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και γενικότερα τη θεσμική κατοχύρωση της ισότητας των φύλων, συμμετέχοντας και παρεμβαίνοντας στις ανάλογες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές.

Η «Φεμινιστική Ομάδα Καισαριανής» λειτουργούσε επί σειρά ετών τηλεφωνική γραμμή S. O .S σε καθαρά εθελοντική βάση. Ακόμα, είχαμε τη λειτουργία κοινωνικού γραφείου καταγγελιών με τηλεφωνική γραμμή S. O. S από το «παρατηρητήριο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας». Τηλεφωνική γραμμή S. O. S επί σειρά ετών και στη Θεσσαλονίκη.

Στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας «ΔΑΦΝΗ - DAPHNE»¹⁰¹, γυναικείες οργανώσεις και συγκεκριμένα η «Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών» σε συνεργασία με την «Επιτροπή για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας κατά των Γυναικών» και η «Αδέσμευτη Κίνηση Γυναικών» υλοποιούν προγράμματα και περιλαμβάνουν: α) Δημοσιοποίηση του προβλήματος και ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, β) Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση αστυνομικών και δικαστών, γ) Έρευνα σχετικά με τη στάση του πληθυσμού για τις γυναίκες πρόσφυγες και τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση, δ) Ενημέρωση και πληροφόρηση των προσφύγων γυναικών, ε) Δημιουργία δικτύου γυναικείων οργανώσεων με σκοπό την ανάπτυξη πολιτικών για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

¹⁰¹ Πρόγραμμα (DAPHNE): το πρόγραμμα «DAPHNE» υλοποιήθηκε το 1996 και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προγράμματα σε αυτή την μακροχρόνια προσπάθεια για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Στο διάστημα 1997 και 1999, η πρωτοβουλία DAPHNE χρηματοδότησε 149 προγράμματα προϋπολογισμού 13 εκατ. ευρώ. Βλ.

[http://www.daphne1.eu](#)

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «ΑΡΙΑΔΝΗ», το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης συνεργάστηκε με γυναικείες οργανώσεις για την οργάνωση σεμιναρίου ευαισθητοποίησης αστυνομικών σε θέματα βίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης γυναικών. Ακόμα, είχαμε το σεμινάριο που διοργάνωσε η «Παναθηναϊκή», με στόχο την ευαισθητοποίηση των φοιτητών της αστυνομίας σε θέματα βίας κατά των γυναικών.

Το «Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας» ανέπτυξε καμπάνια με θέμα: «ΣΠΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΣΙΩΠΗ – Βία στην οικογένεια – Ένα έγκλημα πίσω από κλειστά παράθυρα», κατά το 2000.

Το «Δίκτυο για την καταπολέμηση της ανδρικής βίας κατά των Γυναικών» δραστηριοποιήθηκε στην κατεύθυνση της δημοσιοποίησης του προβλήματος, της συμπαράστασης προς τις γυναίκες θύματα βίας και της διευκόλυνσης στην παροχή βοήθειας. Ακόμα, συμμετείχε σε διεθνείς εκστρατείες συμπαράστασης και αλληλεγγύης, όπως η καταδίκη βιασμών σε εμπόλεμες συρράξεις¹⁰².

5.1.3 Ρόλος και σκοπιμότητα των κέντρων υποστήριξης

«Με χτυπάει εδώ και μήνες ο άντρας μου. Όποτε πω κάτι που δεν του αρέσει ή όποτε πω τη γνώμη μου για κάτι που κάνει λάθος με χτυπάει. Και σήμερα με χτύπησε και με έβρισε γιατί τόλμησα να πω ότι δε μπορώ άλλο το θόρυβο που έχει στο σπίτι μας. Γιατί τα νεύρα μου έχουν γίνει χάλια από τις πολλές ευθύνες. Δουλειά, δουλειά - σπίτι υποχρεώσεις. Εγώ όλα, αυτός τίποτα. Βοήθεια από πουθενά. Εγώ υποχρεωμένη να κάνω τα πάντα. Δεν αντέχω άλλο, δεν μπορώ την ξεφτίλα. Δεν μπορώ να νιώθω ζώο που το χτυπάνε. Κάθε μέρα παλεύω στη δουλειά και κουράζομαι. Εγώ δεν είμαι άνθρωπος, δε θέλω ηρεμία και φροντίδα; Μια μέρα ένα έτοιμο φαγητό ή ένα ρούχο σιδερωμένο για μένα.

¹⁰² ΒΛΕΠΤΕ : [http://www.ariaadni.gr](#)

Εμένα ποιος με φροντίζει; μου λέει ότι γκρινιάζω. Πώς να μην γκρινιάζω όταν δεν αντέχω άλλο; έχω ένα πρόβλημα και ζητώ μια λύση. Το πρόβλημά μου, το λέει γκρίνια, δεν είναι γκρίνια είναι πρόβλημα που με ενοχλεί. Μα για αυτό το λόγο το εκφράζω, να βρω μια λύση, να με ακούσει κάποιος. Και αντί για να ακούσει με χτυπάει. Με λέει τρελή όταν πω κάτι που δεν του αρέσει. Γιατί είμαι τρελή;

Όταν με βρίζει με πονάει. δε νομίζω να υπάρχει πιο σωστή και πιο πιστή γυναίκα. Δεν έδωσα ποτέ δικαίωμα και δεν έκανα τίποτα που να ντρέπομαι ή να ντρέπεται αυτός. Με πληγώνει όταν με βρίζει. Είναι αχάριστος και δεν με σέβεται.

Σήμερα τον έδιωξα και είμαι Αποφασισμένη να μην ανοίξω την πόρτα αν δεν τον δω να ζητάει συγνώμη και να το πιστεύει. Θέλω να δω πράξεις και όχι υποσχέσεις. Δεν αντέχω άλλο και δεν είμαι τρελή. Θέλω διαζύγιο αλλά τον αγαπώ κατά βάθος. Θέλω να τον συγχωρέσω αλλά είμαι θυμωμένη μαζί του. Μου ορκίστηκε πως δε θα με ξαναχτυπήσει αλλά με χτύπησε. Μου λέει πως εγώ είμαι υπεύθυνη που με χτυπάει γιατί τον προκαλώ. Τι να κάνω; είναι δικό μου το λάθος; μου αξίζει το ξύλο; είμαι ευέξαπτη και παραπονιέμαι, μπορεί να φταίω εγώ. Δεν ξέρω τι να κάνω και ούτε ποιος φταίει ξέρω».(Βλέπε [https://www.youtube.com/watch?v=...](#))

Σκοπός της ίδρυσης των κέντρων είναι να ενθαρρύνει τις κακοποιημένες γυναίκες, να βγουν από αυτό το φαύλο κύκλο που λέγεται ενδο-οικογενειακή βία. Σκοπός τους είναι να δώσουν δύναμη και κουράγιο στις κακοποιημένες γυναίκες ώστε να «σπάσουν τη σιωπή τους», να υπερασπίσουν τον εαυτό τους, να πιστέψουν στις δυνάμεις τους και να δουν ότι η ζωή είναι δική τους και τους αξίζει. Γενικότερα, σκοπός της ίδρυσης των συμβουλευτικών κέντρων, είναι να κάνουν ευρέως γνωστό το πρόβλημα της ενδο-οικογενειακής βίας, ώστε να πάψει πλέον να αποτελεί ένα απλό «οικογενειακό θέμα».

Τα συμβουλευτικά κέντρα και τα κέντρα πληροφόρησης σήμερα:

- Λειτουργούν με εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο παρέχει πληροφόρηση, συμβουλευτική και υποστήριξη σε γυναίκες που

αντιμετωπίζουν προβλήματα απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης.

- Συμβάλουν στην ένταξη και επανένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Υποστηρίζουν συμβουλευτικά την επιχειρηματική δράση των γυναικών.
- Παρέχουν εξειδικευμένη νομική πληροφόρηση και
- Ενεργοποιούν τις άνεργες γυναίκες για την αποτελεσματικότερη διεκδίκηση των προσωπικών και επαγγελματικών τους στόχων.

Στόχος των υπηρεσιών των κέντρων είναι να υποστηριχθούν οι γυναίκες ώστε:

- Να γνωρίσουν και να αναπτύξουν τις ικανότητες τους με στόχο τη βελτίωση της αυτό - εκτίμησης τους.
- Να μάθουν, να αναπτύσσουν και να διεκδικούν ρεαλιστικούς στόχους ως προς την σταδιοδρομία τους.
- Να παίρνουν αποφάσεις και να είναι ικανές να προχωρούν μόνες τους.
- Να υλοποιούν στρατηγικές για την επίτευξη των στόχων τους.
- Να αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας και διεκδίκησης.
- Και τέλος να εκπαιδεύουν στην αναζήτηση και την διαχείριση πληροφοριών για την ευκολότερη πρόσβαση τους στην πληροφόρηση και την αγορά εργασίας.

¹⁰² Βλέπε: [http://www.employment.gov.gr](#)

5.1.4 Προσφορά των κέντρων απέναντι στις κακοποιημένες γυναίκες

Τα συμβουλευτικά κέντρα καλύπτουν θέματα:

- Ανεργίας, ένταξης και επανένταξης των γυναικών στην αγορά εργασίας.
- Πληροφόρησης ανέργων για προγράμματα κατάρτισης, απασχόλησης και επιχειρηματικότητας που υλοποιούνται από δημόσιους φορείς
- Επαγγελματικών και νομικών δικαιωμάτων
- Βίας κατά των γυναικών
- Παλιννόστησης / μετανάστευσης
- Γεωγραφικής απομόνωσης

Τα κέντρα πληροφόρησης και συμβουλευτικής του ΚΕΘΙ απευθύνονται σε γυναίκες που αντιμετωπίζουν προβλήματα απασχόλησης και κοινωνικής ένταξης, σε γυναίκες που ζητούν νομική βοήθεια και σε γυναίκες που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό¹⁰³.

Η συμβουλευτική απασχόλησης και επιχειρηματικότητας – προσφέρει υπηρεσίες σε εξατομικευμένες ή ομαδικές συναντήσεις των γυναικών με ειδικούς / ές συμβούλους, οι οποίοι/ ές, βασίζονται σε συγκεκριμένη μεθοδολογία. Ο /η σύμβουλος συνεργάζεται με τη συμβουλευόμενη για να οδηγηθεί στη διαμόρφωση ενός επιχειρηματικού σχεδίου με μακροπρόθεσμο στόχο την ένταξη ή την επανένταξη της στην αγορά εργασίας¹⁰⁴.

¹⁰³ Γυναίκες με κοινωνικό αποκλεισμό, δηλαδή γυναίκες μετανάστριες – παλιννοστούσες, γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση και είναι κάτοικοι απομακρυσμένων ορεινών και αρχηγούς μονογονεϊκών οικογενειών. Βλέπε:

¹⁰⁴ Βλέπε:

Ο/η σύμβουλος που ασχολείται με την συμβουλευτική ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης, συνεργάζεται με την συμβουλευόμενη στην ενδυνάμωση της αυτοπεποίθησής της, στην αναγνώριση επιλογών στη ζωή και στην υποστήριξή της για λήψη αποφάσεων. Σκοπός της διαδικασίας ενδυνάμωσης είναι η προσπάθεια αντιμετώπισης των συνθηκών κοινωνικού αποκλεισμού που βιώνει συχνά η γυναίκα.

Ο τομέας της νομικής συμβουλευτικής, παρέχει συμβουλευτική και πληροφόρηση στα εξής θέματα:

- Οικογενειακό δίκαιο
- Εργατικό δίκαιο
- Ασφαλιστικά θέματα
- Ισότητα των φύλων
- Ευρωπαϊκό δίκαιο
- Επιχειρηματικότητα
- Επαγγελματική κατάρτιση
- Νομολογία

Η πληροφόρηση στον τομέα της νομικής συμβουλευτικής γίνεται σε θέματα όπως:

- Απασχόλησης
- Κατάρτισης
- Κοινωνικών υποδομών
- Επιχειρηματικότητας
- Επαγγελματικών και νομικών δικαιωμάτων¹⁰⁵.

¹⁰⁵ Στο ίδιο

άμεσα τα προεδρικά διατάγματα για την εφαρμογή της ήδη ισχύουσας νομοθεσίας και να προωθήσουν συγκεκριμένα μέτρα¹⁰⁶.

Η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία δε διαθέτει νομικό πλαίσιο για την ενδο-οικογενειακή βία και γενικότερα για τη βία λόγω φύλου. Επί κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ, η οποία το 2002 κατήρτισε «Σχέδιο Νόμου για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας». Πρόκειται για ένα πλήρες και ολοκληρωμένο νομοσχέδιο που αποτελείται από 34 άρθρα, το οποίο όμως παρέμεινε ανενεργό στα συρτάρια και δεν κατατέθηκε ποτέ προς ψήφιση. Το Νοέμβριο του 2004, 11 βουλευτίνες του κυβερνώντος κόμματος κατέθεσαν μία–αρκετά πρόχειρη ομολογουμένως– πρόταση νόμου, η οποία συζητήθηκε στη βουλή το Σεπτέμβριο του 2005 και απορρίφθηκε ως ελλιπή και δαπανηρή. Επίσης, οι γυναικείες και φεμινιστικές συλλογικότητες σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Κόρινθο (όπου πρόσφατα ξυλοκοπήθηκε μέχρι θανάτου μια κοπέλα από 20χρονο φαντάρο), Σέρρες (όπου πριν λίγες μέρες καθηγητής δολοφόνησε τη νοσηλεύτρια σύζυγό του και πέταξε το πτώμα της στο Στρυμόνα) με τις κινητοποιήσεις τους, εν όψει 25 Νοέμβρη, δηλώνουν ότι δεν ανέχονται άλλη αναβολή.

5.2.2 Ενδο-οικογενειακή βία ως ποινικό αδίκημα

Η βία δημιουργεί συνθήκες καθήλωσης της ανάπτυξης του ατόμου αλλά και ολόκληρων των κοινωνιών, και απειλεί τον κοινωνικό ιστό, άρα είναι πολιτικό θέμα που πρέπει να του δοθεί η αρμόζουσα σημασία από την τοπική αυτοδιοίκηση που είναι το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον μας μετά την οικογένεια.

Στις 25-11-2005, έγινε η παρουσίαση του νομοσχεδίου για την αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας. Σύμφωνα με τον Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Αναστάση Παπαληγούρα επιλέχθηκε συμβολικά η συγκεκριμένη ημέρα, λόγω του ότι συμπίπτει να είναι η Παγκόσμια Ημέρα για

¹⁰⁶ Βλέπε: [http://www.ypdg.gov.gr/](#)

την εξάλειψη της Βίας κατά των Γυναικών, για να δοθεί στη δημοσιότητα και στο δημόσιο διάλογο ένα πραγματικά νέο νομοθέτημα. Ένα σχέδιο νόμου το οποίο θέτει τον δάκτυλο επί των ήλων ενός προβλήματος που – για την κοινωνία μας – συνιστά σε μεγάλο βαθμό θέμα ταμπού:

Τα φαινόμενα βάνουσης συμπεριφοράς κατ' εξακολούθηση μέσα στην οικογένεια δεν αποτελούν, προφανώς, τον κανόνα. Οι εξαιρέσεις ωστόσο, δεν είναι και τόσο σπάνιες... Δεν είναι και τόσο σπάνιες οι περιπτώσεις όπου η οικογενειακή εστία μεταβάλλεται σε πεδίο καταπάτησης των ατομικών δικαιωμάτων, βιασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ανθρώπινης προσωπικότητας. Το πρόβλημα είναι υπαρκτό. Το γνωρίζουμε. Οφείλουμε, ως σύγχρονη πολιτεία και κοινωνία να το συζητήσουμε. Οφείλουμε πάνω από όλα να το αντιμετωπίσουμε.

Οι ρυθμίσεις του νομοσχεδίου αυτού αντανακλούν μια συγκεκριμένη φιλοσοφία και συγκλίνουν σε ένα θεμελιώδη στόχο: την καταπολέμηση των ακραίων φαινομένων αυθαιρεσίας και αυταρχισμού μέσα στην οικογένεια – και την ελληνική οικογένεια. Φαινομένων που, μοιραία, αναπαράγονται στην κοινωνία – και την ελληνική κοινωνία...

Ο πραγματικός πολιτισμός σε μια σύγχρονη χώρα προϋποθέτει σχέσεις αμοιβαίου σεβασμού μεταξύ των μελών του κοινωνικού συνόλου, σχέσεις βασισμένες στην ατομική αξιοπρέπεια και την αυτοεκτίμηση. Αλλά ένας τέτοιος, επί της ουσίας δημοκρατικός πολιτισμός δεν μπορεί να χτισθεί στην κοινωνία αν δεν θεμελιωθεί πρώτα στην οικογένεια. Για αυτό και είναι εξαιρετικά ευαίσθητο το πεδίο στο οποίο κινείται το νομοθέτημα αυτό¹⁰⁷.

Μέχρι σήμερα η βία κατά των γυναικών, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία και νομολογία, ρυθμίζεται και αντιμετωπίζεται με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα που αναφέρονται γενικά στα εγκλήματα κατά της ζωής και της ακεραιότητας του ατόμου, στα εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας, της τιμής και της προσωπικότητας του ατόμου, καθώς και στα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας.

¹⁰⁷ Βλέπε: [http://www.legislation.gov.gr](#)

Κατά την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία και νομολογία, η ενδο-οικογενειακή βία όπως εκδηλώνεται (ψυχολογική, σωματική, σεξουαλική) αποτελεί καθ' αυτή αδικοπραξία. Δηλαδή ο σύζυγος – δράστης της παραπάνω αξιόποινης συμπεριφοράς υπέχει εκτός της ποινικής και αστική ευθύνη έναντι της συζύγου – θύματος, που συνίσταται σύμφωνα με τις διατάξεις περί αδικοπραξιών και τις διατάξεις περί προσβολής της προσωπικότητας (άρθρα 57 – 59 και 932 του ΑΚ) σε χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

Το νομοσχέδιο που δημιουργήθηκε για την αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας, δεν έχει ψηφιστεί ακόμα, έχει χαρακτηριστεί από όλους και ιδιαίτερα από τις γυναικείες οργανώσεις ως το νομοσχέδιο «φάντασμα», για το οποίο πρέπει να κινητοποιηθούμε και να δράσουμε γρήγορα εάν θέλουμε να καταπολεμήσουμε το φαινόμενο της ενδο-οικογενειακής βίας.

Το Σχέδιο Νόμου για την αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας, αποτελείται από 6 Κεφάλαια και 24 Άρθρα¹⁰⁸. Στο πρώτο Κεφάλαιο, το οποίο έχει ως τίτλο «Γενικές Διατάξεις», αναφέρονται οι έννοιες της ενδο-οικογενειακής βίας, στο δεύτερο και στο τρίτο Κεφάλαιο, αναφέρονται οι μορφές της βίας και οι ποινικές διατάξεις που λαμβάνει η κοινωνία. Στο τέταρτο Κεφάλαιο, το οποίο έχει ως τίτλο «Ποινική Διαμεσολάβηση», αναφέρονται οι προϋποθέσεις που λαμβάνει η κοινωνία και η διαδικασία των ποινικών κυρώσεων, στο πέμπτο Κεφάλαιο αναφέρεται η στάση που πρέπει να κρατάει ο θύτης απέναντι στην οικογένεια του και τέλος στο έκτο Κεφάλαιο, που έχει ως τίτλο «Αρωγή των Θυμάτων», γίνεται αναφορά στην κοινωνική συμπαράσταση που προσφέρει η κοινωνία και οι αρμόδιες αρχές στα θύματα¹⁰⁹.

¹⁰⁸ Βλέπε:

¹⁰⁹ Βλέπε παράρτημα: Σχέδιο Νόμου «Για την Αντιμετώπιση της ενδο -οικογενειακής βίας»,

5.2.3 Μια υπόθεση που μας αφορά όλους

Όπως αναφερθήκαμε και πιο πάνω, το θέμα της ενδο-οικογενειακής και της βίας κατά των γυναικών, είναι ένα θέμα που μας αφορά όλους και όλες. Για αυτό το λόγο, αν ποτέ βρεθούμε μάρτυρες σε κάποια σκηνή βίας ή αν αντιληφθούμε κάποια περίπτωση γυναίκας να κακοποιείται, δεν πρέπει να μείνουμε θεατές. Πρέπει να δείξουμε κατανόηση, να προσφέρουμε βοήθεια και συμπαράσταση σε αυτή τη γυναίκα που έχει την ανάγκη μας.

Πρέπει, ο οποιοσδήποτε βρεθεί μάρτυρας σκηνών βίας, να έρθει κοντά στο θύμα, να μιλήσει μαζί του για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει, να την ενημερώσει για το που μπορεί να απευθυνθεί και να την βοηθήσει να ξαναβρεί τις δυνάμεις της και την αυτοπεποίθηση της.

Ακόμη, οι πολίτες μπορούν να προσφέρουν υλική βοήθεια στα θύματα, φιλοξενία, χρήματα, δουλειά. Μπορούν επίσης, να την συνοδέψουν να ζητήσει βοήθεια από τα συμβουλευτικά κέντρα ή όταν θα πάει να καταγγείλει ξυλοδαρμό στην αστυνομία ή στον εισαγγελέα και όταν ακόμα θα πάει να απευθυνθεί σε κάποιο δικηγόρο¹¹⁰.

5.2.4 Ρόλος των Μέσων ενημέρωσης στην αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (μ.μ.ε) αποτελούν ένα από τους κύριους παράγοντες διαμόρφωσης της κοινής γνώμης για θέματα που βιώνουμε καθημερινά, άμεσα ή έμμεσα ως πολίτες. Έχουν την τάση να παραμορφώνουν την πραγματικότητα και να παρουσιάζουν ειδήσεις που έχει εκτιμηθεί ότι προκαλούν το ενδιαφέρον του κοινού.

Το έγκλημα ως είδηση γοητεύει το κοινό, στοιχίζει φθηνά, βρίσκεται εύκολα από τα μ. μ. ε. και δημιουργεί αισθήματα εφορίας, διότι κάνει τα άτομα να αισθάνονται σιγουριά που κατάφεραν να μην εγκληματήσουν. Η βία παρουσιάζεται με ωραιοποιημένο, αισθησιακά ελκυστικό τρόπο και οι αρνητικές της συνέπειες αγνοούνται.

¹¹⁰ Βλέπε:

Τα Μέσα δεν ασχολούνται με τη σχέση δράστη – θύματος , με το πριν και το μετά της βίαιης πράξης, καθώς και με την ποινική «σταδιοδρομία» της υπόθεσης. Οι κοινωνικές και ψυχολογικές συνέπειες στα θύματα δεν παρουσιάζονται, ενώ το κύριο βάρος της ειδησεογραφίας δίδεται στις υλικές και σωματικές τους βλάβες.

Η αναπαράσταση των γυναικών στα Μ. Μ. Ε. ως σεξουαλικών αντικειμένων και η ταυτόχρονη προώθηση του προτύπου του «πολύ» άνδρα, ενισχύουν και νομιμοποιούν στη συνείδηση, ειδικά των νέων, τη βίαιη συμπεριφορά κατά των γυναικών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με σχετικό ψήφισμά του έχει επισημάνει ότι «η Κοινοτική και οι εθνικές νομοθεσίες είναι ανεπαρκείς για να προστατεύσουν τις γυναίκες από τις αρνητικές απεικονίσεις των Μ. Μ. Ε.» Για αυτό η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών ζήτησε νομοθεσία που θα προστατεύει την αξιοπρέπεια των γυναικών στα Μ.Μ.Ε και τις διαφημίσεις¹¹¹.

5.3 Άξονες δράσης της Γενικής Γραμματείας Ισότητας

5.3.1 Η ανοχή είναι συνενοχή – δραστηριότητες της Γενικής Γραμματείας Ισότητας

Χρέος όλων μας είναι να σπάσουμε τη σιωπή διαμηνύει η Γενική Γραμματεία Ισότητας. Να πάψουμε να ανεχόμαστε την άσκηση βίας στις γυναίκες, όπου και αν συμβαίνει. Η ανοχή είναι συνενοχή. Οφείλουμε να δείξουμε αλληλεγγύη και συμπάρασταση στις κακοποιημένες γυναίκες.

Διεθνείς οργανώσεις για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ζητούν τη δραστηριοποίηση κυβερνήσεων, τοπικών παραγόντων και πολιτών με στόχο να δοθεί ένα τέλος στα φαινόμενα γυναικείας κακοποίησης.

¹¹¹ Βλέπε: [www.un.org](#)

Να βελτιωθεί η κοινωνική και οικονομική κατάσταση των γυναικών, να προωθηθεί η εκπαίδευση τους, να εξαλειφθούν οι προκαταλήψεις, να καταργηθούν οι διακρίσεις. Και όλα αυτά για να γιορτάζουμε κάποτε στο μέλλον την 8^η Μαρτίου δίχως τύψεις¹¹²...

Οι Εθνικές προτεραιότητες Πολιτικής και Άξονες δράσης για την Ισότητα των Φύλων (2004 – 2008), που υιοθετήθηκε από την Κυβερνητική Πολιτική στις 2 Νοεμβρίου του 2004 αναδεικνύουν το πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και αναπτυξιακό ενδιαφέρον της ισότητας και συνδέονται με τις εθνικές προτεραιότητες της χώρας τους όπως είναι η ανάπτυξη, η απασχόληση και η κοινωνική συνοχή.

5.3.2 Καταπολέμηση του ελλείμματος ισότητας στην αγορά εργασίας και τις εργασιακές σχέσεις στον ιδιωτικό τομέα.

- Επιτάχυνση της υλοποίησης όλων των μέτρων του Γ΄ ΚΠΣ που αφορούν τις γυναίκες, ειδικότερα δε αυτών με έμφαση:
 - Στην προώθηση της απασχόλησης
 - Στην υποστήριξη και ενίσχυση της επιχειρηματικής ικανότητας των γυναικών
 - Στην ανάπτυξη θετικών δράσεων για την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στις μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

¹¹² Βλέπε: [Εθνικές προτεραιότητες Πολιτικής και Άξονες δράσης για την Ισότητα των Φύλων \(2004 – 2008\)](#)

- Ενίσχυση, βελτίωση και επέκταση παροχών ή/ και δομών για την εναρμόνιση οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων και στήριξη της οικογένειας
- Κάλυψη των νομοθετικών κενών (π. χ σε φορολογικά, εργασιακά, οικογενειακά ζητήματα και ενσωμάτωσης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σε θέματα όπως η σεξουαλική /ηθική παρενόχληση κ. λ. π)
- Υπογραφή Μνημονίων συνεργασίας με τις κορυφαίες οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων και το ελληνικό δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, με στόχο την προώθηση δράσεων ισότητας.
- Επεξεργασία χορήγησης ισχυρών οικονομικών και άλλων κινήτρων σε επιχειρήσεις ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, προκειμένου να προάγουν την ισότητα των φύλων στον εργασιακό χώρο, μετά από πιστοποίηση εφαρμογής σχετικών σχεδίων¹¹³.

5.3.3 Πρόληψη και καταπολέμηση της βίας με θύματα τις γυναίκες

- Επεξεργασία και προώθηση νομοθεσίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία.
- Ενίσχυση των Κέντρων Υποδοχής Κακοποιημένων Γυναικών, που λειτουργούν στην Αθήνα και στον Πειραιά και ενίσχυση των συμβουλευτικών κέντρων του ΚΕΘΙ στις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας. Προβλέπεται ακόμη η συμβουλευτική υποστήριξη και του άνδρα – θύτη, μετά από σχετική μελέτη.

¹¹³ Βλέπε:

- Αναβάθμιση του ξενώνα φιλοξενίας Κακοποιημένων Γυναικών και των παιδιών τους που λειτουργεί σε συνεργασία με το Δήμο Αθηναίων και εξέταση δημιουργίας δεύτερου στη Θεσσαλονίκη.
- Διερεύνηση δημιουργίας τμημάτων βραχείας(48ωρο) και άμεσης (χωρίς ιατρικές εξετάσεις) φιλοξενίας γυναικών, όταν υφίστανται επείγουσα ανάγκη
- Εξασφάλιση ψυχοκινητικής υποστήριξης και απασχόλησης στις γυναίκες που έχουν χαρακτηριστεί θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας(trafficking) και οι οποίες έχουν λάβει άδεια παραμονής και εργασίας¹¹⁴.

5.3.4. Καταπολέμηση των στερεοτύπων αντιλήψεων για το ρόλο των δύο φύλων στον τομέα της εκπαιδευτικής διαδικασίας

- Επέκταση και στην πρωτοβάθμια των προγραμμάτων επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών σε θέματα ισότητας
- Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών εγχειριδίων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την οπτική γωνία του φύλου και των ίσων ευκαιριών.
- Ενίσχυση και διερεύνηση των βιβλιοθηκών με θέματα ισότητας, ιδιαίτερα στην τεχνική εκπαίδευση.
- Επαναπροσδιορισμό του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού, στην κατεύθυνση της άρσης του επαγγελματικού χάσματος λόγω φύλου.
- Ενίσχυση των συμβουλευτικών κέντρων για θέματα επιχειρηματικότητας των μαθητριών

¹¹⁴ Στο ίδιο

- Δημιουργία Μητρώου Συμβούλων Ισότητας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

5.3.5 Ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων

- Μετά από διάλογο με τα κόμματα και τους κοινωνικούς φορείς θα εξετασθεί η επέκταση του εργαλείου των ποσοστώσεων υπέρ των γυναικών και σε νέα πεδία αντιπροσώπευσης τόσο στο εθνικό όσο και στο ευρωπαϊκό επίπεδο και στα όργανα λήψης αποφάσεων των οργανώσεων

5.3.6 Προώθηση της γυναικείας απασχόλησης και επιχειρηματικότητας

- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας υλοποιεί το Έργο: «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών» στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ. Το πρόγραμμα αφορά τις άνεργες γυναίκες κάθε ηλικίας, υλοποιείται σε όλες τις περιφέρειες της χώρας και είναι συνολικού προϋπολογισμού 53εκατομμυρίων ευρώ. Από το έργο αυτό ωφελούνται συνολικά 9.018 γυναίκες, κυρίως άνεργες κάθε ηλικίας.
- Σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ, προωθούνται σε δαπάνη 30.000.000 ευρώ, άμεσα στην απασχόληση 4.785 άνεργες γυναίκες, μέσα από νέες θέσεις εργασίας και επιχορήγηση νέων ελεύθερων επαγγελματιών. Η επιχειρηματικότητα των μητέρων με ανήλικα τέκνα ή γυναικών που φροντίζουν άτομα με αναπηρία διευκολύνεται ιδιαίτερα μέσω της δυνατότητας να δηλώνουν ως έδρα της επιχείρησης την οικία τους και να δικαιολογούν σχετικές δαπάνες (1/3 των λειτουργικών εξόδων, έξοδα παιδικού σταθμού κ.λ.π). το πρόγραμμα καλύπτει και θύματα trafficking.

- Η Γενική Γραμματεία Ισότητας υλοποιεί, επίσης, το Έργο «Θετικές δράσεις υπέρ των γυναικών στις Μικρομεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ. Το μέτρο υλοποιείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και έχει ως στόχο να βοηθήσει τις εργαζόμενες γυναίκες σε μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις να αποκτήσουν επιπλέον εφόδια, ώστε να μπορούν να διεκδικήσουν με καλύτερους όρους την εξέλιξή τους στην επιχείρηση(π. χ κατάρτιση), καθώς και μέσα από δημιουργία δομών στήριξης (π.χ. βρεφονηπιακούς σταθμούς) από τις επιχειρήσεις. Από το έργο, το οποίο είναι συνολικού προϋπολογισμού 19.864.938 ευρώ, θα ωφεληθούν περίπου 5.000 εργαζόμενες. Ήδη εφαρμόζεται σε 23 επιχειρήσεις, ενώ τον Οκτώβριο ξεκινά δεύτερος κύκλος προκήρυξης¹¹⁵.

¹¹⁵ Στο ίδιο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο άνθρωπος, παρά τον ηθικό εξοπλισμό και τη κοινωνική συνείδηση που οικοδόμησε τα τελευταία δέκα χιλιάδες χρόνια της μακραίωνης βιολογικής του διαδρομής, εξακολουθεί να διατηρεί σπέρματα του πρωτόγονου ενστίκτου της επικράτησης του ισχυρότερου.

Η γυναίκα υπήρξε κι εξακολουθεί να είναι το πρώτο θύμα της πρωτόγονης βίας των αντρών. Η φυσική της αδυναμία, εκατομμύρια χρόνια τώρα την καθιστά εύκολο στόχο. Η κακοποίηση της λεκτική, ψυχολογική, σωματική, σεξουαλική, οικονομική αποτελούν το μεγαλύτερο και το πιο φρικτό έγκλημα στο κόσμο.

Ζώντας καθημερινά υπό την κυριαρχία συζύγου/συντρόφου τους και κυριευμένες από αισθήματα ντροπής, φόβου και κατάθλιψης απομονώνονται και κλείνονται στον εαυτό τους ελπίζοντας για την αλλαγή. Έτσι επαναλαμβάνεται ο κύκλος βίας με τον σύζυγο πιο βάνουσο και την γυναίκα συναισθηματικά συντριμμένη, γνωρίζοντας πως αν δεν υπάρξει συμβολή κάποιου ειδικού ή χωρισμός, θα επέλθει η αυτοκτονία ή η ανθρωποκτονία. Σύμφωνα με την απόφαση του θύματος να γνωστοποιήσει το πρόβλημα του λαμβάνει μέρος και η ύπαρξη παιδιών, καθώς υπάρχει ο φόβος ψυχικής διαταραχής τους.

Οι άνδρες που κακοποιούν της συζύγους/συντρόφους τους ανήκουν σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Η συμπεριφορά του δράστη αποδίδεται κατ' αρχήν σε κοινωνικά αίτια ενώ σε ελάχιστες περιπτώσεις σε ψυχοπαθολογικά αίτια. Οι δράστες, είναι συνήθως της ίδιας ηλικίας και εμφανίζονται αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο να είναι Δευτεροβάθμιας ή Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης. Η κατανάλωση αλκοόλ ή η χρήση ουσιών δεν αποτελεί την κύρια αιτία εκδήλωσης βίας απλά χρησιμοποιούνται ως άλλοθι για την κοινωνία.

Σύμφωνα με την ποσοτική και ποιοτική ανάλυση δεδομένων, οι γυναίκες που έχουν υποστεί καταχρηστική συμπεριφορά είναι έγγαμες, μορφωμένες(απόφοιτες υποχρεωτικής και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) και βρίσκονται σε μέτρια ή καλή οικονομική κατάσταση. Είναι άξιο να σημειωθεί

ότι ένα μεγάλο ποσοστό κακοποιημένων γυναικών, είναι αλλοδαπές εκ των οποίων οι περισσότερες προέρχονται από τα Βαλκάνια.

Σχετικά με τα Κέντρα Υποστήριξης της Ελλάδας, γίνεται ένας μεγάλος αγώνας για την περίθαλψη τους και την επανένταξη τους στην Κοινωνία. Ωστόσο στις 25-11-2005 έγινε ενέργεια από την Πολιτεία, για την θεσμοθέτηση νέου νομοσχεδίου, ουσιαστικά όμως η Ελλάδα δεν διαθέτει συγκεκριμένο πλαίσιο για τη ενδο-οικογενειακή βία.

Η εξάλειψη του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών είναι ζήτημα υπεράσπισης των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ζήτημα δικαίου και ζήτημα πολιτισμού και είναι ευθύνη αλλά και υποχρέωση όλων μας να πολεμήσουμε για την εξάλειψη του με οποιοδήποτε τρόπο και κόστος.

ΠΗΓΕΣ

1.ΒΙΒΛΙΑ

A. Ελληνικά

- Βλάχου Β. , (2005), Η Αντιμετώπιση της σωματικής βίας κατά των γυναικών από το σύστημα της Ποινικής Δικαιοσύνης, Αθήνα, Έλλην.
- Δημητρίου Σωτ. , (2003), Μορφές Βίας, Αθήνα, Σαββάλας.
- Τσουραμάνης Χρ. , (2003), Σύγχρονα Κοινωνικά Προβλήματα-Η Ελληνική πραγματικότητα, Αθήνα, Παπαζήσης.

B. Ξένα

- Walker L. E., (1989), Terrifying Love, Όταν η αγάπη σκοτώνει, (1997), μτφρ. Μοσχοπούλου Π. , Αθήνα, Φυτράκη.

2.ΛΕΞΙΚΑ

- Τεγόπουλος-Φυτράκης, (1993), Ελληνικό Λεξικό, Αθήνα, Αρμονία Α.Ε.

3.ΕΡΕΥΝΕΣ

- Τσουμάνη Ευ., Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών, Πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα, αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για Θέματα Ισότητας, (2003).
- Τσουμάνη Ευ. , Ενδο-οικογενειακή βία κατά των γυναικών, Δειγματολογική στατιστική αξιοποίηση στοιχείων που αφορούν στη κακοποίηση γυναικών που απευθύνθηκαν στα συμβουλευτικά Κέντρα (Αθήνας-Πειραιά), αδημοσίευτη έρευνα στο Κέντρο Πληροφόρησης για Θέματα Ισότητας, (2004).

4.ΑΡΘΡΑ

- Ζάππα Του., Όχι άλλα Κακοποιημένα παιδιά, Marie Claire, Νοέμβριος 2005.
- Μπουμπούκα Αγγ. , Σ'αγαπώ, με αγαπάς, σε πονάω, με πονάς, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Δεκέμβριος 2005.

5.ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ (WEB SITES) ΤΟΥ INTERNET

- <http://www.amnesty.gr>, Στοπ Στη Βία Κατά Των Γυναικών, Amnesty International, Διεθνής Αμνηστία.
- <http://www.cypna.org>, Cyprus Nurses and Midwives Association, Παγκόσμιος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών.
- <http://www.disabled.gr>, Περιοδικό Αναπηρία- Τώρα, Fransinco Burzi.
- <http://www.aneet.gr>, Ενετ, Δρ. Χ. Κ. Τεγόπουλος, Εκδόσεις Α.Ε
- <http://www.epcw.gr>, European Network of Women, Ελληνικό Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης.
- <http://www.erohi.gr>, Άνθρωποι διαφορετικοί και Ενδο-οικογενειακή βία, Θέματα, Εφημερίδα erohi.
- <http://www.forum.gr>, Η ενδο-οικογενειακή βία, World Forums.
- <http://health.in.gr> Η ανοχή είναι συνοχή, Health News.
- <http://www.isotita.gr>, Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Γενική Γραμματεία Ισότητας.
- <http://www.keethi.gr>, Κέντρα έρευνας για Θέματα Ισότητας, Γενική Γραμματεία Ισότητας.
- <http://www.karamanou.gr>, Ομιλίες, Άννα Καραμάνου.
- http://www.ministry_of_justice.gr, Διεύθυνση Οργάνωσης και Πληροφόρησης Υπουργείου Δικαιοσύνης, Υπουργείο Δικαιοσύνης.
- <http://www.noikokvra.gr>, Η Ελληνίδα νοικοκυρά στο Ιντερνετ, ΡΗΡ- ΝΥΚΕ.
- http://www.papaki_panteion.gr, Πατάκι, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- <http://www.psychiatric.gr>, Η Πύλη για την Ψυχική Υγεία, Δρ. Κίμογλου Δημήτριος.
- <http://www.sxeseis.gr>, Sxeseis.gr by Spooky & Spooky Unlimited, Α. Νικολαΐδης – Μ. Χαμπάκης.
- info@admin.teicrsta.gr, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης, Τμήμα πληροφορικής – Κεντρική Διοίκηση.

-<http://www.tejaria.gr>, Λόγος Τιμής, Άγγελος Τσιγκρής.

-<http://www.unicef.gr>, Ενδο-οικογενειακή βία ενάντια Γυναικών και Κοριτσιών,
unicef.

-<http://users.ctanet.gr>, Ενδο-οικογενειακή Βία, Ρούλα Σκουτάρη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Σχέδιο Νόμου: «Για την Αντιμετώπιση της Ενδο-οικογενειακής Βίας»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ / ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1 – Έννοιες

Για τον παράγοντα νόμο θεωρείται:

1. Ενδο-οικογενειακή βία, η τέλεση αξιόποινης πράξης, σύμφωνα με τα άρθρα 6,7,8 και 9 του παρόντος, σε βάρος μέλους της οικογένειας.
2. Οικογένεια, η κοινότητα που αποτελείται από συζύγους και συγγενείς του πρώτου βαθμού εξ αίματος η εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους.
3. Θύμα ενδο-οικογενειακής, το μέλος της οικογένειας σε βάρος του οποίου τελείται αξιόποινη πράξη κατά τα άρθρα 6,7,8 και 9 του παρόντος, όπως επίσης και το ανήλικο μέλος ενώπιον του οποίου τελείται τέτοια αξιόποινη πράξη.

Άρθρο 2 – Απαγόρευση χρήσης βίας

Η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας απαγορεύεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ / ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 3 - Η βία ως τεκμήριο κλονισμού του γάμου

Η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των συζύγων αποτελεί τεκμήριο ισχυρού κλονισμού του γάμου, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 1439 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 4 – Σωματική βία σε βάρος ανηλίκων

Η σωματική βία σε βάρος ανηλίκου ως μέσο σωφρονισμού στο πλαίσιο της ανατροφής τους επιφέρει τις συνέπειες του άρθρου 1532 του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 5 – Χρηματική ικανοποίηση

Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης του παθόντος για μια από τις πράξεις του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να είναι κατώτερη των(1000)ευρώ, εκτός αν ο ίδιος ο παθών ζήτησε μικρότερο ποσό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 6 – Ενδο-οικογενειακή σωματική βλάβη

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προξενεί σε άλλο μέλος σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους.
2. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είναι δυνατόν να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών. Αν επακολουθήσει βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επεδίωκε ή αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.
3. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας ή σε βάρος μέλους της, το οποίο από οποιαδήποτε αιτία είναι ανίκανο να αντισταθεί, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.
4. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών.

Άρθρο 7 – Ενδο-οικογενειακή παράνομη βία και απειλή

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος της οικογένειας σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται, κάνοντας χρήση βίας ή απειλής με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξάρτητα αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του.
2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας απειλώντας το με βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη τιμωρείται με φυλάκιση.

Άρθρο 8- Βιασμός

Από το κείμενο της παραγράφου 1 του άρθρου 336 του Ποινικού Κώδικα απαλείφεται η λέξη «εξώγαμη».

Άρθρο 9 – Ενδο-οικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο το οποίο ανάγεται στη γενετήσια ζωή του τιμωρείται με φυλάκιση δύο ετών.

Άρθρο 10 – Παρακώλυση απονομής της δικαιοσύνης

Όποιος σε υπόθεση ενδο-οικογενειακής βίας απειλεί μάρτυρες ή μέλος της οικογένειας τους ή ασκεί βία εναντίον τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' / ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ

Άρθρο 11 – Προϋποθέσεις

1. Στα πλημμελήματα ενδο-οικογενειακής βίας ο αρμόδιος για την άσκηση ποινικής δίωξης εισαγγελέας διερευνά τη δυνατότητα διαμεσολάβησης κατά τη διαδικασία των επόμενων άρθρων.
2. προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης είναι η υπερβολή ανεπιφύλακτης δήλωσης εκ μέρους του προσώπου, στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, ότι είναι πρόθυμο σωρευτικά: α) Να υποσχεθεί ότι δεν θα επαναλάβει στο μέλλον οποιαδήποτε πράξη ενδο-οικογενειακής βίας(λόγο τιμής). Για την υπόσχεση αυτή συντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 148επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. β) Να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό – θεραπευτικό πρόγραμμα για την αντιμετώπιση της ενδο-οικογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα, σε όποιον τόπο και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται τούτο αναγκαίο από τους αρμόδιους θεραπευτές. Ο υπεύθυνος του προγράμματος πιστοποιεί την ολοκλήρωση της παρακολούθησης του. Το σχετικό πιστοποιητικό επισυνάπτεται στο φάκελο της δικογραφίας, σε αυτό δε αναφέρονται αναλυτικά το αντικείμενο του συμβουλευτικού – θεραπευτικού προγράμματος και ο αριθμός των συνεδριών που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος. γ) Κατά το δυνατόν να άρει ή να αποκαταστήσει αμέσως τις συνέπειες που προκλήθηκαν από την πράξη του ή να καταβάλει εύλογη χρηματική ικανοποίηση στον παθόντα.

3. Αν το θύμα του εγκλήματος ενδο-οικογενειακής βίας είναι ανήλικος η ποινική διαμεσολάβηση ενεργείται υπέρ αυτού και από κοινού από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων και τον ασκούντα την επιμέλεια, εφόσον αυτός δεν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον φερόμενο ως δράστη του εγκλήματος. Αν δεν υπάρξει ομοφωνία η διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή. Ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να παρίσταται κατ' αυτήν και να ακούγεται. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου αντιπροσωπεύουν τον ανήλικο στη διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης και για τις αστικές αξιώσεις.
4. οι σχετικές με την ποινική διαμεσολάβηση διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται αν ο φερόμενος ως δράστης του εγκλήματος ενδο-οικογενειακής βίας είναι επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας του ανηλίκου.
5. Αν το έγκλημα ενδο-οικογενειακής βίας φέρεται να έχει τελέσει ανήλικος εφαρμόζεται το άρθρο 45 Α του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 12 – Διαδικασία

1. Αν σε βάρος του υπαιτίου κινηθεί η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ποινική διαμεσολάβηση επιτρέπεται μόνο εφόσον το δικαστήριο αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά της διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Στη περίπτωση αυτή η σχετική διαδικασία χωρεί κατά τις παραγράφους 3 έως 6 του παρόντος άρθρου. Το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά το πρώτο εδάφιο εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν στον υπαίτιο περιοριστικοί όροι κατά το άρθρο 18 του παρόντος νόμου.
2. Σε περίπτωση που σε βάρος του φερόμενου ως δράστη ενεργείται προκαταρκτική εξέταση ο εισαγγελέας, πριν από κάθε άλλη ενέργεια:
 - α) αν το κρίνει αναγκαίο διατάσει τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης στο φερόμενο ως θύμα προκειμένου να ερευνηθεί η βασιμότητα της καταγγελίας για την σε βάρος του τέλεση του εγκλήματος, β) εξετάζει ο ίδιος κάθε μάρτυρα που προτείνεται και ανωμοτί τα πρόσωπα της οικογένειας ή παραγγέλλει την εξέταση

αυτών από τους αρμόδιους ανακριτικούς υπαλλήλους, και γ) καλεί το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος να παράσχει στον ίδιο ή στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο εξηγήσεις υπό τους όρους του άρθρου 31 παράγραφος 2 Κ. Π. Δ.

3. Αν ο παρέχων εξηγήσεις δεν υποβάλει ο ίδιος ή μέσω του συνηγόρου του την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 δήλωση περί ποινικής διαμεσολάβησης, καλείται προς τούτο από τον αρμόδιο εισαγγελέα. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να λάβει προθεσμία τριών ημερών για να απαντήσει.
4. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει, κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κ.Π.Δ. Αν η απάντηση του παρέχοντος είναι θετική, ο εισαγγελέας ενημερώνει τον παθόντα ή τον συνήγορο του για την κατά τα ανωτέρω δήλωση του ενδιαφερομένου και, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα, παρέχεται στο παθόντα προθεσμία το πολύ τριών ημερών για να δηλώσει αν δέχεται τη διαμεσολάβηση.
5. Αν η απάντηση του παθόντος είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει, κινείται η ποινική διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κ. Π. Δ. Αν η απάντηση του παθόντος είναι θετική, ο εισαγγελέας με διάταξη του θέτει τη δικογραφία σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας. Κατά της διατάξεως αυτής δε χωρεί προσφυγή.
6. Η συμφωνία των διαδίκων μερών για την έναρξη διαδικασία ποινικής διαμεσολάβησης μπορεί να υποβληθεί στον αρμόδιο εισαγγελέα και με σχετικό πρακτικό εκ μέρους των συνηγόρων τους.

Άρθρο 13 – Ποινικές συνέπειες

1. Η κατόπιν ποινικής διαμεσολάβησης εκδιδόμενη διάταξη του εισαγγελέως καταχωρίζεται σε ειδική μερίδα στο δελτίο ποινικού μητρώου και τηρείται για χρονικό διάστημα ίσο προς τον εκ του νόμου προβλεπόμενο χρόνο παραγραφής του εγκλήματος το οποίο αφορά.
2. Αν ο ενδιαφερόμενος συμμορφωθεί προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης για χρονικό διάστημα τριών ετών, τότε η σχετική

διαδικασία ολοκληρώνεται και εξαλείφεται η ποινική αξίωση της πολιτείας για το έγκλημα που αφορά.

3. Η διαπιστούμενη από τον εισαγγελέα υπαίτια μη ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης διακόπτει την διαδικασία και προκαλεί την αναδρομική άρση των επελθόντων αποτελεσμάτων. Στη περίπτωση αυτή ο εισαγγελέας ανασύρει την δικογραφία από το αρχείο, η δε ποινική διαδικασία συνεχίζεται κατά τις οικείες διατάξεις του Κ.Π.Δ., χωρίς να επιτρέπεται πλέον η υποβολή νέου αιτήματος για ποινική διαμεσολάβηση.
4. Ενόσω διαρκεί η διαδικασία ποινικής διαμεσολάβησης συντρέχει εκκρεμοδικία για την πράξη την οποία αυτή αφορά. Η άσκηση ποινικής δίωξης για πράξη, για την οποία εξαλείφθηκε η ποινική αξίωση της πολιτείας λόγω ολοκλήρωσεως της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης, είναι απαράδεκτη. Η παραγραφή της πράξης αναστέλλεται μέχρις ολοκλήρωσεως της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης.
5. Η άρνηση ενός εκ των διαδίκων μερών να δεχθεί τη διαμεσολάβηση ή η αποτυχία ολοκλήρωσεως της για κάποια αιτία δεν επάγονται σε βάρος αυτών οποιαδήποτε αρνητική ουσιαστική ή δικονομική συνέπεια στην ποινική δίκη που επακολουθεί.
6. Στην παρ. 3 του άρθρου 574 του Κ.Π.Δ. προστίθεται στοιχείο γ', το κείμενο του οποίου έχει ως εξής: «γ)η διάταξη του εισαγγελέα που εκδίδεται κατόπιν ποινικής διαμεσολάβησης σε εγκλήματα ενδο-οικογενειακής βίας».

Άρθρο 14 – Αστικές συνέπειες

1. Η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη της διαδικασίας της ποινικής διαμεσολάβησης ισχύει ως προς τις χρηματικές αξιώσεις από το έγκλημα ενδο-οικογενειακής βίας. Μόνη η συμφωνία του παθόντος συζύγου για την έναρξη της διαδικασίας δεν εμποδίζει την άσκηση αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή αιτήσεως συναινετικής λύσεως του γάμου, την πρόοδο της δίκης ή τη λύση του γάμου.

2. Η εντός τριετίας από την αρχειοθέτηση της υπόθεσης μη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη πριν τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης παρέχει στο θύμα του εγκλήματος ενδο-οικογενειακής βίας το δικαίωμα να ζητήσει με αγωγή του την ανατροπή της συμφωνίας, όσον αναφορά τις χρηματικές αξιώσεις. Με την άσκηση της αγωγής ανατροπής αναβιώνουν οι χρηματικές αξιώσεις του παθόντος, τα δε καταβληθέντα λόγω της συμφωνίας αναζητώνται κατά τις διατάξεις αδικαιολόγητου πλουτισμού.
3. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης αποκλείεται η ανατροπή της συμφωνίας εξ οποιουδήποτε λόγου και η αναζήτηση των καταβληθέντων σε συμμόρφωση αυτής. Τα ίδια αποτελέσματα επιφέρει και η λύση του γάμου μεταξύ των συζύγων εντός της τριετίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 15 – Προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης

Στο άρθρο 735 του Κ.Π.Δ. προστίθεται παρ.2, το κείμενο της οποίας έχει ως εξής: «Σε υποθέσεις ενδο-οικογενειακής βίας διατάσσεται ιδίως η απομάκρυνση του καθ' ου από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκηση του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του αιτούντος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών του και ξενώνες φιλοξενίας».

Άρθρο 16 – Παραγραφή

Αν οι πράξεις των άρθρων 6,7 και 9 του παρόντος στρέφονται κατά ανηλίκου η παραγραφή αναστέλλεται χωρίς χρονικό περιορισμό και αρχίζει από την ημέρα της ενηλικίωσης του.

Άρθρο 17 – Ποινική δίωξη

1. Η ποινική δίωξη για τα εγκλήματα των άρθρων 6,7,9 και 10 ασκείται αυτεπαγγέλτως.
2. Σε βάρος του υπαιτίου εφαρμόζεται η διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κ.Π.Δ. Σε περίπτωση τριήμερης αναβολής της συζήτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 423 του ως άνω Κώδικα και με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 11 έως

14 του παρόντος νόμου, το δικαστήριο διατηρεί υποχρεωτικά την κράτηση του κατηγορουμένου.

Άρθρο 18 – Περιοριστικοί όροι

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδο-οικογενειακής βίας, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, είναι δυνατόν κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 296 του Κ.Π.Δ., να επιβληθεί στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικαστεί, για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, ο περιοριστικός όρος απομάκρυνσης του καθ' ου από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκηση του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας. Η ισχύς του παραπάνω περιοριστικού όρου παύει αυτοδικαίως μετά την έκδοση οριστικής απόφασης ή της διατάξεως του εισαγγελέα με την οποία αρχειοθετείται η υπόθεση λόγω ποινικής διαμεσολάβησης.
2. Ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί από το δικαστήριο που τον επέβαλε, με αίτηση του κατηγορουμένου. Για τη συζήτηση της αιτήσεως κλητεύετε υποχρεωτικά ο παθών, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 19 – Εξέταση μαρτύρων

1. Σε υποθέσεις ενδο-οικογενειακής βίας μέλη της οικογένειας εξετάζονται ως μάρτυρες χωρίς όρκο.
2. Οι ανήλικοι κατά την εκδίκαση των υποθέσεων της προηγούμενης παραγράφου δεν κλητεύονται ως μάρτυρες στο ακροατήριο, αλλά αναγιγνώσκεται η τυχόν ειλημμένη κατάθεση τους, εκτός εάν η εξέταση τους κρίνεται αναγκαία από το δικαστήριο για την ασφαλή διάγνωση της αλήθειας.

Άρθρο 20 – Υποχρέωση τήρησης ανωνυμίας

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδο-οικογενειακής βίας, οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές που διενεργούν προανάκριση σύμφωνα

με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 243 του Κ.Π.Δ., απαγορεύεται να ανακοινώνουν με οποιονδήποτε τρόπο το ονοματεπώνυμο του θύματος και του κατηγορουμένου, την διεύθυνση κατοικίας τους και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία είναι δυνατόν να ανακαλύψουν την ταυτότητα τους.

2. Οι παραβάτες της διατάξεως αυτής τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΑΡΩΓΗ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 21 – Κοινωνική συμπαράσταση

1. Τα θύματα ενδο-οικογενειακής βίας δικαιούνται πλήρη ηθική και την απόλυτα αναγκαία υλική συμπαράσταση από νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, που λειτουργούν ειδικά για τους σκοπούς αυτούς υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
2. Οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές που επιλαμβάνονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους υποθέσεων ενδο-οικογενειακής βίας, εφόσον το ζητήσει το θύμα, υποχρεούνται να ενημερώσουν αυτό και τους παραπάνω φορείς, ώστε να παρασχεθεί αμέσως η απαραίτητη κατά περίπτωση αρωγή.

Άρθρο 22 – Ευεργέτημα πενίας

Στα θύματα ενδο-οικογενειακής βίας αναφορικά με την άσκηση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων για προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης εξαιτίας του περιστατικού ενδο-οικογενειακής βίας, αν αποδεδειγμένα αδυνατούν να καταβάλουν, έστω προσωρινά, τις απαιτούμενες δικαστικές δαπάνες, παρέχεται το ευεργέτημα πενίας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 194 επ. του Κ.Π.Δ.

Άρθρο 23 – Υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών

1. Εκπαιδευτικός της πρωτοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ο οποίος κατά την εκτέλεση του εκπαιδευτικού του έργου, με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορείται ή διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος μαθητή έγκλημα ενδο-οικογενειακής βίας, ενημερώνει, χωρίς καθυστέρηση, τον Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας. Ο Διευθυντής της Σχολικής Ομάδας ανακοινώνει αμέσως την αξιόποινη πράξη στον

αρμόδιο εισαγγελέα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 37 του Κ.Π.Δ. ή στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή. Την ίδια υποχρέωση έχουν οι εκπαιδευτικοί και οι Διευθυντές των Ιδιωτικών Σχολείων καθώς και οι υπεύθυνοι των πάσης φύσεως Μονάδων Προσχολικής Αγωγής.

2. Κατά την προδικασία και τη διαδικασία στο ακροατήριο ο Διευθυντής της Σχολικής Μονάδας, ο οποίος ανακοίνωσε την αξιόποινη πράξη στις παραπάνω αρμόδιες αρχές και ο εκπαιδευτικός ο οποίος την πληροφορήθηκε ή τη διαπίστωσε, καλούνται να εξεταστούν ως μάρτυρες, μόνο αν η πληροφορία δεν αποδεικνύεται με οποιονδήποτε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο.

Άρθρο 24 – Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Μαρτυρίες γυναικών που έχουν υποστεί κακοποίηση

1° ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η Σοφία (ψευδώνυμο) όταν παντρεύτηκε ήταν σαράντα τριών ετών και εργαζόταν ως λογίστρια σε μεγάλη εταιρεία. Είχε γνωρίσει πολλούς άντρες στη ζωή της πριν παντρευτεί το Σωτήρη. Όταν γνωρίστηκαν με το Σωτήρη, εκείνος έπαιρνε διαζύγιο από την πρώτη του γυναίκα και ένιωθε λύπη και μοναξιά, γιατί η πρώην σύζυγος του τον είχε εγκαταλείψει παίρνοντας μαζί και τα παιδιά. Η πρώτη τους συνάντηση ήταν στη δουλειά και επειδή ο Σωτήρης αναλάμβανε να κάνει όλες τις μικρές βαρετές εργασίες, έγινε πολύ συμπαθής στη Σοφία. Όταν αποφάσισαν να παντρευτούν γνωρίζονταν μόνο μερικούς μήνες.

Η Σοφία αναφέρει:

Δεν έπαχνα για κάποιον συγκεκριμένα. Ο Σωτήρης με βοηθούσε σε αρκετά πράγματα στη δουλειά και έτσι ήρθαμε κοντά. Όταν μου μίλησε για την προσωπική του κατάσταση, του είπα να περιμένει να τελειώσει η ιστορία του διαζυγίου και μετά να κάνουμε κάποια κίνηση. Όταν αρχίσαμε να συναντιόμαστε δεν μπορούσα με τίποτα να φανταστώ τι θα συνέβαινε. Δεν είχα δει ποτέ να συμβαίνουν τέτοιες καταστάσεις στο σπίτι ή στο περιβάλλον των γνωστών μου.

Τώρα που το σκέφτομαι πιστεύω ότι υπήρχαν διάφορες ύποπτες ενδείξεις, 'όπως για παράδειγμα η τάση να αποφεύγει συνεχώς την αντιμετώπιση των προβλημάτων που υπήρχαν και επίσης επειδή είχα μεγαλύτερη μόρφωση από εκείνον αισθανόταν κατωτερότητα για όλα, εκτός από τη δύναμη του. Παρόλα αυτά είχε άδικο, γιατί παρόλο που δεν είχε τις ευκαιρίες να σπουδάσει ήταν πολύ έξυπνος.

Το πρώτο επεισόδιο συνέβη ένα μήνα μετά το γάμο μας. Κάποιος στενός συγγενής μου θα μιλούσε σε ένα συνέδριο και πριν παντρευτούμε ήταν γνωστό πως εγώ θα πήγαινα. Με χτύπησε τόσο άσχημα, ώστε δεν μπορούσα να περπατήσω. Έτσι ένα μήνα μετά το γάμο μου βρέθηκα με

σπασμένο χέρι και σπασμένα νεύρα. Δεν έκανα τίποτα για θεραπεία και πονούσα για πολύ καιρό.

Μια από τις χειρότερες φορές, ήταν όταν με πέταξε κάτω από το κρεβάτι και έπεσα με το κεφάλι. Άκουσα ένα κρακ και γέμισα μελανιές, που νομίζω ότι ήταν σοβαρές. Αυτή τη φορά πήγα στο νοσοκομείο. Δεν μπορούσα να καταλάβω τη δημιουργούσε αυτές τις καταστάσεις. Θύμωνε, ούρλιαζε και προσπαθούσα να αμυνθώ. Προσπαθούσα να μην τον εκνευρίζω, αλλά μερικές φορές σε ένα ζευγάρι αυτό δεν μπορεί να γίνει. Εκείνος σίγουρα με εκνεύριζε! Προσπαθούσα να του απαντήσω και να αμυνθώ. Αισθανόμουν λίγο ένοχη που το έκανα. Τώρα δεν αισθάνομαι ότι έχω λάθος. Τουλάχιστον δεν το προκαλούσα επίτηδες. Από την άλλη τον λυπάμαι γιατί δεν είχε ποτέ στη ζωή του μια καλή ευκαιρία.

2° ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η κυρία «Ελ.» είναι απόφοιτη γυμνασίου. Έχει ένα γιο. «Ο σύζυγος υπήρξε βίαιος από την αρχή του γάμου τους, που κράτησε 22 χρόνια. Προσαρμόστηκα εξ αρχής στα θέλω του. Πάντα, σκεφτόταν τι να έκανα που θα άρεσε σε εκείνον. Αυτός δεν σταματούσε να με κακοποιεί. Έδειχνα να μη με ενοχλεί τίποτε...

Δεν συγχωρώ στον εαυτό μου. Πίστευα πως με αγαπούσε. Στο τέλος με εγκατέλειψε για την ερωμένη του, όταν πλέον μου έσκαψε την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθησή μου, ώστε να μην μπορώ να αντιδράσω.

Έζησα έτσι 20 χρόνια,. Η λεκτική βία ήταν συνεχής, δεν σταματούσε ποτέ... έπρεπε να αποδείξω ότι δεν είμαι ελέφαντας».

3^ο ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η κυρία «Α.» είναι απόφοιτη τεχνολογικής εκπαίδευσης, το ίδιο και ο πρώην σύζυγος της. Φιλοξενήθηκε σε ξενώνα της Γ.Γ.Ι και σε νοσοκομείο. Όταν βγήκε από το νοσοκομείο, ο σύζυγός της την κυνηγούσε με μαχαίρι εμπρός στο παιδί τους, 7 ετών τότε, που από την τρομάρα του έτρεχε και φώναζε στη γειτονιά.

Από τη σοβαρή ψυχολογική βία που είχε υποστεί, ζήτησε να συνεργαστεί με ψυχίατρο. Όταν το έμαθε ο σύζυγος, την απέτρεψε. Μάλιστα απείλησε τον ψυχίατρο να μην τη δεχτεί.

«Κοντινοί συγγενείς και φίλοι δεν γνώριζαν τίποτα. Είχα απομονωθεί. Πίστευα, ότι με κάποια άλλη γυναίκα, διαφορετική από εμένα, θα ήταν ευτυχισμένος. Με αποκαλούσε τρελή.

Άρχισα τις επισκέψεις στους ψυχολόγους του Κέντρου της Γ.Γ.Ι. στυλώθηκα, όταν φώναζε δεν μιλούσα. Αυτός γινόταν όλο και πιο βίαιος. Μετά από υπόδειξη των ψυχολόγων, του φώναξα μια φορά δυνατά: «Αφού είμαι μια του δρόμου, ένα σκουπίδι, μια ασήμαντη, γιατί με πολεμάς σαν να είμαι απόρθητο φρούριο;».

Στη συνέχεια πήγε μόνος του στην αστυνομία. Ο Αξιωματικός τον μάλωσε, «δεν ντρέπεσαι, χασάπηδες κάνουν τέτοια πράγματα... κι έρχονται εδώ πέρα, εσύ μορφωμένος άνθρωπος κάνεις τέτοια πράγματα;», του είπε.

Ύστερα αυτός υπέβαλε αίτηση διαζυγίου. Διεκδίκησα τα αποκτήματα του γάμου, μετά από την τόνωση της αυτοπεποίθησης μου από το Κέντρο και κέρδισα.

Σήμερα έχω την επιμέλεια του γιου μας. Ο δράστης μας καταβάλει διατροφή. Τώρα, συναναστρέφομαι τους άλλους χωρίς να ντρέπομαι. Δεν ανέχομαι πλέον να με εκμεταλλεύονται, να μου μιλάνε άσχημα ή να παραβιάζουν τα δικαιώματά μου».

Μαρτυρίες αλλοδαπών γυναικών (περιοχή Ισπανίας) που έχουν κακοποιηθεί από το σύζυγό τους

1^ο ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η Τερέζα (ψευδώνυμο) είναι 59 ετών και έχει τέσσερα παιδιά. Ξυλοκοπήθηκε για πρώτη φορά τρεις μήνες μετά την γέννηση του πρώτου τους παιδιού. Όταν πια είχε τρία μικρά παιδιά, είπε στη μητέρα της ότι δεν άντεχε άλλο και της ζήτησε να τα φροντίσει ώστε να μπορέσει να πάει να αναζητήσει δουλειά στη Βαρκελώνη. Η μητέρα της απάντησε πως όταν μια γυναίκα παντρεύεται έναν άντρα, αυτό είναι για όλη της τη ζωή, έτσι η Τερέζα συνέχισε να υφίσταται σωματικές, ψυχολογικές και σεξουαλικές επιθέσεις επί 38 χρόνια. Περίμενε ώσπου να φύγει από το σπίτι και το τελευταίο από τα τέσσερα παιδιά της και μετά έκανε αίτηση διαζυγίου χωρίς να το πει σε κανέναν. Όταν ο δικηγόρος της έγραψε στο σύζυγό της για να τον ενημερώσει, εκείνος της επιτέθηκε βάνουσα και προσπάθησε να τη βάλει να φάει την επιστολή.

Αφού χώρισαν, ο σύζυγός της, της ζήτησε να τον αφήσει να επιστρέψει στο σπίτι και να πληρώνει εκείνος τους λογαριασμούς. Παρόλο που αρχικά κράτησε το λόγο του, μετά από ένα διάστημα οι επιθέσεις και οι προσβολές ξανάρχισαν. Η Τερέζα άλλαξε τις κλειδαριές και αρνήθηκε να τον αφήσει να ξαναμπεί στο σπίτι. Παρόλο που εκείνος προσπάθησε να σπάσει την πόρτα και απείλησε επανειλημμένα ότι θα την σκοτώσει, η Τερέζα δεν υπέβαλε ποτέ μήνυση σε βάρος του. Όταν έδωσε συνέντευξη στη Διεθνή Αμνηστία, είχε ήδη περάσει εννέα μήνες κλειδωμένη στο σπίτι της για να τον κάνει να πιστέψει ότι είχε φύγει από την πόλη. Όταν ρωτήθηκε γιατί δεν υπέβαλε μήνυση, απάντησε: «Γιατί τον φοβάμαι, γιατί αν υποβάλω μήνυση θα τον θυμώσω ακόμη περισσότερο και θα με σκοτώσει, θέλω να πω, στα αλήθεια θα με σκοτώσει».

2° ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η Ρόζα (ψευδώνυμο) είναι μια γυναίκα Ρομά και πήγε να ζήσει με το σύντροφό της πριν 13 χρόνια. Στην αρχή, παρόλο που την προσέβαλε, εκείνη δεν αναγνώριζε ως κακοποίηση τη μεταχείριση που δεχόταν. Έχοντας δει τους ξυλοδαρμούς και τις ψυχολογικές επιθέσεις που δέχονταν άλλες γυναίκες, τη θεωρούσε φυσιολογικό μέρος της σχέσης ενός ζευγαριού. Τρία χρόνια αργότερα, οι επιθέσεις είχαν γίνει πλέον σωματικές, κάτι που τους οδήγησε επανειλημμένα στο χωρισμό.

Η πρώτη φορά που η Ρόζα προσπάθησε να υποβάλλει μήνυση σε βάρος του ήταν το καλοκαίρι του 2004, όταν στη μέση του δρόμου, ο πρώην σύζυγος της επιτέθηκε στην ίδια και στη μητέρα της και τις προσέβαλε. Κατά τη διάρκεια αυτής της πρώτης εμπειρίας στο αστυνομικό τμήμα, δεν της επέτρεψαν να υποβάλει μήνυση επειδή δεν διέθετε έκθεση τραυματισμού από το νοσοκομείο. Η Ρόζα ζει έξω από την κοινότητα των Ρομά, όμως δεν ισχύει το ίδιο για την μητέρα και τα αδέρφια της και φοβάται πιθανή αντιπαράθεση ανάμεσα στις δύο οικογένειες. Η Ρόζα ζήτησε από έναν θείο της να μεσολαβήσει στη σύγκρουση, όμως η απάντησή του ήταν ότι σύμφωνα με τον νόμο των Ρομά ο πατέρας είναι εκείνος που πρέπει να κρατήσει τις κόρες, παρόλο που ποτέ δεν τις φρόντισε. Η Ρόζα αποφεύγει να πάρει αποφάσεις που θα μπορούσαν να θέσουν την οικογένειά της σε κίνδυνο.